

Wangeela Maatewos

Hidda Dhaloota Yesuus Kiristoos

1:1-17 kwf - Luq 3:23-38

1:3-6 kwf - Rut 4:18-22

1:7-11 kwf - 1Sn 3:10-17

¹ Hiddi dhaloota Yesuus Kiristoos sanyii
Daawit, sanyii Abrahaam ta'e sanaa
kanaa dha:

² Abrahaam Yisihaaqin dhalche;
Yisihaaq Yaaqoobin dhalche;
Yaaqoob Yihuudaa fi obboloota isaa dhalche;
³ Yihuudaan Taamaar irraa Faaresii fi Zeraa
dhalche;
Faares Hezroonin dhalche;
Hezroon Arraamin dhalche;
⁴ Arraam Amiinaadaabin dhalche;
Abiinaadaab Nahishoonin dhalche;
Nahishoon Salmoonin dhalche;
⁵ Salmoon Rahaab irraa Bo'eezin dhalche;
Bo'eez Ruut irraa Yoobeedin dhalche;
Yoobeed Isseeyin dhalche;
⁶ Isseey Daawit Mooticha dhalche.

Daawit niitii Uuriyaa irraa Solomoonin
dhalche;
⁷ Solomoon Rehoobo'aamin dhalche;
Rehoobo'aam Abiyaa dhalche;
Abiyaan Asaafin dhalche;

8 Asaaf Yehooshaafaaxin dhalche;
 Yehooshaafaax Yehooraamin dhalche;
 Yehooraam Uziyaan dhalche;
 9 Uziyaan Yootaamin dhalche;
 Yootaam Akaazin dhalche;
 Akaaz Hisqiyaasin dhalche;
 10 Hisqiyaas Minaasee dhalche;
 Minaaseen Aamoonin dhalche;
 Aamoon Yosiyaasin dhalche;
 11 Yosiyaas bara boojuu Baabilon keessa,
 Yekooniyaanii fi obboloota isaa dhalche.

12 Boojuu Baabilon booddee,
 Yekooniyaan She'altii'eelin dhalche;
 She'altii'eel Zarubaabelin dhalche;
 13 Zarubaabel Abiyuudin dhalche;
 Abiyuud Eliyaaqeemin dhalche;
 Eliyaaqeem Azoorin dhalche;
 14 Azoor Zaadoqin dhalche;
 Zaadoq Akiimin dhalche;
 Akiim Eliyuudin dhalche;
 15 Eliyuud Ele'aazaarin dhalche;
 Ele'aazaar Maattaanin dhalche;
 Maattaan Yaaqoobin dhalche;
 16 Yaaqoob Yoosefin dhalche; Yoosef kunis
 dhirsa Maariyaam ishee Yesuus isa Kiristoos
 jedhamu deesse sanaa ti.

17 Egaa walumaa galatti Abrahaamii
 hamma Daawititti dhaloota kudha
 afur, Daawitii hamma boojuu Baa-
 bilonitti dhaloota kudha afur, boo-
 juu Baabilonii hamma Kiristoosiitti

dhaloota kudha afurtu ture.

Dhalachuu Yesuus Kiristoos

¹⁸ Dhalachuun Yesuus Kiristoos akkana ture: Haati isaa Maariyaam kaadhima Yoosef turte; isheen is utuu Yoosef wajjin wal bira hin ga'in Hafuura Qulqulluudhaan ulfooftee argamte.

¹⁹ Yoosef kaadhimni ishee sunis nama qajeelaa waan tureef, dhoksaadhaan ishee dhiisuu murteesse malee uummata duratti ishee qaanessuu hin barbaanne.

²⁰ Utuu inni waan kana yaadaa jiruu, ergamaan Gooftaa abjuu keessa itti mul'atee akkana jedheen; "Yaa Yoosef ilma Daawit, kaadhimni kee Maariyaam Hafuura Qulqulluudhaan waan ulfoofteef ishee fuudhuu hin sodaatin.

²¹ Isheen ilma deessi; atis maqaa isaa Yesuus jettee ni moggaafta; inni saba isaa cubbuu isaanii irraa ni fayyisaatii."

²² Kun hundinuu akka wannii Gooftaan karaa raajichaatiin dubbate sun raawwatamuuf ta'e.

²³ Innis, "Kunoo, durbi tokko ni ulfoofti; ilma ni deessi; maqaa isaas Amaanu'el jedhu"* jedha. Amaanu'el jechuunis, "Waaqni nu wajjin jira" jechuu dha.

²⁴ Yoosefis hirribaa dammaqee akkuma ergamaan Gooftaa isa ajajetti Maariyaamin niitummaadhaan mana isaatti fudhate.

²⁵ Garuu inni hamma isheen ilma deessutti ishee bira hin geenye. Maqaa isaas, "Yesuus" jedhee moggaase.

---

* **1:23** Isa 7:14

2

Beektonni Kiristoosin Daawwatan

¹ Bara Heroodis Mootichaa keessa, erga Yesuus magaalaa Beetlihem Yihuudaatti argamtu keessatti dhalatee booddee, beektonni ba'a biiftuutii gara Yerusaalem dhufan;

² isaanis, "Mootiin Yihuudootaa inni dhalate sun eessa jira? Nu urjii isaa ba'a biiftuutti arginee isaaf sagaduu dhufneerra" jedhanii gaafatan.

³ Heroodis Mootichi yommuu waan kana dhaga'etti ni jeeqame; Yerusaalemis guutummaatti isa wajjin jeeqamte.

⁴ Innis luboota hangafootaa fi barsiistota seeraa hunda saba keessaa walitti qabee, Kiristoos eessatti akka dhalatu isaan gaafate.

⁵⁻⁶ Isaanis akkana jedhanii deebisaniif; "Beetlihem Yihuudaatti dhalata; kunis dubbii raajichi, "Yaa Beetlihem ishee biyya Yihuudaa, ati gonkumaa bulchitoota Yihuudaatii gad miti;

bulchaan saba koo Israa'elin tiksu

si keessaa ni ba'aatii*
jedhee barreesse sanaa dha."

⁷ Ergasii Heroodis beektota sana dhoksaatti waamee yeroo itti urjiin sun mul'ate isaan irraa hubate.

⁸ Innis, "Dhaqaatii jabeessaa mucicha barbaadaa. Yeroo argitanitti immoo akka anis dhufee isaaf sagaduuf natti himaa" jedhee Beetlihemitti isaan erge.

---

* 2:5-6 Mik 5:2,4

9 Isaanis erga waan mootichi jedhe sana dhaga’anii booddee karaa isaanii itti fufan; urjiin isaan ba’a biiftuutti argan sunis hamma iddoo mucichi ture ga’ee dhaabatutti isaan dura deeme.

10 Isaanis yeroo urjii sana arganitti akka malee gammadan.

11 Akkuma mana ol seenaniinis mucicha, haadha isaa Maariyaam wajjin argan; kufaniis sagadaniif. Qorxii isaaniis bananii kennaa warqee, ixaanaa fi qumbii dhi’eessaniif.

12 Beektonnis akka gara Heroodisitti hin deebineef waan abjuudhaan of eeggachiisni isaaniif kennameef karaa biraatiin biyya isaaniitti deebi’an.

Gibxitti Baqachuu Isaanii

13 Yommuu beektonni sun deemanitti, kunoo ergamaan Gooftaa abjuudhaan Yoosefitti mul’atee, “Sababii Heroodis mucicha ajjeesuu barbaaduuf ka’iitii mucichaa fi haadha isaa fudhadhuutii Gibxitti baqadhu. Hamma ani yeroo ati itti deebitu sitti himutti achuma turi” jedheen.

14 Kanaafuu Yoosef ka’ee mucichaa fi haadha isaa halkaniin fudhatee Gibxitti qajelee;

15 hamma Heroodis du’uttis achi jiraate. Kunis akka wanni Gooftaan karaa raajichaatiin, “Ani Gibxii ilma koo waameera”† jedhe sun raawwatamuuf ta’e.

16 Heroodis yommuu akka beektonni sun isa gowwoomsan hubatetti akka malee aare; innis akka yeroo beektota sana irraa bareetti, ijoollee

---

† 2:15 Hos 11:1

dhiiraa warra umuriin isaanii waggaa lamaa fi hammasii gad ta'e kanneen Beetlihemii fi naannoo ishee keessa jiraatan hunda nama itti ergee ficcisiise.

¹⁷ Kanaanis wanni Ermiyaas raajichi dubbate ni raawwatame. Innis akkana jedha:

¹⁸ “Sagaleen boo'ichaatii fi wawwaannaa guddaan tokko
Raamaa keessaa dhaga'ame;
sababii isaan hin jirreef,
Raahel ijoollee isheetiif boo'aa jirti;
jajjabaachuus ni didde.”[‡]

Naazreetitti Deebi'uu Isaanii

¹⁹ Erga Heroodis du'ee booddee, ergamaan Gooftaa tokko Gibxitti abjuudhaan Yoosefitti mul'atee,

²⁰ “Warri lubbuu mucichaa barbaadan waan du'aniif ka'iitii mucicha haadha isaa wajjin fudhadhuutii biyya Israa'el dhaqi” jedheen.

²¹ Kanaafuu Yoosef ka'ee mucichaa fi haadha isaa fudhatee biyya Israa'el dhaqe.

²² Garuu yommuu akka Arkelaawoos iddoo abbaa isaa, iddoo Heroodis Yihuudaa irratti mo'e dhaga'etti achi dhaquu sodaate; abjuudhaanis waan of eeggachiisni isaaf kennameef gara aanaa Galiilaa deeme;

²³ achis dhaqee magaalaa Naazreeti jedhamtu keessa jiraate. Kunis dubbiin, “Inni Naaziricha jedhamee ni waamama” jedhamee karaa raajotaatiin dubbatame sun akka raawwatamuuf ta'e.

[‡] **2:18** Erm 31:15

3

Lallaba Yohannis Cuuphaa

3:1-12 kwf – Mar 1:3-8; Luq 3:2-17

¹ Bara sana Yohannis Cuuphaan gammoojjii Yihuudaa keessatti lallabaa dhufe;

² innis, “Mootummaan samii dhi’aateeraatii qalbii jijjiirradhaa” jedhe.

³ Kunis isa waa’een isaa karaa Isaayyaas raa-jichaatiin,

“Sagalee nama, ‘Gooftaadhaaf karaa qopheessaa;

daandii qajeelaas isaaf hojjedhaa’

jedhee gammoojjii keessaa iyyu tokkoo”^{*}
jedhamee dubbatame sanaa dha.

⁴ Uffanni Yohannis rifeensa gaalaa irraa hojjetame; innis mudhii isaatti sabbata teephaa hidhata ture. Nyaanni isaa immoo hawwaannisaa fi damma bosonaa ture.

⁵ Namoonnis Yerusaalem irraa, Yihuudaa hunda fi biyya naannoo Yordaanos guutuu irraa gara isaa dhaqaa turan.

⁶ Cubbuu isaaniis himachaa, Laga Yordaanos keessatti isaan cuuphamaa turan.

⁷ Inni garuu yommuu Fariisotaa fi Saduuqota keessaa baay’een isaanii utuu gara iddoo inni itti cuuphaa turee dhufanuu argetti akkana jedheen; “Isin ijoollee buutii nana! Dheekkamsa dhufu jalaa akka baqattaniif eenyutu isinitti hime?”

⁸ Egaa ija qalbii jijjiirrannaa mirkaneessu naqadhaa.

---

^{*} **3:3** Isa 40:3

⁹ Isin, ‘Abbaan keenya Abrahaamii dha’ ofiin jechuu waan dandeessan hin se’inaa. Waaqni dhagoota kanneen irraa Abrahaamiif ijoollee kaasuu akka danda’u ani isinittan himaatii.

¹⁰ Qottoon amma iyyuu hidda mukkeenii irra kaa’ameera; mukti ija gaarii hin naqanne hund-inuus muramee ibiddatti darbatama.

¹¹ “Ani qalbii jijjiirrannaadhaafin bishaaniin isin cuupha. Inni na duubaan dhufu garuu na caalaa jabaa dha; ani kophee isaa iyyuu baachuuf hin malu. Inni Hafuura Qulqulluu fi ibiddaan isin cuupha.

¹² Inni afarsaa ittiin midhaan qulleessu of harkaa qaba; qamadii isaa gombisaatti naqata; oobdii isaa ni qulqulleessa; habaqqii garuu ibidda hin dhaamneen guba.”

Cuuphamuu Yesuus

3:13-17 kwf - Mar 1:9-11; Luq 3:21,22; Yoh 1:31-34

¹³ Yesuus ergasii Yohannisiiin cuuphamuuf Galiilaadhaa gara Laga Yordaanos dhufe.

¹⁴ Yohannis garuu, “Ani siin cuuphamuu na barbaachisa; ati immoo gara koo dhuftaa?” jedhee isa dhowwe.

¹⁵ Yesuusis deebisee, “**Ammaaf akkanuma haa ta’uu dhiisi; nu qajeelummaa hunda raawwachuudhaaf waan kana gochuu qabnaatii**” jedheen. Yohannis isaa dhowwuu dhiise.

¹⁶ Yesuusis akkuma cuuphameen bishaan keessaa ol ba’e. Innis yommusuma samiin banamee, utuu Hafuurri Waaqaa akkuma gugeetti gad bu’ee isa irras qubatuu arge.

17 Sagaleen tokkos samii irraa, “Kun Ilma koo isa ani jaalladhuu dha; isatti baay’ee nan gammada” jedhe.

4

Yesuus Qoramuu Isaa

4:1-11 kwf - Mar 1:12-13; Luq 4:1-13

¹ Ergasii Yesuus akka diiyaabiloosiin qoramuuf Hafuuraan gammoojjiitti geeffame.

² Innis erga guyyaa afurtamaa fi halkan afurtama soomee booddee ni beela’e.

³ Inni nama qoru sun gara isaa dhufee, “Ati yoo Ilma Waaqaa taate, akka dhagoonni kunneen buddeena ta’an ajaji” jedheen.

⁴ Yesuus immoo deebisee, “‘**Namni dubbii afaan Waaqayyootii ba’u hundaan malee buddeena qofaan hin jiraatu**’*jedhamee barreeffameera” jedheen.

⁵ Ergasii diiyaabiloos gara magaalaa qulqullutti isa geessee fiixee mana qulqullummaa irra dhaabachiise.

⁶ Akkanas jedheen; “Ati yoo Ilma Waaqaa taate, gad of darbadhu. Akkana jedhamee barreeffameeraatii:

“Inni ergamoota isaa siif ni ajaja;

isaanis akka ati miilla keetiin dhagaatti hin buuneef,

harka isaaniitiin ol si fuudhu.”†”

⁷ Yesuus immoo deebisee, “‘**Waaqa kee Goofticha hin qorin**’‡jedhamee barreeffameera” jedheen.

---

* 4:4 KeD 8:3 † 4:6 Far 91:11,12 ‡ 4:7 KeD 6:16

8 Ammas diiyaabiloos tulluu akka malee ol dheeraa tokkotti ol isa baasee mootummoota addunyaa hundaa fi ulfina isaanii isatti argisiise.

9 Akkanas jedheen; “Yoo ati gad jettee naaf sagadde, waan kana hundumaa siifin kenna.”

10 Yesuusis, “**Seexana nana, narraa fagaadhu! ‘Waaqa kee Gooftichaaf sagadi; isuma qofa tajaajili’** §jedhamee barreeffameeraatii” jedheen.

11 Diiyaabiloosis isa dhiisee deeme; ergamoonni immoo dhufanii isa tajaajilan.

Yesuus Lallaba Jalqabuu Isaa

12 Yesuus yommuu akka Yohannis mana hidhaatti galfame dhaga’etti Galiilaatti deebi’e.

13 Innis Naazreetii ba’ee gara Qifirnaahom ishee biyya Zebuuloonii fi Niftaalem keessatti qarqara galaanaatti argamtu sanaa dhaqee achi jiraate;

14 kunis akka dubbiin karaa Isaayyaas raajichaatiin dubbatame sun raawwatamuuf ta’e; dubbichis akkana jedha:

15 “Biyyi Zebuuloonii fi biyyi Niftaalem
kanneen Yordaanos gama,

qarqara Daandii Galaanaa irra jiran,
Galiilaan Namoota Ormaas,

16 sabni dukkana keessa jiraatu,
ifa guddaa argeera;

warra biyya gaaddidduu du’aa keessa jiraatani-
ifis,
ifni ba’eera.”*

---

§ 4:10 KeD 6:13 * 4:16 Isa 9:1,2

¹⁷ Yesuus yeroo sanaa jalqabee, **“Mootummaan samii dhi’aateeraatii qalbii jijjiirradhaa”** jedhee lallabuutti ka’e.

Waamamuu Barattoota Jalqabaa

4:18-22 kwf - Mar 1:16-20; Luq 5:2-11; Yoh 1:35-42

¹⁸ Yesuus utuu qarqara Galaana Galiilaa irra deemaa jiruu, obboloota lama jechuunis Simoon isa Phexros jedhamuu fi obboleessa isaa Indiriyaasin arge. Isaanis qurxummii qabdoota waan ta’aniif kiyyoo galaanatti darbachaa turan.

¹⁹ Yesuusis, **“Kottaa, na duukaa bu’aa; anis akka isin qabduu namootaa taataniif isin nan erga”** jedheen.

²⁰ Isaanis yommusuma kiyyoo isaanii dhiisanii isa duukaa bu’an.

²¹ Innis utuu achii ka’ee deemuu obboloota gara biraa lama jechuunis Yaaqoob ilma Zabdewoosii fi obboleessa isaa Yohannisin arge. Isaanis abbaa isaanii Zabdewoos wajjin kiyyoo isaanii qopheeffachaa bidiruu keessa turan. Yesuusis isaan waame;

²² isaanis yommusuma bidiruu sanaa fi abbaa isaanii dhiisanii isa duukaa bu’an.

Yesuus Dhukkubsattoota Fayyisuu Isaa

²³ Yesuus manneen sagadaa isaanii keessatti barsiisaa, wangeela mootummaa lallabaa, dhibee fi dhukkuba saba keessa jiru hunda fayyisaa Galiilaa guutuu keessa deeme.

²⁴ Oduun waa’ee isaas Sooriyaa hunda keessatti dhaga’ame; namoonnis warra dhukkuba garaa garaatiin qabaman, warra dhukkuba hamaan dhiphatan, warra

hafuura hamaan qabaman, warra dhukkuba gaggabdootiin dhiphatanii fi warra dhagni irratti du'e isatti fidan; innis isaan fayyise.

²⁵ Tuunni namoota baay'ees Galiilaadhaa, Ma-gaalaa Kurnanii, Yerusaalemii, Yihuudaa fi biyya Yordaanos gamaatii isa duukaa bu'e.

5

Warra Eebbifamoo

5:3-12 kwf - Luq 6:20-23

¹ Yesuus yommuu namoota baay'ee argetti, tulluutti ol ba'ee taa'e. Barattoonni isaas gara isaa dhufan;

² innis isaan barsiisuu jalqabe. Akkanas jedhe:

³ **“Warri hafuuraan hiyyeeyyii ta’an eebbifamoo dha;**

mootummaan samii kan isaaniitii.

⁴ **Warri gaddan eebbifamoo dha; jajjabina ni argatuutii.**

⁵ **Warri garraamiin eebbifamoo dha; lafa ni dhaaluutii.**

⁶ **Warri qajeelummaa beela’anii fi dheebotan eebbifamoo dha; isaan ni quufuutii.**

⁷ **Araara qabeeyyiin eebbifamoo dha; araara ni argatuutii.**

⁸ **Warri garaan isaanii qulqulluu eebbifamoo dha; Waaqa ni arguutii.**

⁹ **Warri nagaa buusan eebbifamoo dha; ijoollee Waaqaa ni jedhamuutii.**

¹⁰ **Warri qajeelummaadhaaf jedhanii ari’ataman eebbifamoo dha;**

mootummaan samii kan isaaniitii.

11 “Yommuu namoonni sababii kootiif jedhanii isin arrabsan, yommuu isin ari’atanii fi yommuu waan hamaa gosa hundaa sobaan isin irratti dubbatan isin eebbifamoo dha.

12 Sababii gatiin keessan samii keessatti guddaa ta’eef ililchaa; gammadaas; isaan raajota isin dura turanis haaluma kanaan ari’ataniiruutii.

Soogiddaa fi Ifa

13 “Isin soogidda lafaa ti. Garuu soogiddi yoo mi’aa isaa dhabe, mi’aan isaa akkamiin deebifamuu danda’a? Gad gatamee miillaan dhidhiitama malee si’achi waan tokko illee hin fayyadu.

14 “Isin ifa addunyaa ti. Magaalaan gaara gubbaa jiru tokko dhokachuu hin danda’u.

15 Yookaan namoonni ibsaa qabsiisani gom-bisaa jala hin kaa’an. Qooda kanaa baattuu isaa irra kaa’u; ibsaan sunis namoota mana keessa jiran hundaaf ifa kenna.

16 Akka namoonni hojii keessan isa gaarii arganii abbaa keessan kan samii irraatiif ul-fina kennaniif ifni keessanis akkasuma fuula namootaa duratti haa ifu.

Raawwatamuu Seeraa

17 “Isin waan ani Seera yookaan Raajota diiguu dhufe hin se’inaa; ani isaan raawwachuuf malee diiguuf hin dhufne.

18 Ani dhuguman isinitti hima; hamma samii fi lafti darbanitti, Seerri guutummaatti raawwatama malee seericha keessaa qubeen tokko iyyuu, tuqaan xinnoon ishee iyyuu gonkumaa hin baddu.

19 Kanaafuu namni ajajawwan kanneen keessaa xinnaa isaa illee diigu, kan akka warri kaanis diiganiif barsiisu kam iyyuu mootummaa samii keessatti xinnaa jedhama; namni ajajawwan kanneen eeguu fi kan warra kaanis barsiisu kam iyyuu garuu mootummaa samii keessatti guddaa jedhama.

20 Ani isinittin hima; qajeelummaan keessan qajeelummaa Fariisotaatii fi qajeelummaa barsiistota seeraa yoo caaluu baate isin dhugumaan mootummaa samiitti hin galan.

Nama Ajjeesuu

5:25,26 kwf - Luq 12:58,59

21 “Isin akka bara dheeraan dura namootaan, ‘Hin ajjeesin; nama ajjeese kamitti iyyuu ni muramaa’*jedhame dhageessaniirtu.

22 Ani garuu isinittin hima; nama obboleessa isaatti dheekkamu hundumaa murtiitu eeggata. Namni obboleessa isaatiin ‘*Raatuu*’ jedhu hundis murtii waldaatti dhi’aata. Nama obboleessa isaatiin ‘Doofaa nana!’ jedhu immoo ibidda gahaannamtu isa eeggata.

23 “Kanaafuu ati yeroo kennaa kee iddoo aarsaatti dhi’eessitutti yoo akka obboleessi kee komii sirraa qabu yaadatte,

24 kennaa kee achuma iddoo aarsaa duratti dhiisii dhaqiiiti duraan dursii obboleessa keetti araarami; ergasii kottuutii kennaa kee dhi’eessi.

25 “Amajaajii kee isa mana murtiitti si geessaa jiru wajjin daffi walii gali. Kanas utuma isa

---

* 5:21 Bau 20:13

wajjin karaa jirtuu godhi; yoo kanaa achii ama-jaajiin kee dabarsee abbaa seeraatti si kenna; abbaan seeraa immoo poolisiitti si kenna; atis mana hidhaatti darbatamta.

²⁶ Ani dhuguman sitti hima; ati hamma saantima ishee dhumaa baaftutti achii hin baatu.

Ejja

²⁷ “Isin akka, ‘Hin ejjin’†jedhame dhageessaniirtu.

²⁸ Ani garuu isinittin hima; namni hawwidhaan dubartii ilaalu hundinuu yaada isaatti ishee wajjin ejjeera.

²⁹ Yoo iji kee mirgaa si gufachiise, of keessaa baasii gati. Dhagni kee guutuun gahaannamitti darbatamuu irra, kutaa dhagna keetii keessaa tokko dhabuu siif wayyaatii.

³⁰ Yoo harki kee mirgaa si gufachiise of irraa murii gati. Dhagni kee guutuun gahaannamitti galuu irra, kutaa dhagna keetii keessaa tokko dhabuu siif wayya.

Wal Hiikuu Dhirsaa fi Niitii

³¹ “Namni niitii isaa hiiku kam iyyuu, ‘Waraqaa ragaa hiikkaa haa kennuuf’‡jedhameera.

³² Ani garuu isinittin hima; namni utuu isheen halalummaa hin hojjetin niitii isaa hiiku kam iyyuu akka isheen ejjitu ishee taasisa; namni dubartii hiikamte fuudhu kam iyyuus ni ejja.

Kakaa

---

† 5:27 Bau 20:14 ‡ 5:31 KeD 24:1

33 “Ammas akka warra duriitiin, ‘Waan kakatte Gooftaadhaaf guuti malee sobaan hin kakatin’§jedhame dhageessaniirtu.

34 Ani garuu isinittin hima; gonkumaa hin kakatinaa: samiidhaan hin kakatinaa; inni teessoo Waaqaatii;

35 yookaan lafaan hin kakatinaa; isheen ejjeta miilla isaatii; yookaan Yerusaalemiin hin kakatinaa; isheen magaalaa Mooticha Guddaatii.

36 Mataa keetiinis hin kakatin; ati rifeensa tokko illee addeessuu yookaan gurraachesuu hin dandeessuutii.

37 Wannii isin jechuu qabdan, ‘Eeyyee’ yookaan ‘Waawuu’ haa ta’u; wannii kanaa achii kam iyyuu isa hamaa sana irraa dhufa.

Qooda Ijaa, Ija

38 “‘Qooda ijaa, ija; gooda ilkaanii immoo ilkaan’* akka jedhame dhageessaniirtu.

39 Ani garuu isinittin hima. Nama hamaadhaan hin morkatinaa. Yoo namni tokko maddii kee mirgaa si kabale, kaanis itti qabi.

40 Yoo namni tokko si himatee kittaa kee sirraa fudhate, kootii kees kenniif.

41 Yoo namni tokko akka ati gara kiiloo meetira tokkoo fi walakkaa isa wajjin deemu si dirqisiise, ati immoo gara kiiloo meetira sadii isa wajjin deemi.

42 Nama si kadhatuuf kenni; nama sirraa liqeffachuu barbaaduttis dugda hin garagalchin.

Diina Jaallachuu

---

§ 5:33 Lew 19:12; Lak 30:2 * 5:38 Bau 21:24; Lew 24:20; KeD 19:21

43 “ ‘Ollaa kee jaalladhu;†diina kee jibbi’ akka jedhame dhageessaniirtu.

44 Ani garuu isinittin hima; diinota keessan jaalladhaa; warra isin ari’ataniifis kadhadaa;

45 kanaanis abbaa keessan kan samii irraatiif ijoollee ni taatu. Inni warra hamoo fi warra gaggaariidhaaf aduu isaa ni baasa; qajeeltotaa fi jal’ootaafis bokkaa ni roobsa.

46 Isin warra isin jaallatan qofa yoo jaallattan gatii maalii argattu? Kana immoo qaraxxoonni iyyuu ni godhu mitii?

47 Isin yoo obboloota keessan qofa nagaa gaafattan warra kaan caalaa maal hojjechuutti jirtu? Kana immoo ormoonni iyyuu ni godhu mitii?

48 Akkuma abbaan keessan inni samii irraa mudaa hin qabne sana, isinis warra mudaa hin qabne ta’aa.

6

Rakkataaf Waa Kennuu

1 “Akka isaan isin arganiif jettanii ‘Hojii qajeelummaa’ keessan fuula namootaa duratti akka hin hojjenneef of eeggadhaa. Yoo akkas gootan abbaa keessan kan samii irraa biraa gatii hin qabaattaniitii.

2 “Kanaafuu ati yommuu warra rakkataniif waa kennitutti akka fakkeessitoonni namoota biratti jajamuuf jedhanii manneen sagadaa keessattii fi karaa irratti godhan sana malakataan hin labsatin. Ani dhuguman isinitti hima; isaan gatii isaanii argataniiru.

---

† 5:43 Lew 19:18

³ Yeroo ati rakkattootaaf waa kennitutti garuu waan harki kee mirgaa godhu, harki kee bitaa hin beekin;

⁴ kunis akka kennaan kee dhoksaan ta'uuf. Abbaan kee inni waan dhoksaatti hojjetamu argu sun ifaan ifatti gatii siif kenna.

Kadhannaa

6:9-13 kwf - Luq 11:2-4

⁵ "Isin yommuu kadhattan akka fakkeessitootaa hin ta'inaa; isaan namatti mul'achuuf jedhanii manneen sagadaa keessaa fi golee karaa irra dhaabatanii kadhachuu jaallatuutii. Ani dhuguman isinitti hima; isaan gatii isaanii argataniiru.

⁶ Ati garuu yeroo kadhattu mana keetti ol gali; balbala cufadhuutii Abbaa kee isa hin mul'anne sana kadhaddhu. Abbaan kee inni waan dhoksaatti hojjetamu argu sun ifaan ifatti gatii siif kenna.

⁷ Isinis yommuu kadhattan akka ormootaa dubbii faayidaa hin qabne irra hin deddeebi'inaa; isaan baay'ina dubbii isaaniitiin waan isaaniif dhaga'amu se'u.

⁸ Isin akka isaanii hin ta'inaa; abbaan keessan utuma isin hin kadhatin iyyuu waan isin barbaachisu ni beekaatii.

⁹ "Egaa akkana jedhaa kadhaddhaa:

" 'Yaa Abbaa keenya kan samii irra jirtu, maqaan kee haa qulqullaa'u;

¹⁰ mootummaan kee haa dhufu; fedhiin kee akkuma samii irratti ta'e sana, lafa irrattis haa ta'u.

- 11 Buddeena keenya kan guyyuma guyyaa har'a nuu kenni.
- 12 Akkuma nu warra yakka nutti hojjetaniif dhiifnu sana, atis yakka keenya nuuf dhiisi.
- 13 Isa hamaa jalaa nu baasi malee qoramatti nu hin galchin.*
Mootummaan, humni, ulfinnis bara baraan kan kee ti.
- Ameen.†
- 14 Yoo isin namootaaf cubbuu isaanii dhiifan, Abbaan keessan inni samii irraas akkasuma isiniif dhiisaatii.
- 15 Yoo isin namootaaf cubbuu isaanii dhiisuu baattan garuu, Abbaan keessanis akkasuma cubbuu keessan isiniif hin dhiisu.

Sooma

16 "Isin yommuu soomtanitti akka fakkeessitootaa fuula hin dukkaneeffatinaa; isaan akka soomuutti jiran argisiifachuuf jedhanii fuula isaanii hammeessu. Ani dhuguman isinitti hima; isaan gatii isaanii argataniiru.

17 Ati garuu yeroo soomtu mataa kee dibadhu; fuula kees dhiqadhu.

18 Kunis akka sooma kee sana abbaa kee isa namatti hin mul'anne malee namni hin beekneefii dha. Abbaan kee inni waan dhoksaatti hojjetamu argu sun gatii kee ifaan ifatti siif kenna.

Badhaadhummaa Samii Irraa 6:22-23 kwf - Luq 11:34-36

---

* **6:13** Akka Giriikotaatti qoramatti jechuun qormaatatti jechuu.
† **6:13** Yookaan isa hamaa jalaa hiikkaawwan durii tokko tokko jecha isa / Mootummaan, humni, ulfinnis bara baraan kan kee ti. Ameen jedhu hin qaban.

19 “Isin iddoo itti bilii fi daana’oon balleessituu fi iddoo itti hattuun cabsitee hattu lafa irratti badhaadhummaa ofii keessaniif hin kuufatinaa.

20 Garuu iddoo itti bilii fi daana’oon nyaattee hin balleessinee fi iddoo itti hattuun cabsitee hin hanne samii irratti badhaadhummaa ofii keessaniif kuufadhaa.

21 Idduma badhaadhummaan kee jiru sana garaan kees jiraatii.

22 “Iji ibsaa dhagnaa ti. Iji kee fayyaa taanaan, dhagni kee guutuun ifaan guutama.

23 Yoo iji kee fayyaa hin ta’in garuu, dhagni kee guutuun ni dukkanaa’a. Erga ifni si keessa jiru sun dukkanaa’ee, dukkanni sun hammam haa jabaatu ree!

24 “Namni gooftota lama tajaajiluu danda’u tokko iyyuu hin jiru. Isa tokko jibbitee isa kaan jaallattaatii; yookaan isa tokkoof of kennitee isa kaan immoo tuffatta. Isinis Waaqaa fi Maallaqa tajaajiluu hin dandeessan.

Hin Yaadda’inaa

6:25-33 kwf - Luq 12:22-31

25 “Kanaafuu ani isinittin hima; ‘Maal nyaanna yookaan maal dhugna?’ jettanii waa’ee jireenya keessanii hin yaadda’inaa; yookaan ‘maal uffanna?’ jettanii waa’ee dhagna keessanii hin yaadda’inaa. Jireenyi nyaata hin caaluu? Dhagnis uffata hin caaluu?

26 Mee simbirroota samii ilaalaa; isaan hin facaafatan yookaan hin haammatan yookaan gombisaatti hin galfatan; ta’us Abbaan keessan inni samii irraa isaan soora. Isin immoo isaan caalaa gatii guddaa qabdu mitii?

27 Isin keessaa namni yaadda'uudhaan hojjaa isaa irratti dhundhuma tokko dabalachuu danda'uu eenyu?

28 "Isin maaliif waa'ee uffataa yaaddoftu? Daraaraawwan dirree akkamitti akka guddatan mee ilaalaa. Isaan hin dhama'an yookaan hin fo'an.

29 Ani garuu isinittin hima; Solomoon iyyuu ulfina isaa hunda keessatti, akka tokkoo isaaniitti hin uffanne.

30 Isin yaa warra amantii xinnoo nana. Waaqni erga marga dirree kan har'a jiruu fi kan bor immoo ibiddatti naqamutti iyyuu akkasitti uffisee, isinitti immoo guddaa caalchisee hin uffisuu ree?

31 Kanaafuu, 'Maal nyaanna?' yookaan 'Maal dhugna?' yookaan 'Maal uffanna?' jettanii hin yaadda'inaa.

32 Kana hunda ormoonni iyyuu ni barbaaduu-tii; Abbaan keessan inni samii irraas akka wanni kun hundinuu isin barbaachisu ni beeka.

33 Garuu duraan dursaatii mootummaa isaatii fi qajeelummaa isaa barbaadaa; wanni kun hundinuu akkasuma isiniif kennama.

34 Kanaafuu waa'ee boriitiif hin yaadda'inaa; bor ofii isaatiif ni yaadda'aatii. Hamminni guyyaa sanaa mataan isaa guyyicha ni ga'a.

7

Nama Kaanitti Muruu
7:3-5 kwf - Luq 6:41,42

1 "Akka isinitti hin muramneef namoota kaanitti hin murinaa.

2 Murtiidhuma isin namatti murtaniin isinitti muramaatii; safartuu ittiin safartaniinis isiniif safarama.

3 “Ati maaliif jirma ija kee keessa jiru arguu dhiiftee huuba ija obboleessa keetii keessa jiru ilaalta?

4 Ati utuu jirmi ija kee keessa jiruu akkamitti obboleessa keetiin, ‘Kottu mee ani huuba ija kee keessa jiru siif nan baasa’ jechuu dandeessa?

5 Fakkeessituu nana; duraan dursiitii jirma ija kee keessa jiru baafadhu; ergasiis huuba ija obboleessa keetii keessa jiru baasuudhaaf sirriitti argita.

6 “Waan gulqulluu sarootaaf hin kenninaa; lula keessanis booyyee dura hin buusinaa. Yoo kana gootan isaan miilla isaaniitiin dhidhiitu; gara galanis isin cicciru.

*Kadhadaa, Barbaadaa, Balbala Rurrukutaa
7:7-11 kwf - Luq 11:9-13*

7 “Kadhadaa, isiniif ni kennamaa; barbaadaa, ni argattuu; rurrukutaa, balballi isiniif ni bana-maa.

8 Namni kadhatu hundi ni argataatii; namni barbaadu ni argata; nama rurrukutuufis balballi ni banama.

9 “Isin keessaa namni yoo ilmi isaa buddeena isa kadhate, dhagaa kennuuf eenyu?

10 Yookaan yoo inni qurxummii isa kadhate, bofa kennuuf eenyu?

11 Erga isin warri hamoon iyyuu kennaa gaarii ijoollee keessaniif kennuu beektanii, abbaan keessan inni samii irraa immoo hammam

caalchisee warra isa kadhataniif kennaa gaarii haa kennuu ree!

¹² Kanaafuu waan akka namoonni isiniif godhan barbaaddan hundumaa isinis akkasuma isaaniif godhaa; Seerris Raajonnis kanumaatii.

Karra Dhiphaa fi Karra Bal'aa

¹³ “Karra dhiphaadhaan seenaa. Karaan badiisatti geessu bal'aadhaatii; karri isaas bal'aa dha; namoonni ittiin seenanis baay'ee dha.

¹⁴ Garuu karri isaa dhiphaa dha; karaan jireenyatti nama geessu qal'aa dha; warri isa argatanis muraasa.

Mukaa fi Ija Isaa

¹⁵ “Raajota sobaa warra kal'ee hoolaa uffatanii gara keessan dhufan, kanneen keessi isaani garuu yeeyyii akka malee beela'ee waa cicciratu ta'e irraa of eeggadhaa.

¹⁶ Isin ija isaaniitiin isaan beektu. Namoonni qoraattii irraa wayinii yookaan sokorruu irraa harbuu ni ciruu?

¹⁷ Akkasumas mukni gaariin hundumtuu ija gaarii naqata; mukni gadheen immoo ija gadhee naqata.

¹⁸ Mukni gaariin ija gadhee naqachuu hin danda'u; mukni gadheenis ija gaarii naqachuu hin danda'u.

¹⁹ Mukni ija gaarii hin naqanne hundi muramee ibiddatti naqama.

²⁰ Kanaaf isin ija isaaniitiin isaan beektu.

²¹ “Nama fedhii Abbaa koo isa samii irraa raawwatu malee namni, 'Yaa Gooftaa, yaa Gooftaa' naan jedhu hundi mootummaa samiitti hin galu.

²² Guyyaa sana namoonni hedduun, ‘Yaa Gooftaa, yaa Gooftaa, nu maqaa keetiin raajii dubbanneerra mitii? Maqaa keetiin hafuurota hamoo baafneerra mitii? Maqaa keetiin dinqii hedduu hojjenneerra mitii?’ naan jedhu.

²³ Ani immoo, ‘Narraa fagaadhaa! Isin warra hammina hojjetan, ani gonkumaa isin hin beekne’ jedhee ifaan ifatti isaanitti nan hima.

Ijaartota Ogeeyyii fi Gowwoota

7:24-27 kwf - Luq 6:47-49

²⁴ “Kanaafuu namni dubbii koo kana dhaga’ee hojiidhaan argisiisu hundi, nama ogeessa mana isaa kattaa irratti ijaarrate fakkaata.

²⁵ Bokkaan roobee, lolaan lola’ee, bubbeenis bubbisee mana sana dha’e; manichi garuu waan kattaa irratti hundeeffameef hin jigne.

²⁶ Namni dubbii koo kana dhaga’ee hojiidhaan hin argisiifne hundi garuu nama gowwaa mana isaa cirracha irratti ijaarrate fakkaata.

²⁷ Bokkaan roobee, lolaan lola’ee, bubbeenis bubbisee manicha dha’e; manni sunis ni jige; jiguun isaas akka malee hamaa ture.”

²⁸ Yommuu Yesuus dubbii kana dubbatee raawwatetti namoonni barsiisa isaa ni dinqisiifatan;

²⁹ inni akka barsiistota seeraatti utuu hin ta’in, akka nama taayitaa qabu tokkootti isaan barsiisa tureetii.

8

Namicha Lamxaa’aa

8:2-4 kwf - Mar 1:40-44; Luq 5:12-14

1 Yeroo Yesuus gaara irraa bu’etti, tuuta namoota baay’etu isa duukaa bu’e.

2 Kunoo namichi lamxaa’aan tokkos dhufee, fuula isaa duratti jilbeenfatee, “Yaa Gooftaa, yoo fedhii kee ta’e, ati na qulqulleessuu ni dandeessa” jedheen.

3 Yesuusiis harka isaa hiixatee namicha qaqqabee, “Fedhii koo ti; qulqullaa’i!” jedheen. Lamxiin isaas yeruma sana qulqullaa’e.

4 Ergasiis Yesuus, “Nama tokkotti illee akka hin himne beekkadhu. Garuu dhaqiitii akka isaaniif ragaa ta’uuf lubatti of argisiisi; kennaa Museen ajaje sana illee dhi’eessi” jedheen.

Amantii Ajajaa Dhibbaa

8:5-13 kwf - Luq 7:1-10

5 Yeroo Yesuus Qifirnaahom seenetti, ajajaan dhibbaa tokko gara isaa dhufee akkana jedhee isa kadhate;

6 “Yaa Gooftaa, tajaajilaan koo dhagni irratti du’ee mana ciisa; akka malees dhiphachaa jira.”

7 Yesuusiis, “Ani dhufeen isa fayyisa” jedheen.

8 Ajajaan dhibbaa sun immoo akkana jedhee deebiseef; “Yaa Gooftaa, ati bantii mana kootii jala seenuun naaf hin malu. Garuu dubbicha qofa dubbadhu; tajaajilaan koo ni fayyaatii.

9 Ani mataan koo iyyuu nama taayitaa jala jiruu dha; loltootas of jalaa qaba. Isa tokkoon, ‘Deemi’ nan jedha; innis ni deema; isa kaaniin immoo, ‘Kottu’ nan jedha; innis ni dhufa. Tajaajilaa kootiinis, ‘Waan kana hojjedhu’ nan jedha; innis ni hojjeta.”

¹⁰ Yesuus yommuu waan kana dhaga’etti din-qifatee warra isa duukaa bu’aa turaniin akkana jedhe; “Ani dhuguma isinittin hima; ani Israa’el keessatti nama amantii guddaa akkanaa qabu tokko illee hin arganne.

¹¹ Ani isinittin hima; namoonni hedduun ba’a biiftuutii fi lixa biiftuutii ni dhufu; isaanis Abrahaam, Yisihaaqii fi Yaaqoob wajjin mootummaa samii keessatti maaddiitti ni dhi’aatu.

¹² Ijoolleen mootummaa garuu dukkana alaatti gad darbatamu; achitti boo’uu fi ilkaan qaruu ta’a.”

¹³ Yesuusis deebisee ajajaa dhibbaa sanaan, “Akkuma amantii keetii siif haa ta’u; deemi!” jedhe. Tajaajilaan isaas yeruma sana fayye.

*Yesuus Nama Hedduu Fayyisuu Isaa
8:14-16 kwf – Mar 1:29-34; Luq 4:38-41*

¹⁴ Yesuus yommuu mana Phexros seenetti, haati niitii Phexros dhukkuba dhagna gubaadhaan qabamtee ciiftee arge.

¹⁵ Innis harka ishee tuqe; dhagna gubaan sunis ishee dhiise; isheenis kaatee isa tajaajiluu jalqabde.

¹⁶ Galgala sanas namoota hafuurota hamoon qabaman hedduu gara isaa fidan; innis jecha tokkoon hafuurota sana baase; dhukkubsattoota hundumaa ni fayyise.

¹⁷ Kunis akka dubbiin karaa Isaayyaas raa-jichaatiin,

“Inni dhibee keenya nurraa fuudhe;
dhukkuba keenyas ni baate”*

---

* **8:17** Isa 53:4

jedhame sun raawwatamuuf ta'e.

*Gatii Yesuus Duukaa Bu'uun Nama Baasisu
8:19-22 kwf - Luq 9:57-60*

¹⁸ Yesuus yommuu tuuta namoota baay'ee naannoo isaatti argetti akka gama ce'aniif ajaje.

¹⁹ Barsiisaan seeraa tokkos gara isaa dhufee, "Yaa barsiisaa, ani iddoo ati dhaqxu hundatti si duukaa nan bu'a" jedhe.

²⁰ Yesuusis deebisee, "Waangoonni boolla qabu; simbirroonnis man'ee qabu; Ilmi Namaa garuu iddoo itti mataa isaa irkifatu illee hin qabu" jedhe.

²¹ Barattoota isaa keessaas inni tokko, "Yaa Gooftaa, dura akka ani dhagee abbaa koo awwaalladhu naa eeyyami!" jedheen.

²² Yesuus garuu, "Warri du'an du'aa isaanii haa awwaallatan; ati immoo na duukaa bu'i" jedheen.

*Yesuus Bubbee Jabaa Gab gochuu Isaa
8:23-27 kwf - Mar 4:36-41; Luq 8:22-25
8:23-27 kwi - Mat 14:22-33*

²³ Yommuu inni bidiruu yaabbatettis, barattoonni isaa isa duukaa bu'an.

²⁴ Akkuma tasaa bubbeen hamaan tokko galaana irratti ka'e; dambaliinis bidiruu sana irra gara gale. Yesuus garuu rafaaf ture.

²⁵ Barattoonni isaa gara isaa dhufanii, "Yaa Gooftaa, nu oolchi! Nu dhumuufii!" jedhanii isa dammaqsan.

²⁶ Innis deebisee, "Isin warra amantii xinnoo nana; maaliif akkana sodaattu?" jedheen.

Ka'ees bubbee sanaa fi galaana sana ifate; tasgabbiin guddaanis ni ta'e.

²⁷ Namoonnis dinqifatanii, "Namni bubbee fi galaanni ajajamaniif kun nama akkamii ti?" jedhan.

Yesuus Namoota Hafuura Hamaan Qabaman Fayyisuu Isaa

8:28-34 kwf – Mar 5:1-17; Luq 8:26-37

²⁸ Yommuu Yesuus gama ce'ee biyya Gadareen ga'etti, namoonni hafuura hamaan qabaman lama iddoo awwaalaatii ba'anii itti dhufan. Isaanis waan akka malee hamoo turaniif namni tokko iyyuu karaa sana irra darbuu hin danda'u ture.

²⁹ Isaanis, "Yaa Ilma Waaqaa, ati maal nurraa barbaadda? Utuu yeroon sun hin ga'in nu dhiphisuu dhufte moo?" jedhanii iyyan.

³⁰ Hoomaan booyyee guddaan isaas xinnoo isaan irraa fagaatee dheedaa ture.

³¹ Hafuuronni hamoon sunis, "Yoo nu baafte, gara hoomaa booyyee sanaatti nu ergi" jedhanii Yesuusin kadhatan.

³² Innis, "**Dhaqaa!**" jedheen. Isaanis namicha keessaa ba'anii hoomaa booyyee sanatti galan; hoomaan sun guutuunis ededa hallayyaa irraa gad gugatee galaanatti nam'ee bishaan keessatti dhume.

³³ Warri booyyeewwan tiksan sunis baqatanii magaalaa seenan; isaanis waan hunda, waan namoota hafuurota hamoon qabamanii turan irra ga'es ni odeessan.

³⁴ Magaalaan sun guutuunis Yesuusini arguuf ba'e. Yommuu isa argettis akka inni biyya isaanii keessaa ba'uuf isa kadhate.

9

Yesuus Nama Dhagni Irratti Du'e Fayyisuu Isaa

9:2-8 kwf - Mar 2:3-12; Luq 5:18-26

¹ Yesuus bidiruu yaabbatee galaana ce'ee gara magaalaa isaa dhufe.

² Kunoo, jarri tokko nama dhagni irratti du'ee siree irra ciisu tokko gara isaa fidan. Yesuusis yommuu amantii isaanii argetti namichaan, "Ilma koo jabaadhu; cubbuun kee siif dhiifameeraatii" jedhe.

³ Kana irratti barsiistota seeraa keessaa tokko tokko garaa isaanii keessatti, "Kunoo, namichi kun Waaqa arrabsa!" jedhan.

⁴ Yesuusis yaada isaanii beekke akkana jedhe; "Isin maaliif garaa keessan keessatti waan hamaa yaaddu?"

⁵ 'Cubbuun kee siif dhiifameera' jechuu moo 'Ka'ii deemi' jechuutu salphaa dha?

⁶ Ani garuu akka Ilmi Namaa cubbuu namaaf dhiisuudhaaf lafa irratti taayitaa qabu akka beektan nan barbaada." Kanaafuu inni namicha dhagni irratti du'e sanaan, "Ka'i; siree kee fudhadhuutii mana keetti gali" jedhe.

⁷ Namichis ka'ee mana isaatti gale.

⁸ Namoonnis yommuu waan kana arganitti ni dinqifatan; Waaqa taayitaa akkasii namaaf kenneefis ulfina kennan.

*Waamamuu Maatewos**9:9-13 kwf – Mar 2:14-17; Luq 5:27-32*

⁹ Yesuus achii ka’ee utuu deemuu namicha Maatewos jedhamu tokko utuu inni iddoo itti qaraxa walitti qaban taa’uu argee, **“Na duukaa bu’i”** jedheen. Maatewosis ka’ee isa duukaa bu’e.

¹⁰ Yeroo Yesuus mana Maatewositti irbaata nyaachaa turetti, qaraxxoonnii fi cubbamoondi baay’een dhufanii isaa fi barattoota isaa wajjin nyaatan.

¹¹ Fariisonni yommuu waan kana arganitti, “Barsiisaan keessan maaliif qaraxxootaa fi cubbamoota wajjin nyaata?” jedhanii barattoota isaa gaafatan.

¹² Yesuus immoo waan kana dhageenyaan akkana jedhe; **“Ogeessi fayyaa warra dhukkub-sataniif malee warra fayyaa qabaniif hin barbaachisu.**

¹³ **Garuu dhagaatii dubbiin, ‘Ani araaran fedha malee aarsaa hin fedhu’*jedhu sun maal jechuu akka ta’e hubadhaa. Ani cubbamoota waamuufin dhufe malee qajeeltota waamuuf hin dhufneetii.”**

*Gaaffii Waa’ee Soomaa**9:14-17 kwf – Mar 2:18-22; Luq 5:33-39*

¹⁴ Barattoonni Yohannis dhufanii, “Sababiin utuu nuu fi Fariisonni soomnuu, barattoonni kee hin soomneef maali?” jedhanii isa gaafatan.

¹⁵ Yesuus immoo akkana jedhee deebise; **“Keessummoonni misirrichaa akkamiin utuu inni isaan wajjin jiruu gadduu danda’u? Yeroon**

---

* **9:13** Hos 6:6

itti misirrichi isaan biraa fudhatamu ni dhufa; isaanis yeroo sana ni soomu.

¹⁶ “Namni uffata moofaa irratti erbee haaraa erbu tokko illee hin jiru; erbeen sun uffata sana irraa tarsaasaatii; tarsa’aan sunis isa duraa ni caala.

¹⁷ Akkasuma immoo namoonni daadhii wayinii haaraa qalqalloo moofaatti hin naqan. Yoo isaan itti naqan qalqallichi ni dho’a; daadhiinis ni dhangala’a; qalqalloonis horoomaa ba’a. Daadhiin wayinii haaraan garuu yoo qalqalloo haaraatti naqame lachanuu yeroo dheeraa turu.”

Intala Duutee fi Dubartii Dhukkubsatte
9:18-26 kwf – Mar 5:22-43; Luq 8:41-56

¹⁸ Utuu inni waan kana dubbachaa jiruu, bulchaan mana sagadaa tokko dhufee fuula isaa duratti jilbeenfatee, “Intalli koo ammuma na duraa duute. Garuu kottuutii harka kee ishee irra kaa’i; isheenis ni jiraattii” jedheen.

¹⁹ Yesuus ka’ee barattoota isaa wajjin isa duukaa bu’e.

²⁰ Kunoo, dubartiin dhiigni ishee waggaa kudha lama dhangala’aa ture tokko dugda isaa duubaan dhuftee handaara uffata isaa tuqxe.

²¹ Isheenis garaa ishee keessatti, “Ani yoon uffatuma isaa illee tuqe nan fayya” jettee yaaddee turteetii.

²² Yesuusis garagalee ishee ilaalee, “Yaa intalaa, amantiin kee si fayyiseeraatii jabaadhu!” jedheen. Dubartiin sunis yeruma sana fayyite.

23 Yesuusis yommuu mana bulchaa mana sagadaa sanaa seenee warra ulullee afuufanii fi uummata wacu argetti,

24 **“Asii deemaa! Intalattiin rafteerti malee hin duunee”** jedhe. Isaan garuu isatti kolfan.

25 Erga namoonni gad baafamanii booddees inni ol seenee harka intalattii qabe; isheenis kaatee dhaabatte.

26 Oduun waa’ee kanaas biyya sana guutuu keessa faca’e.

Yesuus Jaamota Lama Fayyisuu Isaa

27 Yesuus utuu achii ka’ee deemaa jiruu, jaamonni lama isa duukaa bu’anii, “Yaa Ilma Daawit nu maari!” jedhanii iyyan.

28 Yommuu inni mana seenettis jaamonni sun gara isaa dhufan; innis, **“Akka ani waan kana gochuu danda’u ni amantuu ree?”** jedhee isaan gaafate.

Isaanis, “Eeyyee, yaa Gooftaa!” jedhanii deebisaniif.

29 Yesuusis ija isaanii qaqqabee, **“Akkuma amantii keessanii isiniif haa ta’u”** jedheen.

30 Iji isaaniis ni baname. Yesuusis, **“Akka namni tokko iyyuu waan kana hin beekne of eeg-gadhaa”** jedhee jabeessee isaan akeekkachiise.

31 Jarri garuu achii ba’anii biyya sana hunda keessatti waa’ee isaa odeessan.

32 Utuu isaan gad ba’uutti jiranuu jarri tokko nama hafuura hamaadhaan qabamee dubbachuu hin dandeenye tokko Yesuusitti fidan.

³³ Namichi sunis erga hafuurri hamaan isa keessaa baafamee booddee ni dubbate. Namoonnis, “Wanni akkanaa gonkumaa Israa’el keessatti hin argamne” jedhanii dinqifatan.

³⁴ Fariisonni garuu, “Inni hangafa hafuurota hamootiin hafuurota hamoo baasa” jedhan.

Hojjettoonni Muraasa

³⁵ Yesuus manneen sagadaa isaanii keessatti barsiisaa, wangeela mootummaa lallabaa, akkasumas dhibee fi dhukkuba hunda irraa namoota fayyisaa magaalawwanii fi gandoota hunda keessa deeme.

³⁶ Innis yommuu tuuta namootaa argetti garaa laafeef; isaan akkuma hoolota tiksee hin qabneetti dhiphatanii, gatamaniis turaniitii.

³⁷ Barattoota isaatiinis akkana jedhe; **“Midhaan walitti qabamu baay’ee dha; hojjettoonni garuu muraasa.**

³⁸ **Kanaaf akka Gooftaan midhaan sanaa gara lafa qotiisaa midhaan isaatti hojjettoota erguuf isa kadhadhaa.”**

10

Yesuus Barattoota Kudha Lamaan Erguu Isaa
 10:2-4 kwf – Mar 3:16-19; Luq 6:14-16; Hoj 1:13
 10:9-15 kwf – Mar 6:8-11; Luq 9:3-5; 10:4-12
 10:19-22 kwf – Mar 13:11-13; Luq 21:12-17
 10:26-33 kwf – Luq 12:2-9
 10:34,35 kwf – Luq 12:51-53

¹ Yesuus barattoota isaa kudha lamaan ofitti waamee akka isaan hafuurota xuraa’oo baasaniif, dhibee fi dhukkuba hundumaa akka fayyisaniif taayitaa kenneef.

2 Maqaan ergamoota kudha lamaaniiis kana:

Jalqabatti Simoon isa Phexros jedhamuu fi obboleessa isaa Indiriiyaas, Yaaqoob ilma Zabdewoosii fi obboleessa isaa Yohannis,

3 Fiiliphoos, Bartaloomewoos, Toomaas, Maatewos isa qaraxa walitti qabu, Yaaqoob ilma Alfewoosii fi Taadewoos,

4 Simoon Hinaafticha, Yihuudaa Keeriyoticha isa Yesuusini dabarsee kenne.

5 Yesuusis warra kudha lamaan kanneen erge; akkanas jedhee isaan ajaje; **“Gara Namoota Ormaa hin dhaqinaa; magaalaawwan Samaariyaa tokko illee hin seeninaa.**

6 Qooda kanaa gara hoolota mana Israa’el kanneen badan sanaa dhaqaa.

7 Yommuu dhaqanittis, ‘mootummaan samii dhi’aateera’ jedhaa lallabaa.

8 Dhukkubsattoota fayyisaa; warra du’an kaasaa; warra lamxaa’an qulqulleessaa; hafurota hamoo baasaa. Tola waan argattaniif toluma kennaa.

9 **“Sabbata keessanitti warqee yookaan meetii yookaan sibiila diimaa hin qabatinaa;**

10 **karaa keessaniif korojoo yookaan kittaa lama yookaan kophee yookaan ulee hin qabatinaa; hojjetaaf waan isa barbaachisu argachuun ni malaatii.**

11 **Magaalaa yookaan ganda seentan kam iyyuu keessa nama malu barbaadaa; hamma achii baatanittis manuma isaa turaa.**

12 Yommuu mana sana seentanittis nagaa gaafadhaa.

13 Nagaan keessan yoo mana sanaaf male, mana sanaaf haa ta'u; yoo isaaf hin malin garuu nagaan keessan isiniif haa deebi'u.

14 Yoo namni tokko illee isin simachuu baate yookaan dubbii keessan dhaga'uu baate, yeroo mana yookaan magaalaa sanaa baatanitti awwaara miilla keessanii dhadha'adhaa.

15 Ani dhuguma isinittin hima; guyyaa murtiitti magaalaa sana irra Sodoonii fi Gomoraaf ni salphata.

16 "Kunoo, ani akka hoolotaa gara gidduu yeeyyiittin isin erga. Kanaafuu akka bofaa ogeeyyii, akka gugee garraamii ta'aa.

17 Namoota irraa of eeggadhaa; isin dabarfamtanii yaa'iitti ni kennamtu; manneen sagadaa keessattis ni garafamtu.

18 Isinis akka isaanii fi Namoota Ormaatti dhuga baatota taataniif anaaf jettanii fuula bulchitootaatii fi moototaa duratti ni dhi'eeffamtu.

19 Yommuu dabarsanii isin kennanis akkamitti akka dubbattan yookaan maal akka dubbattan hin yaadda'inaa. Wannis isin dubbattan yeruma sanatti isiniif kennama;

20 Hafuura Abbaa keessaniitu isin keessaa dubbata malee isintu dubbata mitii.

21 "Obboleessi dabarsee obboleessa du'atti kenna; abbaan dabarsee ijoollee isaa du'atti kenna; ijoolleenis warra isaaniitti ka'anii isaan ajjeesu.

22 Namni hundinuu sababii kootiif isin jibba; kan hamma dhumaatti jabaatee dhaabatu garuu ni fayya.

23 Yommuu magaalaa tokko keessatti isin ari'atanitti, gara magaalaa kaaniitti baqadhaa; ani dhuguma isinittin hima; hamma Ilmi Namaa dhufutti magaalaa wwan Israa'el hundumaa keessa naannoftanii waliin hin geessan.

24 “Barataan barsiisaa isaatii ol miti; garbichis gooftaa isaatii ol miti.

25 Barataan tokko akka barsiisaa isaa ta'uun, garbichi tokko immoo akka gooftaa isaa ta'uun ni ga'a. Erga abbaa manaatiin 'Bi'eelzebuul' jedhanii, warra mana isaa jiraataniin immoo hammam kana caalaa haa jedhan ree!

26 “Kanaafuu isaan hin sodaatinaa. Wannii haguugamee utuu hin mul'ifamin hafu yookaan wannii dhokfamee utuu hin beekamin hafu tokko iyyuu hin jiruutii.

27 Waan ani dukkana keessatti isinitti himu guyyaa adiin odeessaa; waan gurratti isinitti hasaasan, bantii manaa irraa labsaa.

28 Warra foon malee lubbuu ajjeesuu hin dandeenye hin sodaatinaa. Qooda kanaa Isa gahaannam keessatti foonii fi lubbuu balleessuu danda'u sana sodaadhaa.

29 Daaloteen lama saantima tokkotti gurguramu mitii? Isaan keessaa garuu tokko iyyuu fedhii Abbaa keessanii malee lafa hin buutu.

30 Rifeensi mataa keessanii hundis lakkaa'ameera.

31 Kanaaf hin sodaatinaa; isin daalotee hedduu caalaa gatii qabduutii.

32 “Kanaafuu nama fuula namootaa duratti dhugaa naa ba'u kamiif iyyuu, anis fuula Abbaa koo isa samii irraa duratti dhugaa nan ba'a.

33 Nama fuula namootaa duratti na ganu kam iyyuu garuu anis fuula Abbaa koo isa samii irraa duratti nan gana.

34 “Isin waan ani lafa irratti nagaa buusuuf dhufe hin se’inaa. Ani goraadee fiduuf malee nagaa buusuuf hin dhufne.

35 Ani,
 “ ‘Nama abbaa isaatti,
 intala immoo haadha isheetti,
 niitii ilmaas amaatii isheetti kaasuuf dhufeer-
 aatii;

36 diinonni namaa, miseensotuma mana isaatii.’*

37 “Namni abbaa isaa yookaan haadha isaa na caalchisee jaallatu kam iyyuu naaf hin malu; namni ilma isaa yookaan intala isaa na caalchisee jaallatu kam iyyuu naaf hin malu.

38 Namni fannoo ofii isaa baadhatee na duukaa hin buune kam iyyuu naaf hin malu.

39 Namni lubbuu isaa oolfatu kam iyyuu lubbuu isaa ni dhaba; garuu namni naaf jedhee lubbuu isaa dhabu kam iyyuu lubbuu isaa ni argata.

40 “Namni isin simatu na simata; namni na simatu immoo isa na erge sana simata.

41 Namni raajii tokko sababii inni raajii ta’eef simatu kam iyyuu gatii raajii ni argata; namni nama qajeelaa tokko sababii inni nama qajeelaa ta’eef simatu gatii nama qajeelaa tokkoo ni argata.

42 Ani dhuguman isinitti hima; namni kam iyyuu yoo warra xixinnaa kanneen keessaa isa tokkoof sababii inni barataa koo ta’eef bishaan

---

* 10:36 Mik 7:6

qabbanaa'aa budduuqsa'a tokkoo illee kenne,
inni dhugumaan gatii isaa hin dhabu."

11

Yesuusii fi Yohannis Cuuphaa

11:2-19 kwf - Luq 7:18-35

¹ Yesuus erga barattoota isaa kudha lamaaniif ajaja kennuu raawwatee booddee magaalaawwan Galiilaa keessatti barsiisuu fi lallabuuf jedhee achii ka'ee karaa isaa itti fufe.

² Yohannis mana hidhaa taa'ee yommuu waan Kiristoos hojjechaa ture dhaga'etti barattoota isaa ergee,

³ "Inni dhufuuf jiru sun si'i moo yookaan kan biraa eegganna?" jedhee isa gaafate.

⁴ Yesuusis akkana jedhee deebiseef; "Deebi'aatii waan dhageessanii fi waan argitan Yohannisitti himaa;

⁵ jaamonni ni argu; warri naafatan ni deemu; warri lamxaa'an ni qulqullaa'u; warri duudan ni dhaga'u; warri du'an ni ka'u; hiyyeeyyiifis wangeelli ni lallabama.

⁶ Namni natti hin gufanne kam iyyuu eebbifamaa dha."

⁷ Akkuma barattoonni Yohannis ba'anii qajee-laniin, Yesuus akkana jedhee waa'ee Yohannis namootatti himuu jalqabe; "Isin maal arguuf gammoojjiitti gad baatan? Shambaqqoo qilleensi raasu moo?

⁸ Yoos maal arguu baatan ree? Nama uffata miidhagaa uffate moo? Lakki, warri uffata miidhagaa uffatan masaraa moototaa jiru.

9 Yoos maal arguu baatan ree? Raajii moo? Eeyyee; ani isinittin hima; kan raajii iyyuu caalu.

10 Kunis isa waa'een isaa akkana jedhamee barreeffamee dha.

“Kunoo, ani ergamaa koo isa fuula kee duraan karaa kee qopheessu, si dura nan erga.’*

11 Ani dhuguma isinittin hima; namoota dubar-toota irraa dhalatan keessaa namni Yohannis Cuuphaa caalu tokko iyyuu hin kaane; namni mootummaa samii keessatti nama hundumaa gad ta'e kam iyyuu garuu isa ni caala.

12 Mootummaan samii bara Yohannis Cuuphaatii jalqabee hamma ammaatti humnaan dhiib-bachaa jira; namoonni dhiibbatanis humnaan mootummaa sana argatu.

13 Raajonni hundinuu, Seerris hamma Yohannis Cuuphaatti raajii dubbataniiruutii.

14 Isinis kana fudhachuuf yoo fedhii qabaattan, inni Eeliyaas isa dhufuuf jiruu dha.

15 Namni gurra dhaga'u qabu haa dhaga'u.

16 “Ani dhaloota kana maaliinan wal fak-keessuu danda'a? Isaan akkuma ijoollee iddoo gabaa taa'anii warra kaan waamanii akkana jedhanii ti:

17 “ ‘Nu ulullee isinii afuufne; isin garuu hin sirbine;

faaruu boo'ichaas faarsine; isin garuu hin boonye.’

18 Yohannis yeroo dhufetti hin nyaatu, hin dhugus tureetii; isaan immoo, ‘Inni hafuura hamaa qaba’ jedhu.

---

* **11:10** Mil 3:1

19 Ilmi Namaa nyaachaa, dhugaas dhufe; isaan immoo, ‘Kunoo albaadhessaa fi machaa’aa, michuu qaraxxootaatii fi cubbamootaa’ jedhu. Ogummaan garuu hojii isheetiin mirkaneef-fanti.”

Magaalaawwan Qalbii Hin Jijjiirranneef Wayyoo

11:21-23 kwf - Luq 10:13-15

20 Ergasii Yesuus sababii magalaawwan inni itti hojii dinqii isaa gara caalu hojjete sun qalbii hin jijjiirratiniif akkana jedhee isaan balaalef-fachuu jalqabe.

21 “Yaa Koraaziin siif wayyoo! Yaa Beetisayidaa siif wayyoo! Hojiin dinqii isin keessatti hojjetame sun utuu Xiirrosii fi Siidoonaa keessatti hojjetamee jiraatee, isaan silaa yeroo dheeraan dura uffata gaddaa uffatanii, daaraas ofitti firfir-sanii qalbii jijjiirratu turan.

22 Ani garuu isinittin hima; guyyaa murtiitti isin irra Xiirrosii fi Siidoonaaf ni salphata.

23 Atis yaa Qifirnaahom, hamma samiitti ol kaafamtaa? Lakki, sii’oolitti gad buuta. Hojiin dinqii kan si keessatti hojjetame sun utuu Sodoom keessatti hojjetamee jiraatee, isheen silaa hamma har’aatti ni jiraatti turte.

24 Ani garuu sittin hima; guyyaa murtiitti sirra Sodoomiif ni salphata.”

Boqonnaa Abdachiifame

11:25-27 kwf - Luq 10:21,22

25 Yesuus yeroo sana akkana jedhe; “Yaa Abbaa, Gooftaa samiitii fi lafaa, sababii ati wantoota kanneen ogeeyyii fi hubattoota jalaa

dhoksitee daa'immanitti mul'ifteef ani sin gala-teeffadha.

²⁶ Eeyyee yaa Abbaa, ati waan kana gochuutti gammaddeertaatii.

²⁷ “Abbaan koo waan hunda dabarsee natti kenneera. Abbaa malee namni tokko iyyuu ilma hin beeku; ilmaa fi nama ilma isa itti mul'isuu fedhu malee namni tokko iyyuu Abbaa hin beeku.

²⁸ “Isin dadhabdoonni, warri ba'aan isinitti ulfaate hundinuu gara koo kottaa; ani isinan boqochiisa.

²⁹ Waanjoo koo baadhaa; narraas baradhaa; waan ani garraamii fi gad of qabeessa ta'eef isin lubbuu keessaniif boqonnaa ni argattu.

³⁰ Waanjoon koo laafaa dha; ba'aan koos salphaa dha.”

12

Gooftaa Sanbataa

12:1-8 kwf - Mar 2:23-28; Luq 6:1-5

12:9-14 kwf - Mar 3:1-6; Luq 6:6-11

¹ Yesuus yeroo sana guyyaa Sanbataatiin lafa gotiisaa midhaanii keessa darbe. Barattoonni isaas beela'anii asheetii midhaanii ciratanii nyaachuu jalqaban.

² Fariisonni yommuu waan kana arganitti, “Ilaa! Barattoonni kee waan guyyaa Sanbataatiin hojjechuun seeraan hin eeyyamamne hojjetu” jedhaniin.

³ Innis akkana jedhee deebise; “Yeroo Daawitii fi warri isa wajjin turan beela'anitti waan Daawit godhe isin hin dubbifnee?”

4 Inni mana Waaqaa seene; innii fi warri isa wajjin turanis buddeena kennaa nyaatan; buddeenni sun immoo luboota qofaaf malee isaaniif hin eeyyamamu ture.

5 Yookaan akka luboonni mana qulqullummaa keessaa guyyaa Sanbataatiin Sanbata xureessan, ta'us akka yakka ta'ee isaanitti hin heddame isin Seera keessatti hin dubbifnee?

6 Ani isinitti nan hima; kan mana qulqullummaa caalu as jira.

7 Isin, utuu dubbiin, 'Ani araaran fedha malee aarsaa hin fedhu'*jedhu sun maal jechuu akka ta'e beektanii jiraattanii silaa warra yakka hin qabnetti hin murtan ture.

8 Ilmi Namaa Gooftaa Sanbataatii."

9 Innis achii ka'ee mana sagadaa isaanii seene;

10 kunoo, namichi harki irratti goge tokkos achi ture. Isaanis sababii ittiin Yesuusin himatan barbaadaa waan turaniif, "Guyyaa Sanbataatiin nama fayyisuun seeraa?" jedhanii isa gaafatan.

11 Yesuus immoo akkana isaaniin jedhe; "Isin keessaa namni hoolaa tokko qabu, yoo hoolaan sun guyyaa Sanbataatiin boolla keessa bu'e, kan harkisee hin baafanne jiraa?"

12 Namni immoo hammam hoolaa caalaa gatii guddaa haa qabaatu ree! Kanaafuu Sanbataan waan gaarii hojjechuun eeyyamamaa dha."

13 Namichaanis, "Harka kee diriirfadhu" jedhe. Namichis harka diriirfate; harki isaas guutummaatti fayyee akkuma isa kaanii ta'e.

14 Fariisonni garuu gad ba'anii akka ittiin Yesuusin ajjeesan mari'atan.

---

* 12:7 Hos 6:6

Tajaajilaa Waaqni Filate

¹⁵ Yesuus waan kana beekkee iddoo sanaa ka'ee deeme. Namoonni baay'eenis isa duukaa bu'an; innis dhukkubsattoota isaanii hunda fayyise;

¹⁶ akka isaan akka inni beekamu hin goones isaan ajaje.

¹⁷ Kunis akka wannii Isaayyaas raajichi dubbate sun raawwatamuuf ta'e; innis akkana jedha:

¹⁸ "Tajaajilaan koo inni ani filadhe,
inni ani jaalladhuu fi inni ani itti gammadu isa kana;

ani Hafuura koo isa irra nan kaa'a;
innis sabootatti murtii qajeelaa ni labsa.

¹⁹ Inni hin wacu yookaan hin iyyu;
namni tokko illee sagalee isaa karaa irratti hin dhaga'u.

²⁰ Inni hamma akka murtiin qajeelaan mo'u godhutti,
shambaqqoo buruqe hin cabsu;
fo'aa ibsaa kan seequs hin dhaamsu.

²¹ Saboonnis maqaa isaa ni abdatu."†

Yesuusii fi Bi'eezebuul

12:25-29 kwf – Mar 3:23-27; Luq 11:17-22

²² Yeroo sanatti namicha hafuura hamaan qabame, kan iji isaa jaamee arrabni isaas dubbachuu dide tokko gara isaa fidan; Yesuusis namicha sana fayyise; namichis dubbachuu fi arguu danda'e.

²³ Namoonni hundinuus dinqifatanii, "Kun Ilma Daawit ta'innaa?" jedhan.

---

† **12:21** Isa 42:1-4

24 Fariisonni garuu yommuu kana dhaga'anitti, "Namichi kun Bi'eelzebuul, hangafa hafuurota hamoo gofaan hafuurota hamoo baasa" jedhan.

25 Yesuusis yaada isaanii beekee akkana jedheen; "Mootummaan gargar of qoodu hundinuu ni diigama; magaalaan yookaan maatiin gargar of qoodu hundinuu hin dhaabatu.

26 Seexannis Seexana baafnaan, inni gargar of qooda. Yoos mootummaan isaa akkamitti dhaabachuu danda'a ree?

27 Erga ani Bi'eelzebuuliin hafuurota hamoo baasee, ijoolleen keessan immoo maaliin baasu ree? Kanaafuu isaan abbootii murtii isinitti ta'u.

28 Garuu ani Hafuura Waaqaatiin hafuurota hamoo baasa taanaan, yoos mootummaan Waaqaa isinitti dhufeera.

29 "Yookaan namni kam iyyuu yoo duraan dursee nama jabaa tokko hidhe malee akkamitti mana nama jabaa sanaa seenee qabeenya isaa saamuu danda'a? Ergasii inni mana isaa saamuu danda'a.

30 "Namni na wajjin hin jirre kam iyyuu naan morma; namni na wajjin walitti hin qabne kam iyyuus ni bittinneessa.

31 Kanaafuu ani isinittin hima; cubbuu fi arrabsoon hundinuu namaaf ni dhiifama; Hafuura Qulqulluu arrabsuun garuu hin dhiifamu.

32 Nama Ilma Namaatiin mormee jecha tokko dubbatu kamiif iyyuu ni dhiifama; nama Hafuura Qulqulluudhaan mormee dubbatu kamiif iyyuu garuu, addunyaa kana irratti yookaan addunyaa dhufuuf jiru irratti hin dhiifamu.

33 “Muka gaarii qabaadhaa; iji isaa gaarii ta’aa; muka gadhee qabaadhaa; iji isaa gadhee ta’aa; mukni ija isaatiin beekamaatii.

34 Isin yaa ijoollee buutii nana, isin warri hamoon akkamitti waan gaarii dubbachuu dan-deessu? Waan garaa guute afaan dubbataatii.

35 Namni gaariin waan gaarii garaa isaa keessa jiru keessaa waan gaarii baasa; namni hamaan immoo waan hamaa garaa isaa keessa jiru keessaa waan hamaa baasa.

36 Ani garuu isinittin hima; guyyaa murtiitti namoonni dubbii akkuma argan dubbatan hundumatti ni gaafatamu.

37 Dubbii keetiin qajeelaa taasifamtaatii; dubbii keetiinis sitti murama.”

Mallattoo Yoonaas

12:39-42 kwf - Luq 11:29-32

12:43-45 kwf - Luq 11:24-26

38 Ergasii barsiistonni seeraatii fi Fariisonni tokko tokko, “Yaa barsiisaa, nu mallattoo sirraa arguu barbaanna” jedhaniin.

39 Innis deebisee akkana isaaniin jedhe; “Dhaloonni hamaa fi ejjaan mallattoo barbaada! Garuu mallattoo Yoonaas raajichaa sana malee mallattoon tokko iyyuu hin kennamuuf.

40 Akkuma Yoonaas guyyaa sadii fi halkan sadii garaa qurxummii guddaa tokkoo keessa ture sana, Ilmi Namaas guyyaa sadii fi halkan sadii garaa lafaa keessa ni turaatii.

41 Namoonni Nanawwee guyyaa murtiitti dhaloota kana wajjin ka’anii itti muru;‡isaan

---

‡ 12:41 Yon 3:5

lallaba Yoonaasiin qalbii jijjiirrataniitii; kunoo, kan Yoonaasin caalu as jira.

⁴² Mootittiin kibbaa guyyaa murtiitti dhaloota kana wajjin kaatee itti murti; isheen ogummaa Solomoon dhaga'uuf jettee daarii lafaatii dhufteetii; kunoo, kan Solomoonin caalu as jira.

⁴³ "Hafuurri xuraa'aan yommuu nama keessaa ba'utti, boqonnaa barbaacha lafa gogaa keessa joora; garuu hin argatu.

⁴⁴ Innis, 'Mana koo isa ani keessaa ba'e sanatti nan deebi'a' jedha. Yommuu achi ga'uttis manicha duwwaa ta'ee, haramee qulqulleefamee, qopheeffames argata.

⁴⁵ Ergasiis dhagee hafuurota biraa torba kanneen isa caalaa hamoo ta'an fudhatee dhufa; isaanis itti galanii achi jiraatu. Haalli namicha sanaa kan dhumaa isa jalqabaa caalaa hammaata. Dhaloonni hamaan kunis akkasuma ta'a."

Haadhaa fi Obboloota Yesuus

12:46-50 kwf – Mar 3:31-35; Luq 8:19-21

⁴⁶ Utuu Yesuus amma iyyuu namootatti dubbachaa jiruu kunoo, haatii fi obboloonni isaa isa wajjin haasa'uu barbaadanii ala dhadhaabachaa turan.

⁴⁷ Namni tokkos, "Haati keetii fi obboloonni kee si wajjin haasa'uu barbaadanii ala dhadhaabatu" jedhee isatti hime.

⁴⁸ Innis deebiseefii, "Haati koo eenyu? Obboloonni koos eenyu fa'i?" jedheen.

⁴⁹ Harka isaas gara barattoota isaatti qabee akkana jedhe; "Haati kootii fi obboloonni koo kunoo ti.

50 Namni fedhii Abbaa koo isa samii irraa guutu kam iyyuu obboleessa koo ti; obboleettii koo ti; haadha kootis.”

13

Fakkeenya Namicha Sanyii Facaasuu

13:1-15 kwf – Mar 4:1-12; Luq 8:4-10

13:16,17 kwf – Luq 10:23,24

13:18-23 kwf – Mar 4:13-20; Luq 8:11-15

¹ Gyyuma sana Yesuus manaa ba’ee galaana bira taa’ee.

² Tuunni namootaa guddaan naannoo isaatti walitti qabame; utuu namoonni hundi qarqara galaanichaa dhadhaabachaa jiranuu, inni bidiruu yaabbatee taa’ee.

³ Innis akkana jedhee waan baay’ee fakkeenyaan isaanitti hime; “Kunoo, namichi sanyii facaasu tokko sanyii facaafachuu ba’ee.

⁴ Utuu inni facaasaa jiruu sanyiin tokko tokko karaa irra bu’ee; simbirroonis dhufanii nyaatanii fixan.

⁵ Kaan immoo lafa kattaa, iddoo biyyoo baay’ee hin qabne irra bu’ee. Sanyiin sunis sababii biyyoon sun gad fageenya hin qabaatiniif dafee biqile.

⁶ Yommuu aduun baatetti garuu biqiltuun sun ni coollage; waan hidda hin qabaatiniifis ni goge.

⁷ Sanyiin biraas qoraattii keessa bu’ee; qoraattiin sunis guddatee biqiltuu sana hudhe.

⁸ Ammas sanyiin kaan biyyoo gaarii irra bu’ee achitti ija naqate; garri tokko dachaa dhibba, kaan dachaa jaatama, kaan immoo dachaa soddoma naqate.

9 Namni gurra qabu kam iyyuu haa dhaga’u.”

10 Barattoonnis gara isaa dhufanii, “Ati maaliif fakkeenyaan namootatti dubbatta?” jedhanii isa gaafatan.

11 Innis akkana jedhee deebiseef; “Iccitii mootummaa samii beekuun isiniif kennameera; isaaniif garuu hin kennamne.

12 Kan qabu kamiif iyyuu itti dabalamee ni kennama; irraa hafaas ni qabaata. Kan hin qabne garuu wanni inni qabu iyyuu irraa fudhatama.

13 Wanni ani akkana jedhee fakkeenyaan isaanitti dubbadhuufis kana:

“Isaan utuma ilaalanuu hin argan;
utuma dhaggeeffatanuus hin dhaga’an
yookaan hin hubatan.

14 Raajiin Isaayyaas dubbate sun isaan irratti raawwatameera; innis akkana jedha:

“ ‘Dhaga’uu inuma dhageessu; garuu hin hubatan;
ilaaluus inuma ilaaltu; garuu hin qalbeeffatan.

15 Qalbiin saba kanaa doomeeraatii;
gurri isaanii sirriitti hin dhaga’u;
ija isaaniis dunuunfataniiru.

Utuu akkas ta’uu baatee silaa ija isaaniitiin arganii,

gurra isaaniitiin dhaga’anii,
qalbii isaaniitiinis hubatanii ni deebi’u turan;

anis isaan nan fayyisa ture.’*

---

* 13:15 Isa 6:9,10

16 Iji keessan garuu waan arguuf eebbifamaa dha; gurri keessanis waan dhaga'uuf eebbifamaa dha.

17 Ani dhuguma isinittin himaatii; raajonnii fi qajeeltonni baay'een waan isin argitan kana arguu hawwan; garuu hin argine; waan isin dhageessan kanas dhaga'uu hawwan; garuu hin dhageenye.

18 “Egaa fakkeenya namicha sanyii facaasuu maal akka ta’e dhaga’aa:

19 Yoo namni kam iyyuu dubbii mootum-michaa dhaga’ee hubachuu baate, inni hamaan sun dhufee waan garaa isaa keessatti facaafame sana butata. Kun sanyii karaa irratti facaafamee dha.

20 Sanyiin lafa kattaa irratti facaafame, nama dubbicha dhaga’ee yommusuma gammachuun fudhatuu dha.

21 Garuu inni waan hidda hin qabneef yeroo gabaabaa qofa tura. Yeroo rakkinni yookaan ari’atamni sababii dubbichaatiif dhufutti inni dafee gufata.

22 Sanyiin qoraattii keessatti facaafame sunis nama dubbicha dhaga’u argisiisa; garuu yaaddoon addunyaa kanaatii fi gowwoomsaan qabeenyaa dubbicha hudhee ija naqachuu dhowwa.

23 Sanyiin biyyoo gaarii irratti facaafame garuu nama dubbicha dhaga’ee hubatu argisiisa. Innis ija kenna; garri tokko dhibba, kaan jaatama, kaan immoo soddoma naqata.”

24 Yesuus akkana jedhee fakkeenya biraa isaanitti hime; “Mootummaan samii nama lafa qotiisaa isaa keessatti sanyii gaarii facaafate tokko fakkaata.

25 Garuu utuu namoonni rafanuu diinni isaa dhufee qamadii keessatti inkirdaada facaasee deeme.

26 Yeroo qamadiin sun guddatee ija naqatetti inkirdaadnis ni mul’ate.

27 “Garboonni abbaa lafa qotiisaa sanaas gara isaa dhufanii, ‘Gooftaa, ati lafa qotiisaa kee keessatti sanyii gaarii hin facaafnee? Yoos inkirdaadni eessaa dhufe ree?’ jedhaniin.

28 “Innis deebisee, ‘Diinatu kana hojjete’ jedhe. “Garboonnis, ‘Akka nu dhaqnee buqqifnu ni barbaaddaa?’ jedhanii isa gaafatan.

29 “Namichi garuu akkana jedhee deebiseef; ‘Lakki, utuu inkirdaada buqqiftanuu, akka isa wajjin qamadii hin buqqifneef dhiisaa.

30 Hamma yeroo haamaatti lachanuu walumaan haa guddatan. Anis yeroo sana warra midhaan haamaniin, “Jalqabatti inkirdaada sana buqqisaa; akka gubamuufis bissii bissiidhaan hidhaa; qamadii garuu walitti qabaatii gombisaa kootti naa naqaa” jedhee isaanitti nan hima.’ ”

Fakkeenya Raacitiitii fi Sanyii Sanaaficaa

13:31,32 kwf – Mar 4:30-32

13:31-33 kwf – Luq 13:18-21

31 Innis akkana jedhee fakkeenya biraa isaanitti hime; “Mootummaan samii sanyii sanaaficaa kan namni fuudhee lafa qotiisaa isaa keessatti facaase tokko fakkaata.

32 Inni dhugumaan sanyii hunda irra xinnaa dha; erga guddatee garuu biqiltuu hunda caalee muka ta'a; simbirroonis dhufanii dameewwan isaa irra jiraatu."

33 Amma illee akkana jedhee fakkeenya biraa isaanitti hime; "Mootummaan samii raacitii dubartiin tokko fuutee hamma inni guutummaatti bukeessutti daakuu safartuu sadiitti make fakkaata."

34 Yesuus waan kana hundumaa fakkeenyaan namootatti dubbate; innis fakkeenyaan malee waan tokko illee isaanitti hin dubbanne.

35 Kunis akka wanni raajichi,
 "Ani fakkeenyaan afaan koo nan banadha;
 waan gaafa addunyaan uumamee jalqabee
 dhokfames nan dubbadha"†
 jedhe sun raawwatamuuf ta'e.

Hiikkaa Fakkeenya Inkirdaadaa

36 Yesuusis tuuta namootaa achumatti dhiisee mana ol seene. Barattoonni isaas gara isaa dhufanii, "Hiikkaa fakkeenya inkirdaada lafa qotiisaa keessaa sana nutti himi" jedhaniin.

37 Innis akkana jedhee deebise; "Namichi sanyii gaarii facaase sun Ilma Namaa ti.

38 Lafti qotiisaa sun addunyaa dha; sanyiin gaariinis ijoollee mootummichaa ti. Inkirdaadni sun ijoollee isa hamaa sanaa ti;

39 diinni inkirdaada facaase immoo diiyaa-biloos dha. Haamaan dhuma addunyaa ti; warri haaman immoo ergamoota Waaqaa ti.

---

† 13:35 Far 78:2

40 “Akkuma inkirdaadni walitti qabamee ibiddaan gubamu sana, dhuma addunyaattis akka-suma ta’a.

41 Ilmi Namaa ergamoota isaa ni erga; isaanis waan cubbuutti nama geessu hundaa fi warra waan hamaa hojjetan hunda mootummaa isaa keessaa baasanii walitti qabu.

42 Boolla ibiddaattis isaan darbatu; achittis wawwaannaa fi ilkaan garuutu ta’a.

43 Yeroo sana qajeeltonni mootummaa Abbaa isaanii keessatti akka aduu ni ifu. Namni gurra qabu haa dhaga’u.

Fakkeenya Qabeenya Dhokfameetii fi Lula

44 “Mootummaan samii qabeenya lafa qotiisaa keessa dhokfame fakkaata. Namni tokkos qabeenya kana argatee deebisee dhokse; innis waan gammadeef dhagee waan qabu hunda gurguree lafa qotiisaa sana bitate.

45 “Akkasumas mootummaan samii daldalaa lula gaarii barbaadu tokko fakkaata.

46 Daldalaan sunis lula gatii guddaa tokko argate; innis dhagee waan qabu hundumaa gurguree lula sana bitate.

Fakkeenya Kiyyoo

47 “Akkasumas mootummaan samii kiyyoo galaanatti darbatamee qurxummii gosa hundaa walitti qabe fakkaata.

48 Yeroo kiyyoon sun guutamettis qurxummii qabdoonni gara qarqara galaanaatti isa harkisan. Ergasiis tataa’anii qurxummii gaarii filanii qodaa isaaniitti naqatan; qurxummii gadhee immoo ni gatan.

49 Dhuma addunyaattis akkasuma ta'a. Ergamoonni dhufanii warra hamoo warra qajeel-tota irraa gargar baasu;

50 boolla ibiddaattis isaan darbatu; achittis wawwaannaa fi ilkaan qaruutu ta'a."

51 Yesuusis, "Waan kana hunda hubattaniirtuu?" jedhee isaan gaafate.

Isaanis, "Eeyyee" jedhanii deebisan.

52 Innis, "Kanaafuu barsiisaan seeraa kan barataa mootummaa samii ta'e kam iyyuu abbaa manaa kan qabeenya haaraa fi moofaa mana mi'a isaa keessaa gad baasu tokko fakkaata" jedheen.

Raajii Tuffatame

13:54-58 kwf - Mar 6:1-6

53 Yesuus erga fakkeenya kana dubbatee raawwatee booddee achii ka'ee deeme.

54 Innis gara magaalaa itti dhalatee dhaqee mana sagadaa isaanii keessatti namoota barsiisuu jalqabe; isaanis ni dinqisiifatan. Akkana jedhaniis gaafatan; "Namichi kun ogummaa kanaa fi hojiiwwan dinqii kanneen eessaa argate?"

55 Inni ilma namicha muka soofu sanaati mitii? Maqaan haadha isaas Maariyaam mitii? Obbolloonni isaas Yaaqoob, Yoosef, Simoonii fi Yihuudaa mitii?

56 Obboleettonni isaa hundinuu nu bira jiru mitii? Yoos namichi kun waan kana hundumaa eessaa argate?"

57 Isaanis isatti gufatan.

Yesuus garuu, "Raajiin magaalaa itti dhalatee fi mana isaatti malee kabaja hin dhabu" jedheen.

⁵⁸ Innis sababii amantii dhabuu isaaniitiif hojii dinqii hedduu achitti hin hojjenne.

14

Ajjeefamuu Yohannis Cuuphaa

14:1-12 kwf - Mar 6:14-29

¹ Bara sana Heroodis bulchaan oduu waa'ee Yesuus dhaga'e;

² innis tajaajiltoota isaatiin, "Kun Yohannis Cuuphaa dha; inni warra du'an keessaa kaafameera! Sababiin hojiin dinqii isaan hojjetamuufis kanuma" jedhe.

³ Heroodis sababii niitii obboleessa isaa Fiiliphoos, sababii Heroodiyaasiitiif jedhee Yohannisin qabee, hidhee mana hidhaatti galchee tureetii.

⁴ Kunis sababii Yohannis Heroodisiin, "Ati ishee fuudhuun kee seera miti" jechaa tureef.

⁵ Inni immoo Yohannisin ajjeesuu barbaade; garuu sababii namoonni Yohannisin akka raajitti ilaalaa turaniif isaan sodaate.

⁶ Intalli Heroodiyaas guyyaa dhaloota Heroodisitti keessummoota duratti sirbitee Heroodisin gammachiifte;

⁷ kanaafuu inni waan isheen gaafatte kam iyyuu isheef kennuuf kakuudhaan waadaa gale.

⁸ Isheenis haadha isheetiin gorfamtee, "Mataa Yohannis Cuuphaa gabatee irra kaa'ii naa kenni" jette.

⁹ Mootichis ni gadde; garuu sababii kakuu isaatii fi sababii warra isa wajjin maaddiitti dhi'aataniitiif jedhee akka wanni isheen barbaadde sun isheef kennamu ajaje;

¹⁰ innis nama ergee mana hidhaa keessatti mataa Yohannis isa irraa kute.

¹¹ Mataan isaas gabatee irra kaa'amee fidamee intalattiitti kenname; isheenis haadha isheetti geessite.

¹² Barattoonni Yohannis dhufanii reeffa isaa fuudhanii awwaalan. Isaanis dhaqanii Yesuusitti himan.

Yesuus Nama Kuma Shan Sooruu Isaa

14:13-21 kwf – Mar 6:32-44; Luq 9:10-17; Yoh 6:1-13

14:13-21 kwi – Mat 15:32-38

¹³ Yesuus yommuu waan kana dhaga'etti achii ka'ee kophaa isaa bidiruudhaan iddoo namni hin jirre tokko dhaqe. Namoonnis yommuu waan kana dhaga'anitti magaalaawwanii ba'anii miillaan isa duukaa bu'an.

¹⁴ Yesuus yommuu bidiruu irraa bu'etti tu-uta guddaa tokko arge; innis garaa laafeefii dhukkubsattoota isaanii fayyiseef.

¹⁵ Yommuu galgalaa'etti barattoonni gara isaa dhufanii, "Iddoon kun gammoojjii dha; aduunis dhiiteerti. Namoonni kunneen gara gandootaa dhaqanii akka nyaata bitataniif isaan gad dhiisi" jedhaniin.

¹⁶ Yesuus garuu, **"Deemuun isaan hin barbaachisu. Isinuu waan isaan nyaatan kennaafii"** jedhee deebise.

¹⁷ Isaanis, "Nu buddeena shanii fi qurxummii lama qofa asii qabna" jedhanii deebisan.

¹⁸ Yesuusis, **"Isuma natti fidaa"** jedhe.

¹⁹ Innis akka namoonni marga irra tataa'an ajajee buddeena shananii fi qurxummii lamaan

sana fuudhee, gara samii ol ilaalee galata galchee buddeena sana caccabsees barattootatti kenne; barattoonni immoo namootaaf kennan.

²⁰ Isaan hundi nyaatanii quufan; barattoonnis hurraa'aa hambifame gundoo kudha lama guutuu walitti qaban.

²¹ Warri nyaatanis dubartootaa fi ijoollee malee gara dhiira kuma shanii turan.

Yesuus Bishaan irra Deeme

14:22-33 kwf - Mar 6:45-51; Yoh 6:15-21

14:34-36 kwf - Mar 6:53-56

²² Yesuus yommusuma akka barattoonni bidiruu yaabbatanii hamma inni tuuta sana of irraa geggeessutti isa dura gamatti darbaniif isaan dirqisiise.

²³ Innis erga namoota of irraa geggeessee booddee kadhachuuf kophaa isaa gaaratti ol ba'e. Yommuu galgalaa'ettis kophaa isaa achi ture;

²⁴ yeroo kanatti immoo bidiruun sun lafa irraa xinnoo achi hiiqxee turte; sababii bubbeen fuula duraan itti bubbiseef bidiruun sun dambaliidhaan asii fi achi raafamaa turte.

²⁵ Yesuusis halkan keessaa kutaa afuraffaatti galaana irra deemaa gara isaanii dhufe.

²⁶ Barattoonnis yommuu galaana irra deemuu isaa arganitti akka malee rifatan. Sodaataniiis, "Kun ekeraa dha" jedhanii iyyan.

²⁷ Yesuus garuu yommusuma, **"Jabaadhaa! Anumaatii hin sodaatinaa"** jedhee isaanitti dubbate.

28 Phexros immoo, “Yaa Gooftaa! Egaa si taanaan, akka ani bishaan irra deemee gara kee dhufu na ajaji” jedhee deebiseef.

29 Yesuusis, “**Kottu**” jedheen.

Phexros immoo bidiruu sana irraa bu’ee bishaan irra deemaa gara Yesuus dhufe.

30 Yommuu bubbee jabaa sana argetti garuu ni sodaate; liqimfamuu jalqabnaan, “Yaa Gooftaa na oolchi!” jedhee iyye.

31 Yesuus yommusuma harka isaa hiixatee isa qabee, “**Yaa namicha amantiin xinnoo nana, ati maaliif mamte?**” jedheen.

32 Yommuu isaan bidiruu yaabbanittis bubbleen sun gab jedhe.

33 Warri bidiruu sana keessa turanis, “Ati dhuguma ilma Waaqaa ti!” jedhanii isaaf sagadan.

34 Isaanis yommuu gama ce’anitti Geensere-exitti bidiruu irraa bu’an.

35 Namoonni iddoo sanaas yommuu Yesuus beekanitti biyya naannoo sanaa hundatti dhaamsa ergan. Namoonnis dhukkubsattoota isaanii hunda isatti fidan;

36 akka dhukkubsattoonni sun handaara wayyaa isaa illee tuqaniif isa kadhatan; warri handaara wayyaa isaa tuqan hundinuus ni fayyan.

15

*Wantoota Nama Xureessan
15:1-20 kwf - Mar 7:1-23*

1 Ergasii Fariisonnii fi barsiistonni seeraa tokko tokko Yerusaalemii gara Yesuus dhufanii,

2 “Barattoonni kee maaliif duudhaa maanguddootaa cabsu? Isaan yommuu buddeena nyaatanitti harka hin dhiqataniitii!” jedhan.

3 Yesuusis akkana jedhee deebise; “Isinis maaliif duudhaa keessaniif jettanii ajaja Waaqaa cabsitu?”

4 Waaqni, ‘Abbaa keetii fi haadha keetiif ulfina kenni;* namni abbaa isaa yookaan haadha isaa arrabsu kam iyyuu haa ajjeefamu’†jedheeraatii.

5 Isin garuu yoo namni kam iyyuu akka wanni silaa abbaa isaatiif yookaan haadha isaatiif kennamuu malu ‘Waaqaaf kennameera’ jedhee dubbate,

6 inni waan sanaan abbaa isaatiif yookaan haadha isaatiif ulfina kennuu hin qabu jettu. Akkanaanis isin duudhaa keessaniif jettanii dubbii Waaqaa busheessitu.

7 Yaa fakkeessitoota! Isaayyaas yommuu waa’ee keessan raajii dubbatetti sirrii ture; innis akkana jedhe:

8 “‘Uumanni kun hidhii isaatiin na kabaja; garaan isaa garuu narraa fagoo jira.

9 Isaan akkanumaan na waaqeffatu; barsiisni isaaniis sirnuma namaa ti.’‡”

10 Yesuusis tuuta sana ofitti waamee akkana jedheen; “Dhaga’aa; hubadhaas.

11 Waan afaan namaa keessaa ba’utu nama xureessa malee wanni afaan namaa seenu nama hin xureessu.”

12 Ergasii barattoonni gara isaa dhufanii, “Ati akka Fariisonni dubbii kana dhaga’anii mufatan beektaa?” jedhanii gaafatan.

* 15:4 Bau 20:12; KeD 5:16 † 15:4 Bau 21:17; Lew 20:9 ‡ 15:9 Isa 29:13

¹³ Innis deebisee akkana jedhe; “Biqiltuun abbaan koo inni samii irraa hin dhaabin hundinuu ni buqqifama.

¹⁴ Isaan dhiisaa; isaan qajeelchitoota jaamota. Jaamaan yoo jaamaa qajeelche, isaan lachuu boolla keessa bu’u.”

¹⁵ Phexrosis, “Mee hiikkaa fakkeenya kanaa nuu ibsi” jedheen.

¹⁶ Yesuus immoo akkana jedhee isaan gaafate; “Isinis hamma ammaatti hin hubattanii?”

¹⁷ Akka wannii afaan seenu kam iyyuu garaa seenee achumaan darbee dhagna keessaa ba’u hin argitanii?

¹⁸ Wannii afaan namaatii ba’u garuu nama keessaa ba’a; namichas ni xureessa.

¹⁹ Sababiin isaas yaadni hamaan jechuunis ajjeesuun, ejjumaan, halalummaan, hanni, sobaan dhugaa ba’uun, maqaa nama balleessuun garaa namaa keessaa ba’aatii.

²⁰ Wantoota kanneentu nama ‘xureessa’ malee utuu harka hin dhiqatin nyaachuun nama hin xureessu.”

*Amantii Dubartii Kana’aan Tokkoo
15:21-28 kwf - Mar 7:24-30*

²¹ Yesuusis iddoo sanaa ka’ee gara biyya Xi-iroosii fi Siidoonaatti qajelee.

²² Kunoo, dubartiin Kana’aan tokko naannoo sanaa gara isaa dhuftee iyyaa, “Yaa Gooftaa, yaa Ilma Daawit, intalli koo hafuura hamaadhaan qabamtee akka malee dhiphachaa jirti; na maari!” jette.

²³ Yesuus garuu deebii tokko illee hin kenineef. Barattoonni isaas gara isaa dhufanii,

“Kunoo isheen iyyaa nu faana deemtiitii achi deebisi” jedhanii isa kadhatan.

²⁴ Inni immoo, “Ani hoolota mana Israa’el kanneen badan sana qofaafan ergame” jedhee deebise.

²⁵ Dubartiin sunis dhuftee sagaddeefii, “Yaa Gooftaa na gargaari!” jette.

²⁶ Innis, “Buddeena ijoollee fuudhanii saroota dura buusuun sirrii miti” jedhee deebise.

²⁷ Isheenis, “Eeyyee yaa Gooftaa, saroonni iyyuu hambaa maaddii gooftota isaanii irraa harca’u nyaatu” jettee deebifteef.

²⁸ Yesuusis, “Dubartii nana, amantiin kee guddaa dha! Akkuma fedhii keetii siif haa ta’u” jedhee deebise. Intalli ishees sa’aatiidhuma sana fayyite.

Yesuus Nama Kuma Afur Soore

15:29-31 kwf - Mar 7:31-37

15:32-39 kwf - Mar 8:1-10

15:32-39 kwi - Mat 14:13-21

²⁹ Yesuus achii ka’ee gara Galaana Galiilaa dhage. Gaarattis ol ba’ee taa’e.

³⁰ Namoonni hedduunis warra okkolan, warra jaaman, warra naafatan, warra arrabni isaanii dubbachuu didee fi kanneen biraa hedduu fidanii miilla Yesuus jala kaa’an; innis isaan fayyise.

³¹ Namoonni sunis yommuu akka warri arrabni hin dubbanne dubbatan, warri naafatan fayyan, warri okkolan deeman, warra jaamaniif immoo akka iji isaanii baname arganitti ni dinqifatan. Waaqa Israa’eliifis ulfina kennan.

³² Yesuus barattoota isaa ofitti waamee, “Ani namoota kanneeniif garaa nan laafa; isaan guyyaa sadii na bira turan; waan nyaatan tokko illee hin qaban. Akka isaan karaa irratti hin gaggabneefis ani agabuu isaanii gad isaan dhiisuu hin barbaadu” jedhe.

³³ Barattoonni isaas deebisanii, “Buddeena tuuta guddaa akkanaa ga’u gammoojjii kana keessatti eessaa argachuu dandeenya?” jedhan.

³⁴ Yesuus immoo, “Isin buddeena meeqa qabdu?” jedhee gaafate.

Isaanis deebisanii, “Buddeena torbaa fi qurxummii xixinnoo muraasa qabna” jedhan.

³⁵ Innis akka namoonni sun lafa tataa’an itti hime.

³⁶ Ergasii buddeena torbanii fi qurxummii sana fuudhee erga galateeffatee booddee kukkutee barattootatti kenne; isaanis namootaaf kennan.

³⁷ Isaan hundi nyaatanii quufan. Ergasiis barattoonni hambaa gundoo torba guutuu walitti qaban.

³⁸ Baay’inni warra nyaataniis ijoollee fi dubar-toota malee dhiira kuma afur ture.

³⁹ Yesuus erga tuuta sana of irraa geggeessee booddee bidiruu yaabbatee naannoo Magadaan dhaqe.

16

*Mallattoon Gaafatamuu Isaa
16:1-12 kwf - Mar 8:11-21*

¹ Fariisonnii fi Saduuqonni gara Yesuus dhufanii akka inni samii irraa mallattoo isaan argisiisu gaafachuudhaan isa qoran.

² Innis akkana jedhee deebise; “Isin yeroo galgalaa’utti, ‘Samiin diimateera; caama ta’a’ jettu;

³ ganama immoo, ‘Samiin diimatee duumesaa’eeraatii har’a bokkaan jabaan ni rooba’ jettu. Isin bifa samii addaan baasuu ni beektu; garuu mallattoo baraa addaan baasuu hin dandeessan.

⁴ Dhaloonni hamaa fi ejjaan mallattoo barbaada; garuu mallattoo Yoonas malee mallattoon hin kennamuuf.” Yesuus isaan dhiisee deeme.

Raacitii Fariisotaatii fi Saduuqotaa

⁵ Barattoonni yommuu galaanicha ce’anitti buddeena fudhachuu irraanfatan.

⁶ Yesuus, “Beekkadhaa; raacitii Fariisotaatii fi Saduuqotaa irraa of eeggadhaa” isaaniin jedhe.

⁷ Isaanis, “Kun sababii nu buddeena hin fidatiniif” jedhanii waan kana walii wajjin haasa’an.

⁸ Yesuus waan isaan haasa’an beekke akkana jedhee gaafate; “Yaa warra amantiin xinnoo nana, isin maaliif waa’ee buddeena dhabuu keessanii walii wajjin dudubbattu?”

⁹ Isin amma iyyuu hin hubattanii? Buddeenni shan nama kuma shaniif dhi’eeffamee gundoo hammam guutuu akka walitti qabdan hin yaadattanii?

¹⁰ Yookaan buddeenni torba nama kuma afuriif dhi’eeffamee hambaa gundoo hammam guutuu akka walitti qabdan hin yaadattanii?

11 Akka ani waa'ee buddeenaa isinitti dubbachaa hin turin isin akkamitti hin hubanne? Garuu raacitii Fariisotaatii fi Saduuqotaa irraa of eeggadhaa."

12 Isaanis ergasii akka inni akka isaan raacitii buddeenaa irraa of eeggataniif utuu hin ta'in akka barsiisa Fariisotaatii fi Saduuqotaa irraa of eeggataniif isaanitti himaa ture hubatan.

Phexros Eenyummaa Kiristoos Beeksise

16:13-16 kwf - Mar 8:27-29; Luq 9:18-20

13 Yesuus yeroo gara biyya Fiiliphoos Qisaariyaa dhufetti, "Namoonna ilma Namaatiin eenyu jedhu?" jedhee barattoota isaa gaafate.

14 Isaanis, "Namoonna tokko tokko inni Yohannis Cuuphaa dha jedhu; warri kaan inni Eeliyaas jedhu; kaan immoo inni Ermiyaas yookaan raajota keessaa isa tokko dha jedhu" jedhanii deebisan.

15 Innis, "Isin hoo? Eenyu anaan jettu?" jedhee gaafate.

16 Simoon Phexrosis, "Ati Kiristoos, ilma Waaqa jiraataa ti" jedhee deebise.

17 Yesuus immoo akkana jedhee deebiseef; "Yaa Simoon ilma Yoonaa, ati eebbifamaa dha; kana abbaa koo isa samii irraatu siif ibse malee nama miti.

18 Ani sittin hima; ati Phexrosii dha; kattaa kana irratti waldaa kiristaanaa koo nan ijaara; karri gahaannamis ishee hin mo'atu.

19 Ani furtuu mootummaa samii siifin kenna; wanni ati lafa irratti hiitu kam iyyuu samii irratti ni hidhama; wanni ati lafa irratti hiiktu kam iyyuu samii irrattis ni hiikama."

²⁰ Ergasiis akka isaan akka inni Kiristoos ta'e nama tokkotti illee hin himneef barattoota isaa akeekkachiise.

Yesuus Duraan Dursee Waa'ee Du'a Isaa Dubate

16:21-28 kwf – Mar 8:31–9:1; Luq 9:22-27

²¹ Yesuus yeroo sanaa jalqabee akka Yerusaaalem dhaqee harka maanguddootaatti, harka luboota hangafootaattii fi harka barsiistota seeraatti waan hedduun dhiphachuu qabu, akka ajjeefamuu qabuu fi akka guyyaa sadaffaatti immoo du'aa kaafamu barattoota isaatiif ibsuu jalqabe.

²² Phexrosis kophaatti baasee, “Yaa Gooftaa, kun gonkumaa hin ta'in! Kun sirraa haa fa-gaatu!” jedhee isa ifachuu jalqabe.

²³ Yesuus garuu of irra garagalee Phexrosiin, “Yaa Seexana nana! Na duubatti deebi'i! Ati gufuu natti taateerta; ati kan namaa yaadda malee kan Waaqaa hin yaadduutii” jedhe.

²⁴ Ergasii Yesuus barattoota isaatiin akkana jedhe; “Namni kam iyyuu yoo na faana dhufuu barbaade, inni of haa ganu. Fannoo ofii isaa baadhatees na duukaa haa bu'u.

²⁵ Namni lubbuu isaa oolfachuu barbaadu kam iyyuu lubbuu isaa ni dhabaati; garuu namni naaf jedhee lubbuu isaa dhabu kam iyyuu lubbuu isaa ni argata.

²⁶ Namni yoo addunyaa guutuu argatee lubbuu isaa immoo dhabe, bu'aan isaa maali? Yookaan namni gooda lubbuu isaa maal kennuu danda'a?

²⁷ Ilmi Namaa ulfina Abbaa isaatiin ergamoota isaa wajjin dhufuuf jiraatii; innis yeroo sana

tokkoo tokkoo namaatiif akkuma hojii isaatti gatii isaa ni kenna.

²⁸ “Ani dhuguman isinitti hima; warra as dhadhaabachaa jiran keessaa namoonni tokko tokko hamma utuu Ilmi Namaa mootummaa isaatiin dhufuu arganitti du’a hin dhandhaman.”

17

Bifti Yesuus Geeddaramuu Isaa

17:1-8 kwf – Luq 9:28-36

17:1-13 kwf – Mar 9:2-13

¹ Yesuus guyyaa ja’a booddee Phexrosin, Yaaqoobii fi Yohannis obboleessa Yaaqoob fudhatee kophaa isaanii tulluu dheeraa tokkotti ol baase.

² Innis achitti fuula isaanii duratti geeddarama. Fuulli isaa akka aduu ife; uffanni isaas akkuma ifaa addaate.

³ Kunoo Musee fi Eeliyaas utuu Yesuus wajjin haasa’anuu isaanitti mul’atan.

⁴ Phexrosis Yesuusiin, “Yaa Gooftaa, as jiraachuun nuuf gaarii dha. Yoo fedhii kee ta’e, ani daasii sadii jechuunis tokko siif, tokko Museef, tokko immoo Eeliyaasiif asitti nan ijaara” jedhe.

⁵ Utuma inni dubbachaa jiruu kunoo, duumessi ifaan tokko isaan haguuge; duumessicha keessaas sagaleen tokko, “Kun Ilma koo isa ani jaalladhuu dha; ani isatti baay’ee nan gammada. Isinis isa dhaga’aa!” jedhe.

⁶ Barattoonnis yommuu waan kana dhaga’anitti akka malee sodaatanii adda isaaniitiin lafatti gombifaman.

7 Yesuus garuu itti dhi'aatee isaan tuqee, **“Ka'aa! Hin sodaatinaa”** jedheen.

8 Isaanis yommuu ol jedhanii ilaalanitti Yesuus malee nama tokko illee hin argine.

9 Utuu tulluu sana irraa bu'uutti jiranuus Yesuus, **“Hamma Ilmi Namaa warra du'an keessaa kaafamutti waan argitan sana nama tokkotti illee hin himinaa”** jedhee isaan seerrate.

10 Barattoonnis, “Yoos barsiistonna seeraa maaliif Eeliyaas akka duraan dursee dhufuu qabu dubbatu ree?” jedhanii isa gaafatan.

11 Yesuus akkana jedhee deebise; **“Dhugumaan, Eeliyaas waan hunda iddootti deebisuuf jedhee duraan dursee ni dhufa.**

12 Anni garuu isinittin hima; Eeliyaas amma iyyuu dhufeera; isaanis isa hin hubanne; garuu waanuma fedhan hunda isatti hojjetan. **Ilmi Namaas akkasuma harka isaaniitti dhiphachuuf jira.”**

13 Barattoonnis ergasii akka wannii inni isaanitti dubbachaa ture sun waa'ee Yohannis Cuuphaa ta'e hubatan.

Gurbaa Gaggabdoodhaan Qabame Tokko

17:14-19 kwf - Mar 9:14-28; Luq 9:37-42

14 Yommuu isaan gara tuuta sanaa dhufanittis namichi tokko Yesuusitti dhi'aatee fuula isaa duratti jilbeenfate;

15 akkanas jedhe; “Yaa Gooftaa, ilmi koo gaggabdoodhaan qabamee akka malee rakkachaa jiraatii naaf maari. Yeroo hedduu ibidda keessatti yookaan bishaan keessatti kufa.

16 Anni barattoota keetti isa nan fide; isaan garuu isa fayyisuu hin dandeenye.”

17 Yesuusis deebisee, “Isin dhaloota hin amannee fi jal’aa nana; ani hamma yoomiittin isin wajjin jiraadha? Hamma yoomiittis ani isinii obsa? Mee gurbicha as natti fidaa!” jedhe.

18 Yesuusis hafuura hamaa sana ifate; hafuurri hamaan sunis gurbaa sana keessaa ba’e; gurbichis yommusuma fayye.

19 Ergasiis barattooni kophaa isaanii gara Yesuus dhufanii, “Nu maaliif hafuura hamaa sana baasuu dadhabne?” jedhanii isa gaafatan.

20 Innis akkana jedhee deebise; “**Sababii amantiin keessan xinnaateefii dha. Ani dhuguman isinitti hima; isin utuu amantii xinnoo hamma sanyii sanaaficaa qabaattanii silaa tulluu kanaan, ‘A sii ka’ii achi darbi’ jechuu ni dandeessu; innis ni darba. Wanni isiniif hin danda’amne tokko iyyuu hin jiru.** [

21 Hafuurri hamaan akkanaa garuu soomaa fi **kadhannaadhaan malee hin ba’u.**”]*

22 Yeroo isaan Galiilaatti walitti qabamanitti inni akkana isaaniin jedhe; “**Ilmi Namaa dabarfamee harka namootaatti ni kennama.**

23 Isaanis isa ni ajjeesu; inni immoo guyyaa **sadaffaatti ni kaafama.**” Barattoonnis akka malee gaddan.

Gibira Mana Qulqullummaa

24 Yommuu Yesuusii fi barattooni isaa Qifirnaahom ga’anitti qaraxxoonni gara Phexros dhufanii, “Barsiisaan keessan gibira hin kaffaluu?” jedhanii gaafatan.

25 Innis deebisee, “Ni kaffala” jedheen.

---

* 17:21 Waraabbileen durii tokko tokko luqqisaa 21 hin qaban.

Yesuus yommuu Phexros mana seenetti duraan dursee, “Yaa Simoon ati maal yaadda? Mootonni lafaa eenyu irraa qaraxaa fi gibira walitti qabu? Ijoollee isaanii irraa moo keessummoota irraa walitti qabu?” jedhee gaafate.

²⁶ Phexrosis deebisee, “Keessummoota irraa walitti qabu” jedhe.

Yesuusis akkana jedhee deebiseef; “Yoos ijoolleen isaanii bilisa.

²⁷ Garuu nu akka isaan hin mufachiifneef dhaqiitii okkoo galaanatti darbadhu. Qurxummii jalqabatti qabdus fuudhi; yommuu afaan isaa bantuttis maallaqa argatta. Maallaqa sanas geessiitii anaa fi ofii keetiif isaanitti kenni.”

18

Nama Mootummaa Samii Keessatti Nama Hunda Caalu

18:1-5 kwf – Mar 9:33-37; Luq 9:46-48

¹ Yeruma sana barattoonni gara Yesuus dhufanii, “Yoos mootummaa samii keessatti kan hundumaa caalu eenyu?” jedhanii gaafatan.

² Innis mucaa xinnaa tokko ofitti waamee isaan gidduu dhaabe.

³ Akkanas jedhe: “Ani dhuguman isinitti hima; isin yoo deebitanii akkuma ijoollee taatan malee gonkumaa mootummaa samiitti hin galtan.

⁴ Kanaaf namni akka daa’ima kanaa gad of qabu kam iyyuu mootummaa samii keessatti nama hunda caala.

⁵ Namni daa’ima akkanaa tokko maqaa kootiin simatu kam iyyuu na simata.

⁶ “Namni kam iyyuu warra natti amanan xixinnaa kanneen keessaa tokko illee yoo gufachiise, dhagaan daakuu guddaan morma isaatti hidhamee tuujuba galaanaa keessa dhidhimuu isaaf wayya ture.

⁷ Sababii wantoota akka namoonni gufatan godhan sanaatiif addunyaaf wayyoo! Wantoonni akkanaa dhufuu qabu; garuu nama wantoonni kunneen karaa isaatiin dhufan sanaaf wayyoo!

⁸ Yoo harki kee yookaan miilli kee si gufachiise, of irraa kutii gati. Harka lama yookaan miilla lama qabaattee ibidda bara baraatti darbatamuu irra, dooluu taatee yookaan laamshoftee jireenyatti galuu siif wayya.

⁹ Yoo iji kee si gufachiise of keessaa baasii gati. Ija lama qabaattee ibidda gahaannamiitti darbatamuu irra ija tokko qabaattee jireenyatti galuu siif wayya.

Fakkeenya Hoolaa Badee

18:12-14 kwf – Luq 15:4-7

¹⁰ “Warra xixinnaa kanneen keessaa tokko illee akka hin tuffanneef of eeggadhaa. Ani isinitti nan hima; ergamoonni isaanii samii irratti yeroo hunda fuula Abbaa koo isa samii irraa ni arguutii. [

¹¹ Ilmi Namaa isa bade oolchuudhaaf dhufheetii.]*

¹² “Isin maal seetu? Namni tokko yoo hoolota dhibba qabaatee hoolota sana keessaas tokko bade, namichi sun sagaltamii sagallan hafan

---

* **18:11** Hiikkaawwan tokko tokko dubbii Luq 19:10 irra jiru dabalatu.

kaan tulluuwwan irratti dhiisee tokkicha bade sana barbaaduu hin dhaquu?

13 Ani dhuguman isinitti hima; inni yoo hoolaa sana argate, hoolota sagaltamii sagallan hin badin irra hoolaa tokkicha sanatti caalaa ni gammada.

14 Akkasuma immoo isaan xixinnoo kanneen keessaa tokko iyyuu akka badu fedhii Abbaa keessan isa samii irraa miti.

Cubbuu Walitti Hojjechuu

15 “Yoo obboleessi kee cubbuu sitti hoj-jete, dhaqiitii iddoo isin lamaan qofti jirtanitti balleessaa isaa itti himi. Yoo inni si dhaga’e ati obboleessa kee deebifatteerta.

16 Yoo si dhaga’uu baate garuu ‘dubbiin hund-inuu dhuga baatota lamaan yookaan sadiin waan mirkaneeffamuuf’ nama biraa tokko yookaan nama lama fudhadhuu dhaqi.

17 Yoo inni jara dhaga’uu dide waldaa kiristaanaatti himi; yoo inni waldaa kiristaanaa iyyuu dhaga’uu dide akka nama ormaattii fi akka qaraxxuutti isa fudhadhu.

18 “Ani dhuguman isinitti hima; wannii isin lafa irratti hiitan kam iyyuu samii irratti ni hidhama; wannii isin lafa irratti hiiktan kam iyyuu samii irrattis ni hiikama.

19 “Ammas ani isinitti nan hima; isin keessaa yoo namoonni lama lafa irratti waa’ee waan kadhatan kamii iyyuu walii galan Abbaan koo inni samii irraa isaaniif taasisa.

20 Iddoo itti namoonni lama yookaan sadii maqaa kootiin walitti qabamanitti ani gidduu isaaniitti nan argamaatii.”

Tajaajilaa Dhiifama Hin Goone Tokko

²¹ Ergasii Phexros gara Yesuus dhufee, “Yaa Gooftaa, yoo obboleessi koo cubbuu natti hojjete ani yeroo hammam dhiisaaf? Hamma yeroo torbaattii?” jedhee gaafate.

²² Yesuusis akkana jedhee deebiseef; “Ani sitti nan hima; yeroo torbaatamii torba malee yeroo torba miti.

²³ “Kanaafuu mootummaan samii mootii herrega garboota isaa harka jiru to’achuu barbaade tokko fakkaata.

²⁴ Akkuma inni herrega isaa to’achuu jalqabeenis nama mootichi taalaantii kuma kudhan irraa qabu tokko itti fidan.

²⁵ Namichi sun waan baasu dhabnaan gooftaan isaa akka inni, niitiin isaa, ijoolleen isaatii fi wannii inni qabu hundinuu gurguramanii gatiin sun kaffalamu ajaje.

²⁶ “Garbichi sunis miilla isaatti kufee, ‘Yaa gooftaa, naaf obsi; hunduma isaa iyyuu siif nan kaffalaa’ jedhee isa kadhate.

²⁷ Gooftaan garbicha sanaas garaa laafeef; gatii isa irraa qabus dhiiseefii gad isa lakkise.

²⁸ “Garbichi sun garuu akkuma achii ba’een garbicha akka isaa kan gatii diinaarii[†] dhibbaa irraa qabu tokko arge. Innis morma namichaa hudhee qabee, ‘Waan ani sirraa qabu naa kaffali’ jedheen.

²⁹ “Garbichi akka isaa sunis miilla isaatti kufee, ‘Naaf obsi; waan narra jiru siif nan kaffalaa’ jedhee isa kadhate.

[†] **18:28** Diinaariin mindaa guyyaatti hojjetaa tokkoof kaffalamu ture.

30 “Inni garuu ni dide; qooda kanaa hamma inni gatii isaa kaffalutti mana hidhaatti isa galchisiise.

31 Garboonni kaan yommuu waan ta’e sana arganitti akka malee gaddan; dhaqaniis waan ta’e hundumaa gooftaa isaaniitti himan.

32 “Gooftichis garbicha sana ofitti waamee akkana jedheen; ‘Yaa garbicha hamaa! Ani sababii ati na kadhatteef gatii sirra ture hunda siif dhiise.

33 Akkuma ani garaa siif laafe sana atis garbicha akka keetiitiif garaa laafuu hin qabduu?’

34 Gooftaan isaas aariidhaan hamma inni gatii sana hunda kaffalutti warra isa dhiphisanitti dabarsee isa kenne.

35 “Isinis yoo garaa keessan guutuudhaan obboleessa keessaniif dhiisuu baattan Abbaan koo inni samii irraa tokkoo tokkoo keessan akkanuma godha.”

19

Wal Hiikuu Dhirsaa fi Niitii

19:1-9 kwf - Mar 10:1-12

1 Yesuus erga dubbii kana dubbatee fixatee booddee, Galiilaadhaa ka’ee gama Yordaanos gara biyya Yihuudaa dhaqe.

2 Namoonni baay’eenis isa duukaa bu’an; innis achitti isaan fayyise.

3 Fariisonni tokko tokkos isa qoruuf gara isaa dhufanii, “Namni tokko waanuma argeen niitii isaa hiikuun ni eeyyamamaa?” jedhanii gaafatan.

4 Yesuusis akkana jedhee deebise; “Isin akka inni jalqabatti isaan uume sun, ‘dhiiraa fi dubartii taasisee isaan uume’* hin dubbifnee?

5 Inni akkana jedhe; ‘Sababii kanaaf namni abbaa fi haadha isaa dhiisee niitii isaatti maxxana; lamaan isaanii iyyuu foon tokko ta’u.’†

6 Egaa isaan si’achi foon tokko malee lama miti. Kanaafuu waan Waaqni tokko taasise namni gargar hin baasin.”

7 Isaanis, “Yoos Museen maaliif akka namni tokko waraqaa ragaa hiikkaa kenneefii niitii isaa of irraa geggeessu ajaje ree?” jedhanii isa gaafatan.

8 Yesuusis akkana jedhee deebise; “Museen sababii mata jabina keessaniitiif jedhee akka isin niitota keessan hiiktan isiniif eeyyame. Jalqabatti garuu akkana hin turre.

9 Ani isinittin hima; namni utuu isheen halummaa hin hojjetin niitii isaa hiikee dubartii biraa fuudhu kam iyyuu ejja raawwata.”

10 Barattoonni isaas, “Haalli dhirraa fi niitii akkana taanaan fuudhuu dhiisuu wayya” jedhaniin.

11 Yesuusis akkana jedheen; “Waan kana warra isaaniif kenname gofa malee namni hundi fudhachuu hin danda’u.

12 Warri xu’aashii ta’anii gadameessa haadha isaaniitii dhalatan jiruutii; warri harka namaatiin xu’aashii ta’anis jiru; kanneen mootummaa samiitiif jedhanii xu’aashii of taasisanis jiru; namni kana fudhachuu danda’u haa fudhatu.”

---

* 19:4 Uma 1:27 † 19:5 Uma 2:24

Yesuus Daa'imman Xixinnoo Eebbise
19:13-15 kwf – Mar 10:13-16; Luq 18:15-17

¹³ Ergasii akka inni harka isaan irra kaa'ee isaaniif kadhatuuf ijoollee xixinnoo Yesuusitti fidan. Barattoonni garuu isaan ifatan.

¹⁴ Yesuusis, “**Ijoolleen xixinnoon gara koo haa dhufaniitii hin dhowwinaa; mootummaan samii kan warra akkanaatii**” jedhe.

¹⁵ Innis erga harka isaa isaan irra kaa'ee booddee achii deeme.

Dargaggeessa Sooressa Tokko
19:16-29 kwf – Mar 10:17-30; Luq 18:18-30

¹⁶ Kunoo namichi tokko gara Yesuus dhufee, “Yaa barsiisaa, jireenya bara baraa argachuuf wanni gaariin ani gochuu qabu maali?” jedhee gaafate.

¹⁷ Yesuus immoo, “**Ati maaliif waa'ee waan gaarii na gaafatta? Gaariin Isa Tokkicha qofatu jira. Ati yoo jireenyatti galuu barbaadde ajajawwan eegi**” jedhee deebise.

¹⁸ Namichis, “Ajajawwan kami?” jedhee gaafate.

Yesuus immoo akkana jedhee deebise; “**‘Hin ajjeesin; hin ejjin; hin hatin; sobaan dhugaa hin ba'in;**

¹⁹ **abbaa keetii fi haadha kee kabaji;‡ollaa kee akkuma ofii keetiitti jaalladhu.’§**”

²⁰ Dargaggeessi sunis, “Ani ajajawwan kanneen hunda eegeera. Yoos maaltu amma iyyuu na duraa hir'ata ree?” jedheen.

---

‡ 19:19 Bau 20:12-16; KeD 5:16-20 § 19:19 Lew 19:18

21 Yesuusis, “Ati yoo nama hir’ina hin qabne ta’uu barbaadde, dhaqiitii waan qabdu gurgurii hiyyeeyyiif kenni; samii keessatti badhaadhuma ma ni qabaattaa. Ergasii kottuu na duukaa bu’i” jedhee deebiseef.

22 Dargaggeessi sunis yommuu waan kana dhaga’etti gaddee achii deeme; inni qabeenya guddaa qaba tureetii.

23 Yesuusis barattoota isaatiin akkana jedhe; “Ani dhuguma isinittin hima; mootummaa samii galuun nama sooressaaf rakkisaa dha.

24 Ammas isinittin hima; namni sooressi mootummaa Waaqaatti galuu irra qaawwa lilmoo keessa ba’uutu gaalaaf salphata.”

25 Barattoonni yommuu waan kana dhaga’anitti akka malee raajeffatanii, “Yoos eenyutu fayyuu danda’a ree?” jedhanii gaafatan.

26 Yesuusis isaan ilaalee, “Kun namaaf hin danda’amu; Waaqaaf garuu wanni hundinuu ni danda’ama” jedhe.

27 Kana irratti Phexros, “Kunoo, nu waan hunda dhiifnee si duukaa buuneerra! Egaa maal arganna ree?” jedhee deebise.

28 Yesuus immoo akkana isaaniin jedhe; “Ani dhuguma isinittin hima; addunyaa haaraa keessatti, yeroo Ilmi Namaa teessoo isaa ulfina qabeessa sana irra taa’utti, isin warri na duukaa buutanis akkasuma teessoowwan kudha lama irra teessanii gosoota Israa’el kudha lamaanitti murtu.

29 Namni maqaa kootiif jedhee manneen yookaan obboolota yookaan obboleettota yookaan abbaa yookaan haadha yookaan niitii

yookaan ijoollee yookaan lafa qotiisaa dhiise hundi dachaa dhibba ni argata; jireenya bara baraas ni dhaala.

³⁰ Garuu warri jalqabaa hedduun warra dhuma ni ta'u; warri dhuma hedduun immoo warra jalqabaa ni ta'u.

20

Fakkeenya Warra Iddoo Dhaaba Wayinii Keessa Hojjetanii

¹ “Mootummaan samiis abbaa lafaa kan iddoo dhaabaa wayinii isaatti hojjettoota qacarachuuf jedhee barii obboroo manaa ba'e tokko fakkaata.

² Innis guyyaatti diinaarii* tokko tokko isaanii kaffaluuf hojjettoota sanaan walii galee gara iddoo dhaabaa wayinii isaatti isaan erge.

³ “Namichi sunis gara sa'aatii sadiitti gad ba'ee namoota hojii malee iddoo gabaa dhadhaabatan kanneen biraa arge.

⁴ 'Isinis dhaqaatii iddoo dhaabaa wayinii kootii keessa hojjedhaa; anis waan isiniif malu isiniifin kaffalaa' jedheen.

⁵ Isaanis ni dhaqan.

“Ammas gara sa'aatii ja'aa fi gara sa'aatii sagaliitti gad ba'ee akkasuma godhe.

⁶ Naannoo sa'aatii kudha tokkoottis gad ba'ee namoota hojii malee dhadhaabatan biraa argee, 'Isin maaliif guyyaa guutuu hojii malee as dhadhaabattu?' jedhee isaan gaafate.

⁷ “Isaanis, 'Sababii namni tokko illee nu hin qacaratiiniif' jedhanii deebisan.

---

* **20:2** Diinaariin mindaa guyyaatti hojjetaa tokkoof kaffalamu ture.

“Inni immoo, ‘Isinis dhaqaatii iddoo dhaabaa wayinii kootii keessa hojjedhaa’ jedheen.

⁸ “Yommuu galgalaa’etti abbaan iddoo dhaabaa wayinii sanaa hoogganaa hojii isaatiin, ‘Hojjettoota waami; warra gara dhumaatti qacaramanii jalqabii hamma warra dura qacaramaniitti mindaa isaanii kaffaliif’ jedheen.

⁹ “Warri gara sa’aatii kudha tokkootti qacaraman sunis dhufanii tokkoon tokkoon isaanii diinaarii tokko tokko fudhatan.

¹⁰ Warri jalqabatti qacaraman yommuu dhufanitti waan warra kaan caalaa argatan se’an. Garuu tokkoon tokkoon isaanii diinaarii tokko tokko fudhatan.

¹¹ Isaan yommuu diinaarii sana fudhatanitti abbaa lafaa sanatti guunguman.

¹² Isaanis, ‘Warri gara dhumaatti qacaraman kunneen sa’aatii tokko qofa hojjetan; ati garuu nu warra dadhabbii hojichaatii fi ho’a guyyaa obsine isaaniin wal qixxeessite’ jedhaniin.

¹³ “Inni garuu hojjettoota sana keessaa isa tokkoon, ‘Yaa michuu ko, ani waan tokkoon illee si hin miine. Ati diinaarii tokkoon naan walii hin gallee?’

¹⁴ Qooda kee fudhadhuu deemi; ani namicha isa gara dhumaa kanaafis hammuma siif kenne sana kennuufii nan barbaada.

¹⁵ Ani qarshii kootiin waan barbaade gochuuf mirga hin qabuu? Yookaan sababii ani arjaa ta’eef hinaaftaa?’ jedhe.

¹⁶ “Akkasuma warri dhumaa warra jalqabaa ni ta’u; warri jalqabaa immoo warra dhumaa ni ta’u.”

Yesuus Yeroo Sadaffaa Waa'ee Du'a Isaa Durraan Dursee Dubbate

20:17-19 kwf - Mar 10:32-34; Luq 18:31-33

¹⁷ Yesuus utuu Yerusaalemitti ol ba'aa jiruu barattoota kudha lamaan kophaatti baasee akkana jedheen:

¹⁸ “Kunoo nu Yerusaalemitti ol ba'aa jirra; Ilmi Namaas dabarfamee luboota hangafootattii fi barsiistota seeraatti ni kennama. Isaanis du'a itti muru;

¹⁹ akka isaan itti qoosaniif, isa garafanii fi isa fannisaniifis dabarsanii Namoota Ormaatti isa kennu. Innis guyyaa sadaffaatti du'aa ni kaafama!”

Gaaffii Haadha Ilmaan Zabdewoos

20:20-28 kwf - Mar 10:35-45

²⁰ Ergasiis haati ilmaan Zabdewoos ilmaan ishee wajjin gara Yesuus dhuftee jilbeenfattee waa isa kadhatte.

²¹ Yesuusis, “**Ati maal barbaadda?**” jedheen.

Isheenis, “Akka ilmaan koo kunneen lamaan mootummaa kee keessatti inni tokko mirga keetiin, inni kaan immoo bitaa keetiin taa'u naa godhi” jetteen.

²² Yesuus immoo, “**Isin waan kadhattan hin beektan; xoofoo ani dhuguuf jiru dhuguu ni dandeessuu?**” jedheen.

Isaanis, “Ni dandeenya” jedhanii deebisan.

²³ Yesuusis, “**Dhugumaan xoofoo koo irraa illee ni dhugdu; garuu mirga kootii fi bitaa kootiin taa'uu kan kennu ana miti. Iddoon kun kan warra Abbaan koo isaaniif qopheesse sanaa ti**” jedheen.

24 Warri kurnan yommuu waan kana dhaga'anitti obbuloota lamaanitti aaran.

25 Yesuusis walitti isaan waamee akkana jedhe; **"Isin akka bulchitoonni Namoota Ormaa isaan irratti gooftummaa mul'isan, gurguddoonni isaaniis akka isaan irratti taayitaa argisiisan ni beektu.**

26 Isin biratti akkas miti. Qooda kanaa namni isin keessaa nama guddaa ta'uu barbaadu kam iyyuu tajaajilaa keessan ta'uu qaba;

27 namni nama jalqabaa ta'uu barbaadu kam iyyuu garbicha keessan ta'uu qaba;

28 Ilmi Namaa iyyuu tajaajiluu fi lubbuu isaa immoo namoota baay'eedhaaf furii godhee kennuuf dhufe malee tajaajilamuuf hin dhufneetii."

Jaamonni Lama Fayyifamuu Isaanii

20:29-34 kwf - Mar 10:46-52; Luq 18:35-43

29 Utuu Yesuusii fi barattoonni isaa Yerikoodhaa ba'aa jiranuu, tuunni namootaa guddaan isa duukaa bu'e.

30 Kunoo, jaamonni lama qarqara karaa tataa'aa turan; isaanis yommuu akka Yesuus achiin darbaa jiru dhaga'anitti iyyanii, "Gooftaa, yaa Ilma Daawit nu maari!" jedhan.

31 Tuunni sunis akka isaan cal'isaniif isaan ifate; isaan garuu, "Yaa Gooftaa, yaa Ilma Daawit nu maari!" jedhanii ittuma caalchisanii iyyan.

32 Yesuusis dhaabatee isaan waamee, **"Akka ani maal isinii godhu barbaaddu?"** jedhee isaan gaafate.

33 Isaan immoo, "Yaa Gooftaa, akka iji keenya nuuf banamu barbaanna" jedhanii deebisan.

³⁴ Yesuusis garaa laafeefii ija isaanii qaqqabe. Isaanis yeruma sana arganii isa duukaa bu'an.

21

*Yesuus Akka Mootiitti Yerusaalem Seenuu Isaa
21:1-9 kwf - Mar 11:1-10; Luq 19:29-38
21:4-9 kwf - Yoh 12:12-15*

¹ Akkuma isaan Yerusaalemitti dhi'aatanii Beetfaagee ishee Gaara Ejersaa irraa sana ga'aniin Yesuus barattoota lama erge;

² akkanas isaaniin jedhe; **"Gara ganda fuula keessan dura jiru sanaa dhaqaa; yommusuma harree hidhamte tokko ilmoo ishee wajjin ni argattu. Lachan isaanii hiikaatii naa fidaa.**

³ Yoo namni tokko iyyuu waan tokko isiniin jedhe, **'Gooftaatu isaan barbaada' jedhaa; innis yommusuma erga."**

⁴ Kunis akka wannii karaa raajichaatiin dubbatame sun raawwatamuuf ta'e; innis akkana jedha:

⁵ **"Akkana jedhaa Intala Xiyoonitti himaa; 'Kunoo, mootiin kee gad of qabee, harree yaabbatee, ilmoo harree jechuunis**

harree xinnoo yaabbatee, gara kee dhufa.' "^{*}

⁶ Barattoonnis dhaqanii akkuma Yesuus isaan ajaje godhan.

⁷ Isaanis harree fi ilmoo harree sana fidan; uffata isaaniis isaan irra buusan; Yesuusis isaan irra taa'e.

⁸ Namoonni akka malee baay'een uffata isaanii karaa irra afan; warri kaan immoo dameewwan mukaa kukkutanii karaa irra bubuusan.

^{*} 21:5 Zak 9:9

⁹ Namoonni isa dura deemaa turanii fi warri isa duukaa bu'aa turan iyyanii, "Hoosaa'inaa ilma Daawitiif!"

"Inni maqaa Gooftaatiin dhufu eebbifamaa dha!"†

"Hoosaa'inaa ol gubbaatti!" jedhan.

¹⁰ Yommuu Yesuus Yerusaalem seenetti, ma-gaalaan sun guutummaatti raafamtee, "Kun eenyu?" jette.

¹¹ Tuunni sun immoo, "Kun Yesuus, raajicha Naazreeti Galiilaati" jedhee deebise.

Yesuus Mana Qulqullummaa Keessatti

21:12-16 kwf - Mar 11:15-18; Luq 19:45-47

¹² Yesuus mana qulqullummaa seenee warra mana qulqullummaa keessatti bitatanii fi gurgu-ratan hundumaa ari'e. Minjaala warra maallaqa geeddarataniitii fi barcuma warra gugee gurgu-ratanii garagalche.

¹³ Innis, " 'Manni koo mana kadhannaa jed-hama'‡jedhamee barreeffameera; isin garuu holqa saamtotaa gootaniirtu"§ isaaniin jedhe.

¹⁴ Jaamonni fi warri naafatan mana qulqul-lummaa keessatti gara isaa dhufan; innis isaan fayyise.

¹⁵ Luboonni hangafoonnii fi barsiistonni seeraa yommuu hojii dinqisiisaa inni hojjete arganii ijoollee mana qulqullummaa keessatti, "Hoosaa'inaa ilma Daawitiif" jedhanii iyyan dhaga'anitti ni aaran.

---

† 21:9 Far 118:26 ‡ 21:13 Isa 56:7 § 21:13 Erm 7:11

16 Isaanis, “Ati waan ijoolleen kunneen jedhan dhageessaa?” jedhanii isa gaafatan.

Yesuus immoo, “Eeyyee;” isin waan,
 “‘Yaa Gooftaa, ati afaan daa’immaniitii fi mu-
 coolii harma hodhanii irraa,
 galata qopheessiteerta’
 jedhu sana takkumaa hin dubbifnee?”*

jedhee deebise.

17 Innis isaan biraa deemee magaalaa sanaa ba’e; Biitaaniyaa dhaqee achi bule.

Mukni Harbuu Goguu Isaa

21:18-22 kwf - Mar 11:12-14,20-24

18 Yesuus ganama barii utuu gara magaalattiitti deebi’uu beela’e.

19 Muka harbuu tokkos karaa biratti argee itti gore; garuu baala malee waa tokko illee hin arganne. Innis, “Iji bara baraan sirratti hin argamin!” jedheen. Mukni sunis yeruma sana goge.

20 Barattoonnis yommuu waan kana arganitti ni dinqisiifatan. Isaanis, “Harbuun sun akkamitti yommusuma goge?” jedhanii gaafatan.

21 Yesuusis akkana jedhee deebise; “Ani dhuguman isinitti hima; yoo amantii qabaattan, yoo mamuu baattanis, waan muka harbuu sana irratti ta’e qofa utuu hin ta’in, tulluu kanaan illee, ‘Ka’i! Galaanatti darbatami!’ yoo jettan ni ta’a.

22 Isin yoo amantii qabaattan waan kadhannaadhaan gaafattan hunda ni argattu.”

---

* 21:16 Far 8:2

Taayitaan Yesuus Gaaffii Uume

21:23-27 kwf - Mar 11:27-33; Luq 20:1-8

²³ Utuu Yesuus mana qulqullummaa see-nee barsiisaa jiruu luboonni hangafoonnii fi maanguddoonni sabaa gara isaa dhufanii, “Ati taayitaa maaliitiin wantoota kanneen hojjetta? Eenyutu taayitaa kana siif kenne?” jedhanii gaafatan.

²⁴ Yesuusis akkana jedhee deebise; “Anis gaaffii tokkon isin gaafadha; yoo isin naaf deebifan, anis taayitaa maaliitiin wantoota kanneen akkan hojjedhu isinittin hima.

²⁵ Cuuphaan Yohannis eessaa dhufe? Samii irraa moo nama biraa dhufe?”

Isaanis waliin mari’atanii akkana jedhan; “Yoo nu, ‘Samii irraa dhufe’ jenne, inni immoo, ‘Yoos isin maaliif isa hin amanin ree?’ nuun jedha.

²⁶ Yoo nu, ‘Nama biraa dhufe’ jenne garuu namoota sodaanna; isaan hundinuu Yohannisin akka raajiitti ilaaluutii.”

²⁷ Kanaaf isaan, “Hin beeknu!” jedhanii Yesuusiif deebisan.

Inni immoo akkana jedhe; “Anis taayitaa maaliitiin akkan wantoota kanneen hojjedhu isinitti hin himu.”

Fakkeenya Ilmaan Lamaanii

²⁸ “Maal seetu? Nama ilmaan lama qabu tokkodu ture; innis gara ilma isaa hangafaa dhagee, ‘Yaa ilma ko, har’a dhaqiitii iddoo dhaabaa wayinii keessa hojjedhu’ jedheen.

²⁹ “Ilmi sunis deebisee, ‘Ani hin dhaqu’ jedhe; ergasii garuu gaabbee dhage.

30 “Namichis gara ilma isaa isa kaanii dhaqee akkasuma jedheen. Ilmi isaa sunis, ‘Yaa gooftaa nan dhaqa’ jedhee deebiseef; garuu hin dhaqne.

31 “Ilmaan lamaan keessaa isa kamtu fedhii abbaa isaa guute?”

Isaanis, “Isa jalqabaa ti” jedhan.

Yesuusis akkana isaaniin jedhe; “Ani dhuguman isinitti hima; qaraxxoonnii fi sagaagaltoonni isin dura mootummaa Waaqaatti ni galu.

32 Yohannis karaa qajeelummaa isinitti argisiisuu dhufheetii; isin immoo isa hin amanne. Qaraxxoonnii fi sagaagaltoonni garuu isa amanan; isin erguma waan kana argitan illee qalbii jijjiirrattanii isatti hin amanne.

Fakkeenya Qottuwwanii

21:33-46 kwf – Mar 12:1-12; Luq 20:9-19

33 “Fakkeenya biraa tokko dhaga’aa; abbaa lafaa kan iddoo dhaabaa wayinii irra wayinii dhaabbate tokkotu ture. Innis naannoo isaatti dallaa ijaaree, achi keessatti boolla itti wayinii cuunfan qotee qooxii eegumsaa ijaare. Ergasiis lafa wayinii sana qonnaan bulootatti kiraa kenatee biyya fagoo dhaqe.

34 Innis yeroon itti midhaan walitti qaban geenyaan akka isaan ija isaa fidaniifiif garboota isaa qottuwwan sanatti ergate.

35 “Qottuwwan sunis garboota namichaa qabani, isa tokko ni dhaanan; isa kaan ni ajjeesan; isa sadaffaa immoo dhagaan tuman.

36 Ammas garboota warra duraa caalaa baay’atan biraa ergate; qonnaan bultoonni sunis akkuma sana isaan godhan.

37 Dhuma irrattis inni, ‘Ilma koo ni kabaju’ jedhee ilma isaa isaanitti ergate.

38 “Qottoonni sun garuu yommuu ilma sana arganitti, ‘Dhaaltuun isa kana. Kottaa isa ajjeefnee dhaala isaa fudhannaa!’ waliin jedhan.

39 Kanaafuu isaan fuudhanii iddoo dhaabaa wayinii keessaa gad baasanii isa ajjeesan.

40 “Egaa abbaan iddoo dhaabaa wayinii sanaa yommuu dhufutti qottuuwwan sana maal godhinna laata?”

41 Isaanis, “Inni namoota hamoo sana haala hamaadhaan ni balleessa; iddoo dhaabaa wayinii sanas qottuuwwan yeroo midhaan walitti qabamutti qooda midhaan isaa kennaniif kanneen biraatti dabarsee ni kenna” jedhanii deebisan.

42 Yesuusis akkana isaaniin jedhe; “Isin dubbii Katabbiiwwan Qulqulluu keessatti,

“ ‘Dhagaan ijaarttonni tuffatan,
dhagaa golee ta’eera;

kanas Gooftaatu godhe;

kun immoo ija keenyatti dingii dha’†jedhu
sana
gonkumaa hin dubbifnee?

43 “Kanaafuu ani isinittin hima; mootummaan Waaqaa isin irraa fudhatamee saba ija isaa godhatutti ni kennama.

44 Namni dhagaa kana irratti kufu kam iyyuu caccabee bututa; namni dhagichi irratti kufu kam iyyuu ni daakama.”

---

† 21:42 Far 118:22,23

⁴⁵ Luboonni hangafoonnii fi Fariisonni yommuu fakkeenyawwan Yesuus dhaga’anitti akka inni waa’ee isaanii dubbate beekan.

⁴⁶ Isaanis isa qabuu barbaadan; garuu sababii namoonni Yesuusina akka raajiitti ilaalaa turaniif namoota sana sodaatan.

22

Fakkeenya Cidha Fuudhaa fi Heerumaa 22:2-14 kwi – Luq 14:16-24

¹ Yesuus ammas akkana jedhee fakkeenyaan deebii kenneef:

² “Mootummaan samii mootii ilma isaatiif cidha fuudhaa qopheesse tokko fakkaata.

³ Innis akka isaan warra cidha sanatti affeeraman waamaniif garboota isaa erge; warri waamaman sun garuu dhufuu hin barbaanne.

⁴ “Ammas akkana jedhee garboota biraa erge; ‘Kunoo ani irbaata koo qopheesseera: Sangoonni koo, horiin koo coccoomoonis qalamanii wanni hundinuu qopheeffameera. Gara cidha fuudhaa fi heerumaa kottaa jedhaatii warra affeeraman sanatti himaa.’

⁵ “Isaan garuu tuffatanii, inni tokko gara lafa qotiisaa isaa, kaan immoo gara daldala isaa dhage.

⁶ Warri hafan immoo garboota isaa qabaniis salphisani; ni ajjeesanis.

⁷ Mootichis ni aare. Loltoota isaas ergee warra garboota isaa ajjeesan sana balleesse; magaalaa isaaniis ni gube.

8 “Ergasii inni garboota isaatiin akkana jedhe; ‘Dhangaan cidha fuudhaa qopheeffameera; warri affeeraman garuu cidha kanaaf hin malle.

9 Kanaafuu gara qaxxaamura karaatti ba’aatii nama argitan hunda gara cidhaatti affeeraa.’

10 Garboonni sunis karaatti ba’anii nama argan hunda, hamaas gaariis walitti qaban; galmi cidhaa sunis keessummootaan gutame.

11 “Mootichi yommuu keessummoota ilaaluuf ol seenetti, nama uffata cidhaa hin uffatin tokko achitti arge.

12 Innis, ‘Yaa michuu ko, ati akkamitti utuu uffata cidhaa hin uffatin as seente?’ jedhee isa gaafate. Namichi garuu waan dubbatu dhabe.

13 “Mootichis tajaajiltoota isaatiin, ‘Namicha kana harkaa fi miilla hidhaatii dukkana alaatti gad darbadhaa; achittis boo’uu fi ilkaan qaruuu ta’a’ jedhe.

14 “Warri affeeraman baay’eedhaatii; warri filataman garuu muraasa.”

Qeesaariif Gibira Kaffaluu

22:15-22 kwf – Mar 12:13-17; Luq 20:20-26

15 Ergasiis Fariisonni waanuma inni dubbatuun isa qabuuf gad ba’anii Yesuusitti mari’atan.

16 Isaanis barattoota isaanii garee Heroodis wajjin isatti ergan. Akkanas jedhan; “Yaa barsiisaa, akka ati nama dhugaa taate, akka ati dhugaadhaan karaa Waaqaa barsiiftu beekna. Ati nama wal hin caalchiftu; fuula namaas hin ilaaltu.

17 Egaa mee nutti himi; yaadni kee maali? Qeesaariif gibira kaffaluun eeyyamameera moo hin eeyyamamne?”

18 Yesuus garuu hammina isaanii beekee akkana jedhe; “**Yaa fakkeessitoota nana, isin maaliif na qortu?**”

19 **Mee maallaqa gibira kaffaltan natti argisi- isaa.**” Isaanis diinaarii tokko isatti fidan;

20 inni immoo, “**Fakkiin kun kan eenyuu ti? Katabbiin kunis kan eenyuu ti?**” jedhee isaan gaafate.

21 Isaanis, “Kan Qeesaari” jedhanii deebisan.

Kana irratti inni, “**Yoos kan Qeesaar Qeesaariif, kan Waaqaa immoo Waaqaaf kennaa**” jedheen.

22 Isaanis yommuu waan kana dhaga’anitti ni dinqifatan. Kanaaf isa dhiisanii qajeelan.

Waa’ee Du’aa Ka’uu

22:23-33 kwf – Mar 12:18-27; Luq 20:27-40

23 Guyyuma sana Saduugonni warri du’aa ka’uun hin jiru jedhan tokko tokko gara isaa dhufanii gaaffii isa gaafatan.

24 Akkanas jedhan; “Yaa barsiisaa, Museen, ‘Namni tokko niitii fuudhee utuu ijoollee hin dhalchin yoo du’e obboleessi isaa niitii sana dhaalee obboleessa isaatiif sanyii haa dhaabu’ jedhee nutti himeera.

25 Kunoo obboloota torbatu nu bira ture. Inni jalqabaa niitii fuudhee utuu ijoollee hin qabaatin niitii isaa obboleessa isaatti dhiisee du’e.

26 Obboleessa lammaffaa fi sadaffaa irratti, hamma isa torbaffaattis waanuma sanatu ta’e.

27 Dhuma irratti dubartittiinis ni duute.

28 Egaa guyyaa du'aa ka'uutti, torban isaanii keessaa isheen niitii isa kamii taati? Hundi isaanii iyyuu ishee fuudhaniiruutii."

29 Yesuus immoo akkana jedhee deebise; "Isin waan Katabbiwwan Qulqulluu yookaan humna Waaqaa hin beekneef dogogortu.

30 Gyyaa du'aa ka'uutti namoonni akka ergamoota samii ta'u malee hin fuudhan; hin heermanis.

31 Garuu isin waan Waaqni waa'ee du'aa ka'uu warra du'anii isiniin jedhe hin dubbifnee? Innis akkana jedha;

32 'Ani Waaqa Abrahaam, Waaqa Yisihaaqii fi Waaqa Yaaqoob.*Inni Waaqa warra jiraataniiti malee Waaqa warra du'anii miti."

33 Namoonni yommuu waan kana dhaga'anitti, barsiisa isaa dinqifatan.

Ajaja Ajajawwan Hunda Caalu

22:34-40 kwf – Mar 12:28-31

34 Fariisonni yommuu akka Yesuus Saduuqota afaan qabachiise dhaga'anitti walitti qabaman.

35 Isaan keessaas hayyuun seeraa tokko akkana jedhee gaaffii kanaan isa qore:

36 "Yaa barsiisaa, seera keessaa ajajni guddaan isa kami?"

37 Yesuusis akkana jedheen; "Waaqa kee Goofticha garaa kee guutuudhaan, lubbuu kee guutuudhaan, yaada kee guutuudhaan jaaladhu.†

38 Kunis ajaja jalqabaatii fi guddicha.

---

* 22:32 Bau 3:6 † 22:37 KeD 6:5

39 Ajajni lammaffaanis isuma fakkaata: ‘Ollaa kee akkuma ofii keetiitti jaalladhu’[‡]jedha.

40 Seerrii fi Raajonni hundinuu ajajawwan kanneen lamaan irratti hundeeffamu.”

Kiristoos Ilma Eenyuu ti?

22:41-46 kwf – Mar 12:35-37; Luq 20:41-44

41 Utuu Fariisonni walitti qabamanii jiranuu Yesuus gaaffii tokko isaan gaafate;

42 innis, “Isin waa’ee Kiristoos maal yaaddu? Inni ilma eenyuu ti?” jedhe.

Isaanis, “Inni Ilma Daawit” jedhanii deebisan.

43 Innis akkana isaaniin jedhe; “Yoos Daawit akkamitti Hafuuraan geggeeffamee, ‘Gooftaa’ isaan jedha ree? Inni akkana jedhaatii:

44 “ ‘Gooftaan Gooftaa kootiin:

“Hamma ani diinota kee miilla kee jala siif galchutti

gara mirga koo taa’i”[§]jedhe.’

45 Erga Daawit, ‘Gooftaa’ jedhee isa waame, yoos inni akkamitti ilma isaa ta’uu danda’a ree?”

46 Namni tokko iyyuu waan tokko isaaf deebisuu hin dandeenye; gaafasii jalqabee namni tokko iyyuu deebi’ee gaaffii isa gaafachuuf ija hin jabaanne.

23

Akeekkachiisa Yesuus Kenne

23:1-7 kwf – Mar 12:38,39; Luq 20:45,46

23:37-39 kwf – Luq 13:34,35

¹ Yesuusis ergasii uummataa fi barattoota isaatiin akkana jedhe:

[‡] 22:39 Lew 19:18   [§] 22:44 Far 110:1

² “Barsiistonni seeraatii fi Fariisonni barcuma Musee irra taa’aniiru.

³ Kanaafuu waan isaan isinitti himan hundumaa godhaa; eegaas. Garuu waan isaan hojjetan hin hojjetinaa; isaan ni dubbatu malee waan dubbatan sana hin hojjetaniitii.

⁴ Isaan ba’aa ulfaataa hidhanii gatiittii namaa irra kaa’u; ofii isaaniitii garuu ba’aa sana sochoosuuf qubaan illee tuquu hin barbaadan.

⁵ “Isaan waan hojjetan hundumaa namootatti of argisiisuuf hojjetu: Kudhaama isaanii ni bal’ifatuutii; handaara uffata isaaniis ni dheer-effatu.

⁶ Iddoo cidhaatti iddoo ulfinaa, manneen sagadaa keessatti immoo taa’umsa ulfinaa jaallatu.

⁷ Gabaa keessattis akka namoonni nagaan isaan gaafatanii fi akka ‘Yaa barsiisaa’ jedhanii isaan waaman jaallatu.

⁸ “Isin garuu, ‘Barsiisaa’ jedhamtanii hin waamaminaa; Barsiisaa tokko qofa qabduutii. Isin hundis obboloota walii keessanii ti.

⁹ Lafa irratti nama tokkoon illee ‘Abbaa’ hin jedhinaa; isin Abbaa tokko qofa qabduutii; innis isa samii irraa ti.

¹⁰ ‘Gooftota’ jedhamtanii hin waamaminaa; isin Gooftaa tokko qofa qabduutii; innis Kiristoos.

¹¹ Isin keessaa namni hunda keessan caalu tajaajilaa keessan haa ta’u.

¹² Namni ol of qabu kam iyyuu gad qabamaatii; namni gad of qabu kam iyyuu garuu ol qabama.

Wayyoowwan Torba

13 “Yaa barsiistota seeraatii fi Fariisota fakkeessitoota nana, isiniif wayyoo! Isin mootummaa samii namoota duraa cuftuutii. Ofii keessanii hin seentan; warra seenuu yaalanis akka isaan seenan hin gootan. [

14 Yaa barsiistota seeraatii fi Fariisota fakkeessitoota nana, isiniif wayyoo! Mana haadha hiyyeessaa saamtanii onsiuutii; itti fakkeessuuf kadhannaa ni dheeressitu; kanaafuu murtii caalutu isinitti murama.]*

15 “Yaa barsiistota seeraatii fi Fariisota fakkeessitoota nana, isiniif wayyoo! Nama tokko amantii keessanitti galfachuuf jettanii lafaa fi galaana irra joortu; yommuu inni amanuttis akka inni isin caalaa dachaa lama ilma gahaanam ta’u isa gootu.

16 “Qajeelchitoota jaamota nana, isiniif wayyoo! Isin, ‘Namni kam iyyuu yoo mana qulqullummaatiin kakate, kun homaa miti; namni kam iyyuu yoo warqee mana qulqullummaatiin kakate garuu kakuun sun isa qaba’ jettu.

17 Isin gowwootaa fi jaamota nana, warqee moo mana qulqullummaa kan warqee sana qulqulleessutu caala?

18 Akkasumas isin, ‘Namni kam iyyuu yoo iddoo aarsaatiin kakate, kun homaa miti; yoo kennaa iddoo aarsaa irra jiru sanaan kakate garuu kakuun sun isa qaba’ jettu.

19 Isin jaamota nana, kennaa sana moo iddoo aarsaa isa kennaa sana qulqulleessutu caala?

---

* **23:14** Hiikkaawwan tokko tokko kutaa kana hin dabalán.

20 Kanaafuu namni iddoo aarsaatiin kakatu, iddoo aarsaatii fi waan isa irra jiru hundumaan ni kakata.

21 Namni mana qulqullummaatiin kakatu, mana qulqullummaatii fi isa mana qulqullummaa keessa jiraatuun kakata.

22 Namni samiidhaan kakatu, teessoo Waaqaatii fi isa teessoo sana irra taa' uun kakata.

23 “Yaa barsiistota seeraatii fi Fariisota fakkeessitoota nana, isiniif wayyoo! Isin abasuuda, insilaalaa fi kamuunii kudhan keessaa tokko ni kennitu. Garuu seera keessaa waan caalaatti barbaachisaa ta'e jechuunis murtii qajeelaa, araaraa fi amanamummaa dhiiftaniirtu. Silaa utuu isa duraa hin dhiisin isa duubaa hojii irra oolchuu qabdu ture.

24 Isin qajeelchitoota jaamota nana! Bookee ni calaltu; gaala immoo ni liqimsitu.

25 “Yaa barsiistota seeraatii fi Fariisota fakkeessitoota nana, isiniif wayyoo! Duuba xoofotii fi caabii ni qulqulleessitu; keessi isaanii garuu saamichaa fi ofittummaadhaan guutameera.

26 Yaa Fariisicha jaamaa nana! Jalqabatti keessa xoofotii fi caabii qulqulleessi; ergasii duubni isaas ni qulqullaa'aa.

27 “Yaa barsiistota seeraatii fi Fariisota fakkeessitoota nana, isiniif wayyoo! Isin akkuma awwaala nooraa dibame kan duubni isaa bareedaa fakkaatee keessi isaa immoo lafee namoota du'aniitiin, xuraa'ummaa hundaanis guutamee ti.

28 Isinis akkasuma duubaan qajeeltota fakkaatanii namootatti mul'attu; keessi keessan garuu

fakkeessuu fi hamminaan guutameera.

29 “Yaa barsiistota seeraatii fi Fariisota fakkeessitoota nana, isiniif wayyoo! Isin raajotaaf awwaala ijaartuutii; soodduu qajeeltotaas ni bareechitu.

30 Isin, ‘Nu utuu bara abbootii keenyaa sana jiraannee silaa dhiiga raajotaa dhangalaasuu keessatti isaan wajjin hin hirmaannu ture’ jettu.

31 Kanaafuu isin akka sanyii warra raajota ajjeesan sanaa taatan ofuma keessanitti dhugaa baatu.

32 Egaa safartuu cubbuu abbootii keessanii guutaa!

33 “Bofoota nana! Ijoollee buutii nana! Isin akkamitti murtii gahaannam jalaa ba’uu dan-deessu?

34 Kanaafuu, kunoo ani raajotaa fi ogeeyyii, barsiistotas gara keessanitti nan erga. Isinis isaan keessaa gartokko ni ajjeefu; ni fanniftu; warra kaan immoo manneen sagadaa keessan keessatti garaftu; magaalaa tokko irraa gara magaalaa biraattis isaan ariitu.

35 Kanaaf dhiiga Abeel nama qajeelaa sanaatii jalqabee hamma dhiiga Zakkaariyaas ilma Baraakiyuu isa isin mana qulqullummaatii fi iddoo aarsaa gidduutti ajjeeftaniitti, dhiiga qulqulluu lafatti dhangalaafame hundumatti ni gaafatamtu.

36 Ani dhuguma isinittin hima; kun hundinuu dhaloota kanatti ni dhufa.

37 “Yaa Yerusaalem, yaa Yerusaalem, ati kan raajota ajjeefu, warra gara keetti ergamanis kan dhagaadhaan tumtu, akkuma indaanqoon cuucii

ishee qoochoo ishee jalatti walitti qabattu sana anis ijoollee kee walitti qabuuf yeroo meeጻan hawwe! Isin garuu hin barbaanne.

³⁸ Kunoo, manni keessan onee isinii hafa.

³⁹ Ani isinittin himaatii; isin hamma, ‘Inni maጻaa Gooftaatiin dhufu sun eebbifamaa dha’ jettanitti lammata na hin argitan.”

24

Mallattoo Dhuma Baraa

24:1-51 kwf - Mar 13:1-37; Luq 21:5-36

¹ Utuu Yesuus mana qulqullummaatii ba’ee deemaa jiruu barattoonni isaa gamoowwan mana qulqullummaa isatti argisiisuuf gara isaa dhufan.

² Innis, “Waan kana hunda argituu? Ani dhuguma isinittin hima; asitti dhagaan dhagaa irratti hafu tokko hin jiru; hundi isaa iyyuu ni diigama” jedhee deebiseef.

³ Utuu Yesuus Tulluu Ejersaa irra taa’ee jiruu, barattoonni isaa kophaa isaanii gara isaa dhufanii, “Mee nutti himi; wanni kun yoom ta’a? Mallattoon dhufa keetii fi mallattoon dhuma barichaa maali?” jedhan.

⁴ Yesuusis akkana jedhee deebiseef; “Akka namni tokko iyyuu isin hin gowwoomsineef of eeggadhaa.

⁵ Namoonni hedduun, ‘Ani Kiristoos’ jedhanii maጻaa kootiin ni dhufuutii; nama hedduus ni gowwoomsu.

⁶ Isin waa’ee waraanaatii fi oduu waraanaa ni dhageessu; garuu akka hin rifanne of eeggadhaa.

Wanni akkanaa ta'uu qabaatii; dhumni garuu amma iyyuu hin geenye.

⁷ Sabni sabatti, mootummaan is mootummaatti ni ka'a. Beellii fi sochiin lafaa iddoo garaa garaatti ni ta'a.

⁸ Garuu kun hundinuu jalqaba ciniinsuu da'umsaa ti.

⁹ "Isaan dabarsanii dhiphinatti isin kennu; isin ajjeesus; sababii maqaa kootiifis saba hundaan ni jibbamtu.

¹⁰ Yeroo sanatti namoonni baay'een ni gufatu; dabarsanii wal kennu; wal jibbus;

¹¹ raajonni sobaa hedduun ni dhufu; nama hedduus ni gowwoomsu.

¹² Sababii baay'ina hamminaatiif jaalalli namoota baay'ee ni qabbanaa'a;

¹³ namni hamma dhumaatti jabaatee dhaabatu garuu ni fayya.

¹⁴ Wangeelli mootummaa kunis akka saba hundaaf dhuga ba'umsa ta'uuf addunyaa hunda keessatti ni lallabama; ergasiis dhumni sun ni dhufa.

¹⁵ "Kanaafuu, 'Isin yommuu wanni jibbisiisaan badiisa fidu'*kan Daani'el raajichi waa'ee isaa dubbate sun iddoo qulqulluu dhaabatee argitanitti, namni dubbisu haa hubatu;

¹⁶ yommuu warri Yihuudaa keessa jiran tullu-uwwanitti haa baqatan.

¹⁷ Namni bantii manaa irra jiru tokko iyyuu waan tokko illee mana isaatii fudhachuuf gad hin bu'in.

---

* **24:15** Dan 9:27; 11:31; 12:11

18 Namni lafa qotiisaa keessa jiru tokko iyyuu uffata isaa fudhachuuf duubatti hin deebi'in.

19 Bara sana keessa dubartoota ulfaatii fi haadhota hoosisaniif wayyoo!

20 Garuu akka baqachuun keessan ganna keessa yookaan Guyyaa Sanbataatiin hin taaneef kadhadhaa.

21 Yeroo sanatti dhiphinni guddaan isaa ni dhufaati; dhiphinni akkasiis uumama addunyaatii jalqabee hamma ammaatti hin dhufne; si'achis gonkumaa hin dhufu.

22 "Utuu guyyoonni sun gabaabbachuu baatanii silaa namni tokko iyyuu hin hafu ture; garuu sababii filatamtootaatiif guyyoonni sun ni gabaabbatu.

23 Yeroo sana yoo namni kam iyyuu, 'Ilaa, Kiristoos as jira!' yookaan 'Achi jira!' isiniin jedhe, hin amaninaa.

24 Kiristoosonni sobaatiif raajonni sobaa ni ka'utii; isaanis yoo danda'ameef filatamtoota illee gowwoomsuuf jedhanii mallattoo gurguddaa fi dinqii ni hojjetu.

25 Kunoo ani duraan dursee isinitti himeera.

26 "Kanaafuu yoo isaan, 'Kunnoo, inni gammoojjii keessa jira' isiniin jedhan achi hin dhaqinaa; yookaan yoo isaan, 'Kunoo, mana keessa gola jira' isiniin jedhan hin amaninaa.

27 Akkuma bakakkaan ba'a biiftuutii bu'ee hamma lixa biiftuutti mul'atu sana dhufaatiin ilma Namaas akkasuma ta'a.

28 Iddoo raqni jiru kamitti iyyuu gogooroowan walitti qabamu.

29 "Akkuma dhiphinni bara sanaa darbeen, " 'Aduun ni dukkanoofti;

ji'is ifa ishee hin kennitu;
 urjiiwwan samii irraa ni harca'u;
 humnoonni samiis ni raafamu.'†

30 "Ergasii mallattoon Ilma Namaa samii irratti ni mul'ata; saboonni addunyaa hundinuus ni boo'u. Isaanis utuu Ilmi Namaa duumessa samiitiin humnaa fi ulfina guddaadhaan dhufuu ni argu.

31 Innis ergamoota isaa sagalee malakataa guddaa isaatiin erga; isaanis filatamtoota isaa kanneen handaara samiiwwanii tokko irraa hamma isa kaaniitti jiran bubbeewwan afran irraa walitti gabu.

32 "Fakkeenya kana muka harbuu irraa barad-haa; yommuu dameen isaa latee baala baafatutti akka bonni dhi'aate ni beektu.

33 Akkasuma isinis yommuu waan kana hunda argitanitti akka inni dhi'aate, akka balbala irras ga'e ni beektu.

34 Ani dhuguma isinittin hima; hamma wannii kun hundi ta'utti dhaloonni kun hin darbu.

35 Samii fi lafti ni darbu; dubbiin koo garuu gonkumaa hin darbu.

Guyyaa fi Sa'aatiin Hin Beekamu

24:37-39 kwf - Luq 17:26,27

24:45-51 kwf - Luq 12:42-46

36 "Waa'ee guyyaa sanaa yookaan waa'ee sa'aatii sanaa garuu Abbaa qofatu beeka malee namni tokko iyyuu hin beeku; ergamoonni samii irraa iyyuu hin beekan; yookaan Ilmi iyyuu hin beeku.

---

† **24:29** Isa 13:10; 34:4

³⁷ Akkuma bara Nohi ta'e sana yeroo dhufaatii Ilma Namaattis akkasuma ni ta'a.

³⁸ Bara bishaan badiisaatiin dura ture sana, hamma gaafa Nohi doonii seeneetti namoonni nyaachaa, dhugaa, fuudhaa, heerumaas turaniitii.

³⁹ Isaanis hamma bishaan badiisaa dhufee hunda isaanii fudhatetti waan dhufuuf jiru hin beekne. Yeroo Ilmi Namaa dhufuttis akkasuma ta'a.

⁴⁰ Gaafas namoonni lama lafa qotiisaa keessa hojjetu; inni tokko ni fudhatama; kaan immoo ni hafa.

⁴¹ Dubartoonni lama dhagaa daakuutiin daaku; tokko ni fudhatamti; kaan immoo ni hafti.

⁴² "Kanaafuu isin dammaqaa; Gooftaan keessan guyyaa kam akka dhufu hin beektaniitii.

⁴³ Garuu waan kana hubadhaa: Abbichi manaa utuu yeroo kamitti akka hattuun dhufu beekke silaa dammaqee eeggata malee akka manni isaa cabsamee seenamu itti hin dhiisu ture.

⁴⁴ Kanaafuu isinis akkasuma qophaa'uu qabdu; Ilmi Namaa sa'aatii isin hin eegnetti dhufaatii.

⁴⁵ "Egaa garbichi amanamaa fi ogeessi kan gooftaan isaa akka inni nyaata isaanii yeroo malutti isaanii kennuuf jedhee garboota mana isaa jiraatan irratti isa muudu eenyu?

⁴⁶ Garbichi gooftaan isaa yommuu deebi'utti utuu inni akkasuma hojjetuu isa argu sun eebbifamaa dha.

⁴⁷ Ani dhuguma isinitti nan hima; inni qabeenya isaa hunda irratti isa muuda.

48 Garbichi sun garuu yoo hamaa ta'e, 'Goof-taan koo yeroo dheeraa tura' ofiin jedhee

49 garboota isa wajjin tajaajilan tumuu, ma-chooftota wajjin immoo nyaachuu fi dhuguu jalqaba.

50 Goofaan garbicha sanaa guyyaa inni isa hin eegnee fi sa'aatii inni hin beeknetti ni dhufa.

51 Innis isa kukkuta; fakkeessitoota keessattis isa ramada; achittis boo'ichaa fi ilkaan qaruutu ta'a.

25

Fakkeenya Dubarran Kurnanii

1 "Yeroo sanatti mootummaan samii dubarran kudhan kanneen ibsaa isaanii fudhatanii misir-riha simachuudhaaf gad ba'an fakkaata.

2 Isaan keessaas shan gowwoota, shan immoo ogeeyyii turan.

3 Warri gowwoonni ibsaa isaanii fudhatan malee zayitii hin fudhanne.

4 Warri ogeeyyiin garuu ibsaa isaanii wajjin zayitii godaatti qabatanii turan.

5 Misirrichi sun turraan hundumti isaanii mu-gan; ni rafanis.

6 "Halkan walakkaattis sagaleen guddaan, 'Kunoo, misirrichi dhufeera! Ba'aatii isa simad-haa!' jedhu tokko dhaga'ame.

7 "Dubarri sun hundinuus ka'anii ibsaa isaanii qopheeffatan.

8 Warri gowwoonni sun warra ogeeyyiidhaan, 'Ibsaan keenya nu duraa dhaamuutti jiraatii zayitii keessan irraa xinnoo nuu kennaa' jedhan.

9 “Warri ogeeyyiinis deebisanii, ‘Hin kenninu; tarii wannu nuu fi isin ga’u hin jiru ta’aatii. Qooda kanaa warra gurguran bira dhaqaatii ofii keessaniif bitadhaa’ jedhaniin.

10 “Garuu utuma isaan zayitii bitachuu dhaquutti jiranuu misirrichi dhufe. Dubarri qophaa’anis isa wajjin galma cidha fuudhaatti ol galan. Balballis ni cufame.

11 “Ergasii dubarran kaanis dhufanii, ‘Yaa Gooftaa, yaa Gooftaa, balbala nuuf bani!’ jedhaniin.

12 “Inni garuu deebisee, ‘Dhuguman isinitti hima; ani isin hin beeku’ jedheen.

13 “Kanaafuu isin sababii guyyaa sana yookaan sa’aatii sana hin beekneef dammaqaa.

Fakkeenya Taalaantii

25:14-30 kwi - Luq 19:12-27

14 “Ammas mootummaan samii nama biyya fagoo dhaqu tokko fakkaata; namichis garboota isaa waamee qabeenya isaa imaanaa itti kennate.

15 Tokkoo tokkoo isaaniittis akkuma dandeettii isaaniitti, isa tokkotti taalaantii shan, isa kaanitti taalaantii lama, isa kaanitti immoo taalaantii tokko kennee ka’ee deeme.

16 Namichi taalaantii shan fudhate sun, yeroodhuma sana dhaqee ittiin daldalee taalaantii biraa shan irraa buufate.

17 Inni taalaantii lama fudhates akkasuma taalaantii biraa lama irraa buufate.

18 Namichi taalaantii tokko fudhate garuu dhaqee lafa qotee maallaqa gooftaa isaa dhokse.

19 “Yeroo dheeraa booddee gooftaan garboota sanaa deebi’ee herrega isaan bira jiru herregate.

20 Namichi taalaantii shan fudhatee ture sun taalaantii biraa shan fidee, ‘Yaa gooftaa, ati taalaantii shan imaanaa natti kennitee turte. Ani immoo kunoo, taalaantii shan irraa buufadheera’ jedheen.

21 “Gooftaan isaas deebisee, ‘Yaa garbicha gaarii fi amanamaa, waan gaarii hojjette! Ati waan akka malee xinnoo irratti amanamaa taateerta; ani immoo waan baay’ee irratti sin muuda. Kottuutii gammachuu gooftaa keetiitti gali!’ jedheen.

22 “Namichi taalaantii lama fudhatee tures dhufee, ‘Yaa gooftaa, ati taalaantii lama imaanaa natti kennitee turte; ani immoo kunoo, taalaantii biraa lama irraa buufadheera’ jedheen.

23 “Gooftaan isaas deebisee, ‘Yaa garbicha gaarii fi amanamaa, waan gaarii hojjette! Ati waan xinnoo irratti amanamaa taateerta; ani immoo waan baay’ee irratti sin muuda. Kottuutii gammachuu gooftaa keetiitti gali!’ jedheen.

24 “Namichi taalaantii tokkicha fudhatee tures dhufee akkana jedhe; ‘Yaa gooftaa, ati nama gara jabeessa iddoo itti hin facaasinii galfattu, iddoo itti hin bittinneessiniis walitti qabattu akka taate nan beeka.

25 Kanaafuu ani sodaadhee dhageen taalaantii kee lafa keessa dhokse. Taalaantiin kee kunoo ti.’

26 “Gooftaan isaas deebisee akkana jedhe; ‘Yaa garbicha hamaa dhibaa’aa! Ati akka ani iddoon itti hin facaasinii galfadhu, iddoon itti hin bittinneessiniis walitti qabadhu beektaa?

27 Yoos akka ani yommuun deebi'utti dhala isaa wajjin fudhadhuuf silaa maallaqa koo warra baankii bira naa kaa'uu qabda ture.

28 “Kanaaf taalaanticha isa harkaa fuudhaatii namicha taalaantii kudhan qabuuf kennaa.

29 Kan qabu kamiif iyyuu itti dabalamee ni kennama; irraa hafaas ni qabaataatii. Kan hin qabne garuu wanni inni qabu iyyuu irraa fudhatama.

30 Garbicha faayidaa hin qabne kana dukkana alaatti gad darbadhaa; achittis boo'ichaa fi ilkaan qaruutu ta'a.'

Hoolotaa fi Re'oota

31 “Ilmi Namaa yommuu ulfina isaatiin erg-amoota Waaqaa hunda wajjin dhufutti, teessoo isaa kan ulfinaa irra ni taa'a.

32 Saboonni hundinuu fuula isaa duratti walitti qabamu; innis akkuma tikseen tokko hoolotaa fi re'oota gargar footu sana namoota gargar ni fo'a.

33 Inni hoolota karaa mirga isaa, re'oota immoo karaa bitaa isaa ni dhaabachiisa.

34 “Yeroo sana Mootichi warra mirga isaa jiraniin akkana jedha; 'Isin warri Abbaan koo eebbise kottaa mootumicha uumamuu addunyaatii jalqabee isinii qopheeffame sana dhaalaa.

35 Sababiin isaas ani beelofnaan isin nyaata naaf kennitan; dheebonnaan waan ani dhugu naaf kennitan; ani keessummaan ture; isin immoo na simattan;

36 ani daarraan daara na baaftan; dhukkub-sannaan na gaafattan; hidhamnaan dhuftanii na ilaaltan.'

37 “Qajeeltonni sunis deebisanii akkana jedhaniin; ‘Yaa Gooftaa, yoom beeloftee si arginee waan ati nyaattu siif kennine? Yookaan yoom dheebottee si arginee waan ati dhugdu siif kennine?’

38 Yoom keessummaa ta’uu kee arginee si simanne? Yookaan yoom daartee si arginee daara si baafne?

39 Yoom dhukkubsattee yookaan hidhamtee si arginee dhufnee si ilaalle?’

40 “Mootiin sunis deebisee, ‘Ani dhuguman isinitti hima; waan obboloota koo warra nama hundumaa gad ta’an kanneen keessaa isa tokkoof gootan kam iyyuu naaf gootan’ jedhaan.

41 “Ergasiis warra bitaa isaa jiraniin akkana jedha; ‘Isin yaa abaaramoo, na duraa badaatii ibidda bara baraa isa diiyaabiloosii fi ergamoota isaatiif qopheeffametti galaa.

42 Ani beelofnaan isin waan ani nyaadhu naaf hin kennineetii; ani dheebonnaan waan ani dhugu naaf hin kennineetii;

43 ani keessummaan ture; isin na hin simanne; ani daarraan isin daara na hin baafne; dhukkubsannaan yookaan hidhamnaan dhuftanii na hin ilaalle.’

44 “Isaanis, ‘Yaa Gooftaa, ati yoom beeloftee yookaan dheebottee yookaan keessummaa taatee yookaan daartee yookaan dhukkubsattee yookaan hidhamtee si arginee si gargaaruu didne?’ jedhanii deebisu.

45 “Innis deebisee, ‘Ani dhuguman isinitti hima; waan obboloota koo warra nama hundaa

gad ta'an kanneen keessaa isa tokkoof hin god-hin naafis hin goone' jedha.

⁴⁶ "Isaan kunneen adabbii bara baraatti, qajeeltonni immoo jireenya bara baraatti galu."

26

Marii Yesuusitti Mari'atame
26:2-5 kwf - Mar 14:1,2; Luq 22:1,2

¹ Yesuus erga waan kana hunda dubbatee raawwatee booddee barattoota isaatiin akkana jedhe;

² "Akkuma isin beektan Faasiikaaf guyyaa lamatu hafa; Ilmi Namaas fannifamuuf dabarfamee ni kennama."

³ Ergasii luboonni hangafoonnii fi maanguddoonni uummataa dallaa luba ol aanaa isa Qayyaaffaa jedhamuu keessatti walitti qabaman.

⁴ Isaanis haxxummaadhaan Yesuus qabuu fi ajjeesuuf mari'atan.

⁵ Isaanis, "Garuu akka namoota gidduutti gooliin hin kaaneef yeroo ayyaanaatti hin ta'in" jedhan.

Yesuus Biitaaniyaatti Shittoo Dibamuu Isaa
26:6-13 kwf - Mar 14:3-9
26:6-13 kwi - Luq 7:37,38; Yoh 12:1-8

⁶ Utuu Yesuus Biitaaniyaa keessa mana Simoon isa lamxaa'aa sanaa jiruu,

⁷ dubartiin tokko shittoo gatiin isaa akka malee guddaa ta'e bilqaaxxii albaasxirositti qabattee gara isaa dhufte; akkuma inni maaddiitti dhi'aateenis shittoo sana mataa isaatti dhangalaafte.

⁸ Barattoonnis yommuu waan kana arganitti aaranii akkana jedhan; “Waan kana balleessuun maaliif?

⁹ Silaa shittoon kun gatii guddaatti gurguramee maallaqa isaa hiyyeeyyiif kennuun ni danda’ama tureetii.”

¹⁰ Yesuusis kana hubatee akkana isaaniin jedhe; “Isin maaliif dubartii kana rakkiftu? Isheen waan gaarii naaf gooteerti.

¹¹ Hiyyeeyyii yeroo hunda of biraa qabdu; ana garuu yeroo hunda of biraa hin qabdan.

¹² Dubartiin kun yommuu shittoo kana dhagna koo irrati dhangalaaftetti awwaalaaf na qopheessuudhaaf waan kana goote.

¹³ Ani dhuguma isinittin hima; addunyaa hunda irratti, iddoo wangeelli kun itti lallabamu kamitti iyyuu wanni isheen gootes yaadannoo isheetiif ni odeeffama.”

Yihuudaan Yesuusin Dabarsee Kennuuf Walii Galuu Isaa

26:14-16 kwf – Mar 14:10,11; Luq 22:3-6

¹⁴ Ergasiis warra Kudha Lamaan keessaa namichi Yihuudaa Keeriyotii jedhamu tokko gara luboota hangafootaa dhagee,

¹⁵ “Yoo ani isa dabarsee isinitti kenne isin maal naaf kennitu?” jedhee gaafate. Isaanis meetii soddomaan walii galan.

¹⁶ Yihuudaanis yeroo sanaa jalqabee Yesuusin dabarsee kennuuf haala mijaa’aa eeggachaa ture.

*Irbaata Gooftaa**26:17-19 kwf - Mar 14:12-16; Luq 22:7-13**26:20-24 kwf - Mar 14:17-21**26:26-29 kwf - Mar 14:22-25; Luq 22:17-20;**1Qr 11:23-25*

¹⁷ Guyyaa jalqaba Ayyaana Maxinootti barattoonni gara Yesuus dhufanii, “Akka ati Faasiikaa nyaattuuf eessatti akka siif qopheessinu barbaadda?” jedhanii gaafatan.

¹⁸ Innis deebisee akkana jedhe; **“Magaalaa seenaatii nama wayiitiin, ‘Barsiisaan, yeroon koo ga’eera; ani barattoota koo wajjin Ayyaana Faasiikaa mana keetti nan kabaja siin jedha’ jedhaa.”**

¹⁹ Barattoonnis akkuma Yesuus isaan ajaje sana godhan; Faasiikaas ni qopheessan.

²⁰ Yesuusis yommuu galgalaa’etti warra Kudha Lamaan wajjin maaddiitti dhi’aate.

²¹ Innis utuma nyaachaa jiranuu, **“Ani dhuguma isinitti nan hima; isin keessaa tokko dabarsee na kenna”** jedhe.

²² Isaanis akka malee gaddanii tokko tokkoon, “Yaa Gooftaa, na ta’innaa laata?” jedhanii gaafachuu jalqaban.

²³ Yesuusis akkana jedhee deebise; **“Namichi na wajjin gabatee keessa harka kaa’ee cuuphate dabarsee na kenna.**

²⁴ **Ilmi Namaa akkuma waa’een isaa barreeffame sanatti ni deema. Garuu namicha dabarsee Ilma Namaa kennu sanaaf wayyoo! Inni utuu dhalachuu baatee isaaf wayya ture.”**

²⁵ Yihuudaan inni dabarsee isa kennuuf jiru sunis, “Yaa Barsiisaa, na ta’innaa laata?” jedhe.

Yesuusis, “Atuu jette kaa!” jedhee deebise.

²⁶ Utuu nyaachaa jiranoos Yesuus buddeena fuudhee eebbise; caccabsees, “Fudhadhaa nyaadhaa; kun foon koo ti” jedhee barattoota isaatiif kenne.

²⁷ Xofoos fuudhee galata galchee isaaniif kenne; akkanas jedhe; “Hundi keessan kana irraa dhugaa.

²⁸ Kun dhiiga koo, dhiiga kakuu haaraa kan dhiifama cubbuu namoota baay’eeitiif dhangalaafamuu dha.

²⁹ Ani isinitti nan hima; ani hamman guyyaa isin wajjin mootummaa Abbaa koo keessatti deebi’ee dhugutti ammaa jalqabee ija wayinii kana irraa hin dhugu.”

³⁰ Isaanis erga faarfannaa faarfatanii booddee Tulluu Ejersaatti qajeelan.

Yesuus Akka Phexros Isa Ganu Duraan Dursee Dubbate

26:31-35 kwf – Mar 14:27-31; Luq 22:31-34

³¹ Ergasii Yesuus akkana isaaniin jedhe; “Hundi keessan edana sababii kootiif ni gufattu; akkana jedhamee barreeffameeraatii:

“ ‘Ani tiksee nan rukuta;

hoolonni karra sanaas ni bittinneeffamu.’* ”

³² Ani garuu ergan du’aa ka’ee booddee isin dura Galiilaa nan dhaqa.”

³³ Phexros immoo deebisee, “Yoo namni hund-inuu sababii keetiif gufate iyyuu ani gonkumaa hin gufadhu” jedheen.

---

* **26:31** Zak 13:7

³⁴ Yesuus immoo deebisee, “Ani dhuguma sitti nan hima; ati edana utuu indaanqoon hin iyyin yeroo sadii na ganta” jedheen.

³⁵ Phexros garuu, “Ani yoon si wajjin du’uu qabaadhe illee gonkumaa si hin ganu” jedheen. Barattoonni hundinuus akkasuma jedhan.

Geetesemaanee

26:36-46 kwf – Mar 14:32-42; Luq 22:40-46

³⁶ Ergasiis Yesuus barattoota isaa wajjin iddoo Geetesemaanee jedhamu tokko dhage; innis, “Hamma ani achi dhagee kadhadhutti isin as taa’aa” jedheen.

³⁷ Innis Phexrosii fi ilmaan Zabdewoos lamaan of faana fudhatee deeme; gadduu fi yaadda’uus jalqabe.

³⁸ Ergasiis inni, “Lubbuun koo akka malee gadditee du’uu geesseerti. Isin asuma turaatii na wajjin dammaqaa” jedheen.

³⁹ Innis xinnoo achi hiiqee adda isaatiin lafatti gombifamee, “Yaa Abbaa ko, yoo danda’ame xooffoon kun narra haa darbu. Garuu akka fedhii keetii malee akka fedhii kootii hin ta’in” jedhee kadhate.

⁴⁰ Innis gara barattoota isaatti deebi’ee utuu rafanuu isaan arge. Phexrosiin akkana jedhe; “Jarana, isin sa’aatii tokkitti illee dammaqaxanii na wajjin turuu hin dandeenyee?”

⁴¹ Isin akka qorumsatti hin galleef dammaqaa kadhadhaa. Hafuurri qophaa’aa dha; foon garuu dadhabaa dha.”

⁴² Ammas yeroo lammaffaa achi hiiqee, “Yaa Abbaa ko, xooffoon kun utuu ani hin dhugin

yoo narra darbuu hin dandeenye akkuma fedhii keetii haa ta'u" jedhee kadhate.

⁴³ Inni yommuu deebi'ee dhufetti, ammas utuu rafaanuu isaan arge; iji isaanii itti ulfaatee tureetii.

⁴⁴ Ammas isaan dhiisee achi hiiqee waanuma kanaan dura kadhate sana irra deebi'ee yeroo sadaffaa kadhate.

⁴⁵ Innis gara barattootaatti deebi'ee akkana jedheen; "Isin amma iyyuu raftanii boqochaa jirtuu? Kunoo, sa'aatiin sun ga'eera; Ilmi Namaas dabarfamee harka cubbamootaatti ni kennama.

⁴⁶ Ka'aa ni deemnaa! Kunoo, namichi dabarsee na kennu sun dhufaa jira."

Yesuus Qabamuu Isaa

26:47-56 kwf - Mar 14:43-50; Luq 22:47-53

⁴⁷ Utuma inni amma iyyuu dubbachaa jiruu, Yihuudaan namichi warra Kudha Lamaan keessaa tokko ta'e sun dhufe. Tuunni luboota hangafootaa fi maanguddoota uummataa biraa ergame guddaanis goraadee fi bokkuu qabatee isa wajjin dhufe.

⁴⁸ Inni dabarsee Yesuusin kennu sunis, "Namichi ani dhungadhu isa; isinis isa qabaa" jedhee mallattoo kenneefii ture.

⁴⁹ Yihuudaanis yommuuma Yesuusitti dhi'aatee, "Nagumaa yaa barsiisaa!" jedhee isa dhungate.

⁵⁰ Yesuusis deebisee, "Yaa michuu ko, waan dhufteef sana raawwadhu kaa!" jedhe.

Namoonni sun itti dhi'aatanii Yesuusin qabanii hidhan.

51 Kunoo, warra Yesuus wajjin turan keessaa inni tokko goraadee isaa luqqifatee garbicha luba ol aanaa dha'ee gurra isaa irraa kute.

52 Yesuus immoo akkana jedheen; “Goraadee kee iddoo isaatti deebisi; warri goraadee luqqifatan hundinuu goraadeedhaan balleeffamuutii.

53 Ati waan ani Abbaa kootti iyyachuu hin dandeenye, waan innis yeruma sana ergamoota Waaqaa Leegewoonii†Kudha Lamaa olii naa hin ergine seetaa?

54 Utuu akkas ta'ee immoo wanni Katabbiwwan Qulqulluun karaa kanaan ta'uu qaba jedhan sun silaa akkamitti raawwatama ree?”

55 Sa'aatii sanatti Yesuus tuuta sanaan akkana jedhe; “Isin goraadee fi bokkuu qabattanii akka nama hattuu qabuutti na qabuu dhuftanii? Ani guyyuma guyyaan mana qulqullummaa keessa taa'ee barsiisaan ture; isinis na hin qabne.

56 Kun hundinuu garuu akka Katabbiwwan raajotaa Qulqulluun raawwatamaniif ta'e.” Barattoonni hundinuus isa dhiisanii baqatan.

Yesuus Yaa'ii Yihuudootaa Duratti
26:57-68 kwf - Mar 14:53-65; Yoh
18:12,13,19-24

57 Warri Yesuusin qaban sunis gara mana luba ol aanaa isa Qayyaaffaa jedhamuu iddoo barsiistonni seeraatii fi maanguddoonni itti walitti qabamaniitti isa geessan.

58 Phexros garuu hamma dallaa mana lubicha ol aanaatti fagootti isa duukaa bu'e. Innis waan

---

† 26:53 Leegewooniin Roomaa tokkichi loltoota 6,000 qabata.

ta'uuf jiru arguuf jedhee ol lixee waardiyyoota wajjin taa'e.

⁵⁹ Luboonni hangafoonnii fi yaa'iin Yihuu-dootaa guutuun Yesuusini ajjeesuuf jedhanii ra-gaa sobaa isatti barbaadaa turan.

⁶⁰ Isaan garuu yoo dhuga baatonni sobaa hedduun dhi'aatan illee homaa hin arganne.

Dhuma irratti dhuga baatonni lama dhufanii,

⁶¹ "Namichi kun, 'Ani mana qulqullummaa Waaqaa diiguu, guyyaa sadii keessatti deebisee ijaaruu nan danda'a' jedheera" jedhan.

⁶² Lubichi ol aanaanis ka'ee dhaabatee, "Ati deebii tokko illee hin kennituu? Wannii namoonni kunneen dhugaa sitti ba'an kun maali?" jedhee Yesuusini gaafate.

⁶³ Yesuus garuu inuma cal'ise.

Lubichi ol aanaan, "Ani Waaqa jiraataadhaan sin kakachiisa: Ati yoo Kiristoos Ilma Waaqaa taate mee nutti himi" jedheen.

⁶⁴ Yesuusis deebisee, "Atuu jetteerta. Ani garuu isinitti nan hima; isin si'achi utuu Ilmi Namaa mirga isa Humna qabeessa sanaatiin taa'ee, duumessa samiitiin dhufuu ni argitu" jedhe.

⁶⁵ Kana irratti lubichi ol aanaan uffata isaa tarsiisee akkana jedhe; "Inni Waaqa arrabsa! Kana caalaa dhuga baatota maalii nu barbaachisa? Kunoo, Waaqa arrabsuu isaa isin iyyuu amma dhageessaniirtu.

⁶⁶ Maal isinitti fakkaata?"

Isaanis, "Du'atu isaaf mala" jedhanii deebisan.

⁶⁷ Ergasii isaan fuula isaatti tufan; abootteenis isa rukutan. Warri kaan immoo isa kabalani,

68 “Yaa Kiristoos! Eenyutu si rukute? Mee raajii nutti dubbadhu” jedhaniin.

Phexros Yesuusin Ganuu Isaa
26:69-75 kwf - Mar 14:66-72; Luq 22:55-62;
Yoh 18:16-18,25-27

69 Phexrosis dallaa keessa ala taa’aa ture; xomboreen tokko isatti dhi’aattee, “Atis Yesuus namicha Galiilaa sana wajjin turte!” jetteen.

70 Inni garuu, “Ani waan ati dubbachuutti jirtu hin beeku” jedhee hunduma isaanii duratti gane.

71 Utuu inni gara karra dallaa sanaatti deemaa jiruu xomboreen biraa tokko isa argitee, “Namichi kun Yesuus nama Naazreeti wajjin ture” jettee warra achi turanitti himte.

72 Innis kakatee, “Ani namicha kana hin beeku!” jedhee ammas gane.

73 Yeroo xinnoo booddee warri achi dhadhaabachaa turan Phexrositti dhi’atanii, “Atis dhuguma iyyuu jara keessaa tokkoo dha; loqodni kee si saaxilaatii” jedhan.

74 Yommus inni, “Ani namicha kana hin beeku” jedhee of abaaruu fi kakachuu jalqabe.

Yommusuma indaanqoon iyye.

75 Phexrosis dubbii Yesuus, “**Ati utuu indaanqoon hin iyyin yeroo sadii na ganta**” jedhee ture sana yaadate. Gad ba’ees hiqqifatee boo’e.

27

Yihuudaan Of Fannisuu Isaa

1 Ganama barii luboonni hangafoonnii fi maanguddoonni sabaa hundinuu Yesuusin ajjeesuuf walii wajjin mari’atan.

² Isaanis isa hidhanii geessanii Phiilaaxoos bulchaatti dabarsanii kennan.

³ Yihuudaan inni Yesuusini dabarsee kenne sun yommuu akka Yesuusitti murame argetti ni gaabbe; meetii soddoma sanas luboota hangafootattii fi maanguddootatti deebise.

⁴ Innis, “Ani dhiiga qulqulluu dabarsee kennuudhaan cubbuu hojjedheera” jedhe.

Isaanis deebisanii, “Maaltu nu dhibe ree? Situ itti gaafatama!” jedhaniin.

⁵ Yihuudaanis meetii sana mana qulqullummaa keessatti gatee gad ba’e; dhaqees of fannise.

⁶ Luboonni hangafoonnis meetii sana fuudhanii, “Meetiin kun waan gatii dhiigaa ta’eef meetii mana qulqullummaatti dabaluum seera miti” jedhan.

⁷ Isaanis walii wajjin mari’atanii akka namoota biyya ormaatiif iddoo awwaalaa ta’uuf meetii sanaan lafa namicha suphee dha’u tokkoo bitan.

⁸ Kanaaf lafti sun hamma har’aatti, “Lafa Dhiigaa” jedhamee waamama.

⁹ Kanaanis wanni Ermiyaas raajichi dubbate sun ni raawwatame: Innis akkana jedha; “Isaan meetii soddoman, gatii isaa kan ijoolleen Israa’el isatti shallagan sana fuudhanii,

¹⁰ akkuma Gooftaan na ajajetti lafa namicha suphee dha’u sanaa ittiin bitan.”*

Yesuus Fuula Phiilaaxoos Duratti
 27:11-26 kwf – Mar 15:2-15; Luq 23:2,3,18-25;
 Yoh 18:29-19:16

---

* 27:10 Zak 11:12,13; Erm 19:1-13; 32:6-9

11 Yeroo sanatti Yesuus fuula bulchaa dura dhaabate; bulchaan sunis, “Ati mootii Yihuu-dootaatii?” jedhee isa gaafate.

Yesuus immoo, “Atuu jette kaa!” jedhee deebise.

12 Inni yeroo luboonni hangafoonnii fi maanguddoonni isa himatanittis deebii tokko illee hin kennine.

13 Phiilaaxoosis, “Ati akka isaan waan meeqa sirratti dhugaa ba’an hin dhageessuu?” jedhee isa gaafate.

14 Yesuus garuu himata tokkoof illee deebii tokko iyyuu hin kennine; bulchaan sunis akka malee waan kana dinqisiifate.

15 Bulchaan sun nama hidhame tokko ayyaanaan akkuma fedhii sabaatti gad dhiisuu bartee godhatee ture.

16 Yeroo sana namichi Barabbaas jedhamu beekamaan tokko hidhamee ture.

17 Kanaafuu yommuu isaan walitti qabamanitti Phiilaaxoos, “Akka ani isa kam gad isinii dhiisu barbaaddu? Barabbaas moo Yesuus isa Kiristoos jedhamu sana?” jedhee isaan gaafate.

18 Akka isaan hinaaffaadhaan Yesuusin dabarsanii isatti kennan ni beeka tureetii.

19 Utuu Phiilaaxoos barcuma murtii irra taa’uu niitiin isaa, “Namicha qajeelaa sana hin tuqin; ani eda sababii isaatiif abjuudhaan akka malee dhiphadheeraatii” jettee itti dhaamte.

20 Luboonni hangafoonnii fi maanguddoonni garuu akka Barabbaas gad dhiifamee, Yesuus immoo ajjeefamu akka isa kadhataniif namoota sossoban.

21 Bulchaan sun, “Isaan lamaan kanneen keessaa akka ani isa kam gad isinii dhiisu barbaaddu?” jedhee ammas gaafate.

Isaanis, “Barabbaasin” jedhanii deebisan.

22 Phiilaaxoosis, “Yesuus isa Kiristoos jedhamu immoo ani maal godhu ree?” jedhee gaafate.

Hundi isaaniis, “Isa fannisi!” jedhanii deebisan.

23 Phiilaaxoos immoo, “Maaliif? Inni yakka maalii hojjete?” jedhee gaafate.

Isaan garuu ittuma caalchisanii, “Isa fannisi!” jedhanii iyyan.

24 Phiilaaxoos yommuu akka wanni kun goolii kaasuu malee faayidaa tokko illee hin qabne argetti, “Ani dhiiga nama kanaa irraa qulqulluu dha; isintu itti gaafatama!” jedhee bishaan fudhatee fuula namootaa duratti harka isaa dhiqate.

25 Namoonni hundinuus, “Dhiigni isaa nuu fi ijoollee keenya irra haa ga’u!” jedhanii deebisan.

26 Ergasii inni Barabbaasin gad isaaniif dhiise. Yesuus garuu garafsiisee akka inni fannifamuuf dabarsee kenne.

Loltoonni Yesuusitti Qoosuu Isaanii

27:27-31 kwf - Mar 15:16-20

27 Ergasii loltoonni bulchaa sanaa Yesuus mana bulchaatti ol galchan; raayyaa loltootaa hundas naannoo Yesuusitti walitti qaban.

28 Isaanis uffata isaa irraa baasanii uffata bildiimaa itti uffisan;

29 gonfoo qoraattii micciiranii dha’anii mataa isaa irra kaa’an. Harka isaa mirgaa keessas ulee kaa’an. Fuula isaa durattis jilbeenfatanii,

“Akkam ree, yaa mootii Yihuudootaa!” jedhanii isatti qoosan.

³⁰ Isaanis isatti tufan; ulee sanas fuudhanii mataa isaa rukutan.

³¹ Erga itti qoosanii booddee uffata sana irraa baasanii wayyaa isaa deebisanii isatti uffisan. Fannisuufis isa fuudhanii deeman.

Yesuus Fannifamuu Isaa

27:33-44 kwf - Mar 15:22-32; Luq 23:33-43; Yoh 19:17-24

³² Utuu gad ba’annuus namicha Qareenaa kan Simoon jedhamu tokko arganii akka inni fannoo sana baatuuf isa dirqisiisan.

³³ Isaanis iddoo Golgootaa jedhamu ga’an; Golgootaa jechuun “Iddoo buqqee mataa” jechuu dha.

³⁴ Achittis akka inni dhuguuf daadhii wayinii kan hadhooftuun itti makame kennaniif; inni garuu afaaniin qabee dhuguu dide.

³⁵ Isaanis erga isa fannisanii booddee ixaa buufatanii uffata isaa gargar qooddatan.

³⁶ Isaanis achi taa’anii isa eegaa turan.

³⁷ Katabbiin waan inni ittiin himatamees mataa isaatii ol kaa’amee ture; katabbiin sunis,

Kun Yesuus Mooticha Yihuudootaa ti, jedha.

³⁸ Hattoonni lamas, inni tokko mirga isaatiin, kaan immoo bitaa isaatiin isa wajjin fannifaman.

³⁹ Warri achiin darbanis isa arrabsan; mataa isaaniis raasanii,

⁴⁰ “Ati kan mana qulqullummaa diigdee guyyaa sadiitti ijaartu, mee of oolchi! Ati

yoo ilma Waaqaa taate fannoo irraa gad bu’i!” jedhan.

⁴¹ Akkasumas luboonni hangafoonni, barsiis-tonni seeraatii fi maanguddoonni isatti qoosan. Akkanas jedhan;

⁴² “Inni warra kaan oolcheera; ofii isaa garuu oolchuu hin danda’u! Inni yoo mootii Israa’el ta’e amma fannoo irraa gad haa bu’u; nuus isatti ni amannaatii.

⁴³ Inni Waaqa amanata; Waaqni yoo isa jaalate, mee amma isa haa oolchu; inni, ‘Ani ilma Waaqaa ti’ jedheeraatii.”

⁴⁴ Akkasuma hattoonni isa wajjin fannifamanis isa arrabsan.

Yesuus Du’uu Isaa

27:45-56 kwf – Mar 15:33-41; Luq 23:44-49

⁴⁵ Sa’aatii ja’aa jalqabee hamma sa’aatii sagaliitti dukkanni lafa hunda irra bu’e.

⁴⁶ Gara Sa’aatii sagaliitti Yesuus sagalee gudaadhaan, “*Elohee, Elohee, †laamaa sabaq-taanii?*” jedhee iyye; hiikkaan isaas, “*Yaa Waaqa ko, yaa Waaqa ko, ati maaliif na dhiifte?*” ‡ jechuu dha.

⁴⁷ Warra achi dhadhaabatan keessaa tokko tokko yommuu waan kana dhaga’anitti, “Namichi kun Eeliyaasin waama” jedhan.

⁴⁸ Yommusuma isaan keessaa namichi tokko fiigee dhaqee ispoonjii daadhii wayinii dhangaggaa’aadhaan guutee, uleetti kaa’e; akka inni dhuguufis Yesuusiif kenne.

---

† **27:46** Waraabbileen tokko tokko Eelii, Eelii jedhu. ‡ **27:46** Far 22:1

⁴⁹ Warri kaan garuu, “Mee isa dhiisaa. Akka Eeliyaas dhufee isa oolchu arginaatii” jedhan.

⁵⁰ Yesuus ammas sagalee guddaadhaan iyyee hafuura isaa kenne.

⁵¹ Yeruma sana golgaan mana qulqullummaa olii hamma gadiitti iddoo lamatti tarsa’e. Lafti ni sochoote; kattaawwanis ni babbaqaqan.

⁵² Awwaalonnis banamanii dhagnawwan qulqullootaa kanneen du’anii turan hedduun du’aa kaafaman.

⁵³ Isaanis du’aa ka’uu Yesuus booddee awwaala keessaa ba’anii magaalattii qulqulluu seenan. Namoota hedduuttis mul’atan.

⁵⁴ Ajajaan dhibbaa sunii fi warri isa wajjin Yesuus eegaa turan yommuu sochii lafaatii fi waan achitti ta’e hunda arganitti akka malee sodaatanii, “Dhugumaanuu inni Ilma Waaqaa ture!” jedhan.

⁵⁵ Dubartoonni Yesuus tajaajiluuf jedhanii Galiilaadhaa isa duukaa bu’an baay’eenis fagoo dhaabatanii ilaalaa turan.

⁵⁶ Isaan keessaas Maariyaam ishee Magdala, Maariyaam haadha Yaaqoobii fi Yoosef, akka-sumas haadha ilmaan Zabdewoos turan.

Yesuus Awwaalamuu Isaa

27:57-61 kwf - Mar 15:42-47; Luq 23:50-56; Yoh 19:38-42

⁵⁷ Yommuu galgalaa’ettis namichi soressi Yoosef jedhamu tokko Armaatiyaa dhufe; inni mataan isaas barataa Yesuus ture.

⁵⁸ Innis gara Phiilaaxoos dhaqee reeffa Yesuus kadhate; Phiilaaxoosis akka reeffi sun isaaf kennamu ajaje.

59 Yoosefis reeffa sana fudhatee huccuu quncee talbaa irraa hojjetame qulqulluudhaan kafane;

60 innis awwaala ofii isaa kan garaa kattaa keessatti qotate haaraa tokko keessa kaa'e. Dhagaa guddaa tokkos balbala awwaala sanaatti gangalchee biraa deeme.

61 Maariyaam isheen Magdalaatii fi Maariyaam isheen kaan fuullee awwaala sanaa tataa'aa turan.

Eegduu Awwaalaa

62 Guyyaa itti aanutti jechuunis guyyaa qophii booddee luboonni hangafoonnii fi Fariisonni fuula Phiilaaxoos duratti walitti qabaman.

63 Isaanis akkana jedhan; “Gooftaa! Akka namichi gowwoomsaan sun utuu lubbuudhaan jiruu, ‘Ani guyyaa sadii booddee du’aa nan ka’a’ jedhe nu ni yaadanna.

64 Kanaafuu akka awwaalli sun hamma guyyaa sadaffaatti eegamu ajaji. Yoo kun ta’uu baate barattoonni isaa dhaqanii reeffa isaa hatanii, ‘Inni warra du’an keessaa ka’eera’ jedhanii namatti odeessu. Gowwoomsaan dhumaa kun immoo isa duraa caalaa ni hammaata.”

65 Phiilaaxoosis deebisee, “Waardiyyaa fudhadhaa dhaqaatii akkuma beektanitti awwaalicha eegsifadhaa” jedheen.

66 Kanaaf isaan dhaqanii dhagicha irratti malattoo godhan; waardiyyaas ramadanii awwaala sana eegsisan.

28

Du'aa Ka'uu Yesuus

28:1-8 kwf - Mar 16:1-8; Luq 24:1-10

¹ Sanbata booddee, guyyaa jalqaba torban sanaa Maariyaam isheen Magdalaatii fi Maariyaam isheen kaan barii barraaqaan awwaala ilaaluu dhaqan.

² Kunoo, sababii ergamaan Gooftaa samii irraa gad bu'ee gara awwaalaa dhaqee balbala awwaalaa irraa dhagaa sana garagalchee irra taa'eef, sochiin lafaa guddaan ta'e.

³ Bifti isaa ifaa akka bakakkaa, uffanni isaa immoo adii akka cabbii ture.

⁴ Waardiyyoonni sunis sababii isa sodaataniif hollatanii akkuma nama du'ee ta'an.

⁵ Ergamaan sunis dubartoota sanaan akkana jedhe; "Hin sodaatinaa! Akka isin Yesuus isa fannifamee ture sana barbaaddan anuu beeka.

⁶ Inni as hin jiru; akkuma jedhe sana du'aa ka'eeraatii. Kottaatii iddoo inni ciisaa ture ilaalaa.

⁷ Egaa dafaa dhaqaatii akkana jedhaa barattoota isaatti himaa; 'Inni warra du'an keessaa ka'eera; kunoo, inni isin dursee Galiilaa ni dhaqa. Achittis isa ni argitu.' Kunoo ani isinitti himeera."

⁸ Dubartoonni sunis sodaatanii, ta'us gammachuu guddaan guutamanii ariitiidhaan awwaala sana biraa deeman; barattoota isaatti himuufis fiigan.

⁹ Yeruma sana kunoo Yesuus isaanitti dhufee, nagaa isaan gaafate. Isaanis isatti dhi'aatanii miilla isaa qabatanii sagadaniif.

10 Yesuusis, “Hin sodaatinaa! Dhaqaatii akka isaan gara Galiilaa deemaniif obboloota kootti himaa; isaanis achitti na argu” jedheen.

Gabaasa Waardiyyootaa

11 Utuu dubartoonni sun karaa jiranuu waardiyyoota sana keessaa tokko tokko magaalaa seenanii waan ta’e hunda luboota hangafootatti himan.

12 Luboonni hangafoonnis erga maanguddoota wajjin walitti qabamanii mari’atanii booddee loltootaaf maallaqa hedduu kennan.

13 Akkanas jedhaniin; “ ‘Utuu nu rafnuu barattoonni isaa halkaniin dhufanii isa hatan’ jedhaatii namootatti himaa.

14 Yoo wanni kun gurra bulchaa seene nu isa amansiifnee rakkina jalaa isin baafnaa.”

15 Loltoonnis maallaqa sana fudhatanii akkuma ajajaman godhan. Oduun kunis hamma har’aatti Yihuudoota biratti odeeffamaa jira.

Ergama Guddicha

16 Barattoonni kudha tokkoon sun gara biyya Galiilaa, gara tulluu Yesuus dhaqaa isaaniin jedhee ture sanaa dhaqan.

17 Isaanis yommuu isa arganitti ni sagadaniif; isaan keessaa tokko tokko garuu ni maman.

18 Yesuus immoo isaanitti dhi’aatee akkana jedhe; “**Taayitaan hundinuu samii fi lafa irratti naa kennameera.**

19 **Kanaaf dhaqaatii saba hundumaa maqaa Abbaatti, maqaa Ilmaatti, maqaa Hafuura Qulqulluuttis cuuphaatii barattoota taasisaa;**

20 akka waan ani isin ajaje hunda eeganiifis isaan barsiisaa. Kunoo, ani hamma dhuma addunyaatti guyyaa hunda isin wajjinan jira.”

**Kitaaba Qulqulluu, Hiikkaa Ammayyaa
Banamaa Haaraa, Loqoda Dhi'aa
Oromo, West Central: Kitaaba Qulqulluu, Hiikkaa
Ammayyaa Banamaa Haaraa, Loqoda Dhi'aa (Bible)**

copyright © 2022 Biblica, Inc.

Language: Afaan Oromoo (Oromo, West Central)

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® Hiikkaa Ammayyaa Banamaa Haaraa™, Loqoda Dhi'aa
Mirgi seeraan eegama © 2009, 2020, 2022 Biblica, Inc.

Biblica® Open New Oromo Contemporary Version™, Western
Copyright © 2009, 2020, 2022 by Biblica, Inc.

“Biblica” jechuun mallattoo eenyummaa kan Biblica, Inc., Waajjira
Eeyyamaa fi Mallattoo Eenyummaa kan Ameerikaa keessaatti galmeessee
dha.

“Biblica” is trademark registered in the United States Patent and
Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

Creative Commons License

Hojiin kun Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 Interna-
tional License (CC BY-SA) keessatti qopheeffamee dhi'aate. Gara-
galcha eeyyama kanaa arguudhaaf liinkii kana banadhaa creativecom-
mons.org/.../4.0 yookaan gara teessoo kanaatti xalayaa ergadhaa. Cre-
ative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® jechuun mallattoo eenyummaa kan Biblica, Inc., galmeeffa-
tee dha; mallattoo eenyummaa Biblica® kanatti fayyadamuun immoo
eeyyama Biblica, Inc., kan barreeffamaan kenname barbaachisa. Hama
mallattoo eenyumma Biblica, Inc., akkuma inni jirutti eegdetti, walii
galtee eeyyama seeraa CC BY-SA jalatti, hojii kana utuu hin jijjiirin
garagalchaan fudhattee yookaan waraabbattee deebitee raabsuu ni dan-
deessa. Yoo garagalchaa isaa jijjiirte yookaan hojii kana akka haaraatti
hiiktee akkasiin hojii haaraa hojii Biblica® irratti hundaa'ee tokko uum-
matte, mallattoo eenyummaa Biblica® achi irraa balleessuu qabda. Hojii
haaraa hojii Biblica irratti hundooftee hiikte sana keessatti immoo waan
hojii Biblica irraa jijjiirtee adda goote ibsitee akka itti aanee jiru kanatti
abbaa jalqabatti waan kana uume himuu qabda: “Hojiin Biblica, Inc.,
jalqabatti hojjete kan hin jijjiiramin liinkii www.biblica.com fi [https://
open.bible](https://open.bible) keessatti argama.”

Beeksisni mirga abbaa maxxansee mataa duree irratti yookaan fuula

mirga abbaa hojii kanaa irratti bifa asii gadi jiru kanaan mul'achuu qaba:
Biblica® Hiikkaa Ammayyaa Banamaa Haaraa™, Loqoda Dhi'aa

Mirgi seeraan eegama © 2009, 2020, 2022 Biblica, Inc.

Biblica® Open New Oromo Contemporary Version™, Western
Copyright © 2009, 2020, 2022 by Biblica, Inc.

“Biblica” jechuun mallattoo eenyummaa kan Biblica, Inc., Waajjira Eeyyamaa fi Mallattoo Eenyummaa kan Ameerikaa keessaatti galmeessee dha.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

Hojii haaraa hojii Biblica irratti hundooftee hiikte sanas akka inni eeyyama seeraa (CC BY-SA) jalatti argamu gochuu qabda.

Yoo akka hojii kana deebistee akka haaraatti hiikte Biblica, Inc., beeksisuu barbaadde, liinkii kanaan nu qunnam: <https://open.bible/contact-us>.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit [creativecommons.org/.../4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/) or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: “The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible.”

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Hiikkaa Ammayyaa Banamaa Haaraa™, Loqoda Dhi'aa

Mirgi seeraan eegama © 2009, 2020, 2022 Biblica, Inc.

Biblica® Open New Oromo Contemporary Version™, Western
Copyright © 2009, 2020, 2022 by Biblica, Inc.

“Biblica” jechuun mallattoo eenyummaa kan Biblica, Inc., Waajjira Eeyyamaa fi Mallattoo Eenyummaa kan Ameerikaa keessaatti galmeessee dha.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at open.bible/contact-us.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 14 Apr 2023

9a7d95fd-7bcd-5e4d-ad23-4d7148b8e269